

సప్తగిరి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన సచిత్ర మాసపత్రిక

వంబరు 1984

వెల: 1-00

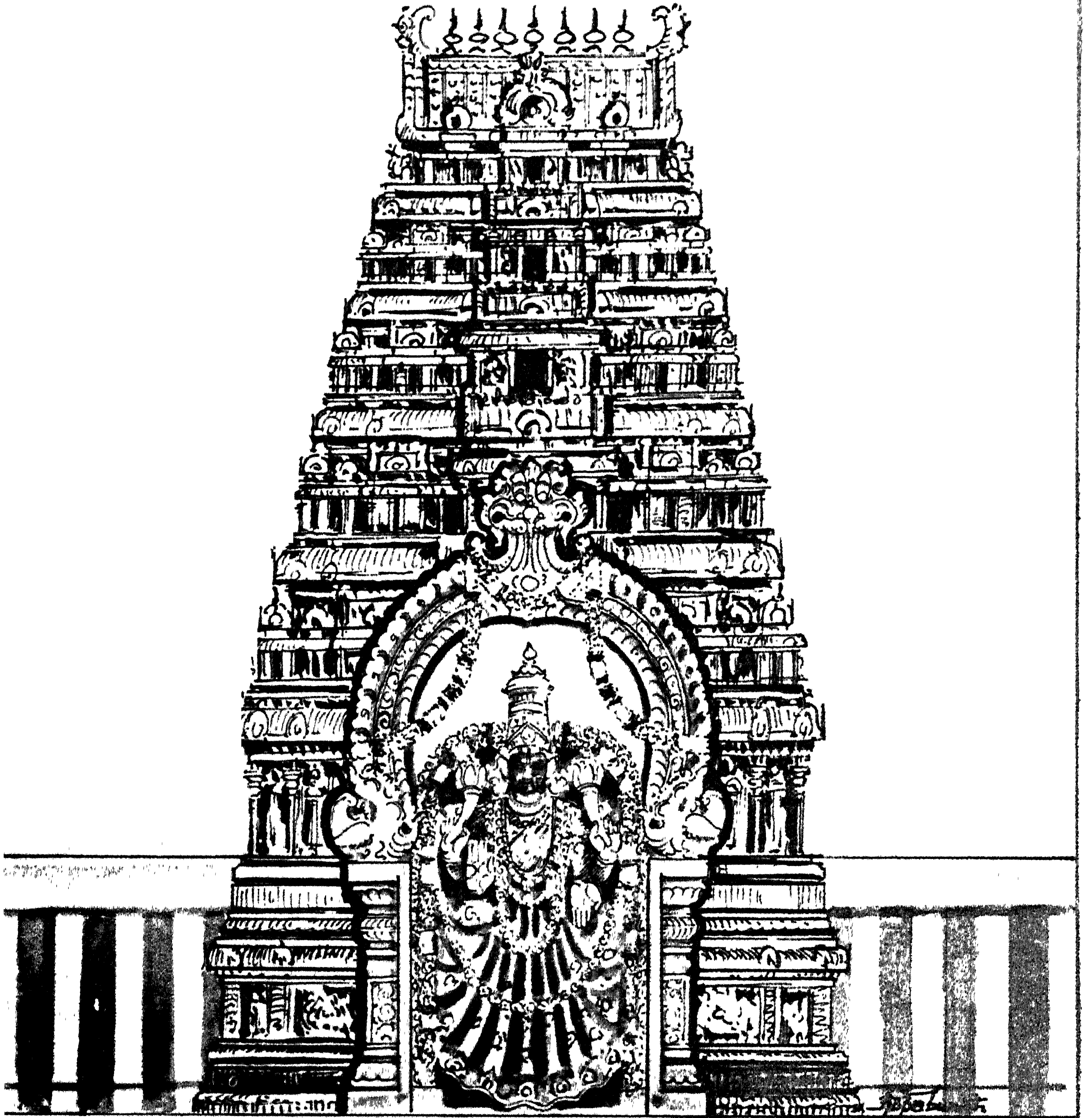
చెరగని స్మృతులు- 2,3 కవరు పేజీలలో

జయలక్ష్మి వరలక్ష్మి సంగ్రామ వీరలక్ష్మి
ప్రియురాలవై హరికి బెరసితివమ్మా.

పాలజలనిధిలోని పసనైన మీఁగడ
మేలిమి తామరలోని మించువాసన
నీలవర్ణు నురముపై నిండిన నిధానమవై
యేలేవు లోకములు మమ్మేలవమ్మా.

చందురుతోడఁ బుట్టిన సంపదల మెరుగవో
కందువ బ్రహ్మల కాచేకల్పవల్లి
అందిన గోవిందునికి అండనే తోడునీడవై
వుందానవు మా ఇంటనే వుండవమ్మా.

తదియూరు వన్నెలతో బంగారు ప్రతిమ
చెదరని వేదముల చిగురుఁబోడి
యెదుట శ్రీ వేంకటేశు నిల్లాలవై
నిదుల నిలిచేతల్లి నీవారమమ్మా.

— అన్నమాచార్య సంకీర్తన.

(నవంబరు 18 నుండి 27 వరకు తిరుచానూరు
బ్రహ్మోత్సవ సందర్భంగా)

మీమాట

మనోజ్ఞంగా

సెప్టెంబరు నెల సంచికలోని సంపాద కీయం "ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే" అనే గీతావాక్యార్థంస్ఫురించేలా అవతారాల విశ్లేషణను, అవతారదశ కాన్ని మనోజ్ఞంగా వ్రాశారు. ముఖచిత్రం రమణీయంగా వుంది. మా ధన్యవాదాలు.

జ్వాలా గోపీనాథ్	—	కడప
కోట ఉదయకుమార్	—	పొన్నూరు
హిమశైలి	—	ప్రొద్దుటూరు.

ఆణిముత్యం

సెప్టెంబరు సంచికలోని 'ఆచార సంప్రదాయములు' అన్న వ్యాసం, సంప్రదాయాల్ని మూఢాచారాలుగా భావించి తీసి వడేసే వారికీ, ఫాషన్ అంటూ విచ్చలవిడిగా తిరిగే వారికి కనువిప్పుగా వుంది. మా అభిమాన పత్రిక 'సప్తగిరి' లోని ప్రతి అక్షరం ఒక ఆణిముత్యం. మీకు మా కృతజ్ఞతలు.

రమాదేవి	—	వలమనేరు
హేమలత	—	వలమనేరు
కె. ముకుందరావు	—	విశాఖపట్నం
వి. కుటుంబరావు	—	వేమవరం

పసుపు పూసుకొన్న ముత్తైదువ

సెప్టెంబరు సంచిక పసుపు పూసుకొన్న ముత్తైదువ వలె దసరా పేరంటమునకు పిలిస్తే ఆలస్యంగావచ్చిన పేరంటాలువలె నున్నది. కాలవిలంబన మేలకో?

తేల్కర్ శంకర్‌రావ్	—	పామిడి
శివప్రసాదరావు	—	పామిడి

బాలప్రబోధం

సెప్టెంబరు సంచికలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర మ్యూజియం చిత్రాలు, బాలప్రబోధం బ్రహ్మోత్సవ వైభవం గురించిన వ్యాసాలు చాలా బాగున్నాయి.

ఆదినారాయణ	—	నందిగామ
వాసుదేవమూర్తి	—	నందిగామ
కృష్ణమోహన్	—	వాటేల
ఎ. ఆదినారాయణ	—	ప్రొద్దుటూరు

అమూల్య విషయాలు

ఆగస్టు "సప్తగిరి" ముఖచిత్రం ఎంతో ఆకర్షణీయంగా వుంది. 2, 3, 4, కవరు చిత్రాలు ఎంతో శోభను చేకూర్చాయి. ఇందులో ప్రచురితమైన 'లీలాగోపాలం' వేంకటేశ్వరలీలలు, ఇంకా యితరరచనలు అమూల్యమైన విషయాలను తెలియజేశాయి. రచయితలకు ధన్యవాదాలు.

కూనాగు వెంకటేశ్వర్లు	—	సత్తెనపల్లి.

సులభశైలిలో

సప్తగిరిలో ప్రచురితమగుచున్న ఆధ్యాత్మిక విషయాలను గూర్చి వివరిస్తున్న వివరణలు, సామాన్యులకు సులభశైలిలో తెలియ జేస్తున్నాయి. సెప్టెంబరు సంచికలోని "ఆకాశతీర్థావతరణము" "శ్రీవారి అర్చనలు సేవలు", అను వ్యాసాలు ఎన్నో తెలియని విషయాలను విశదపర్చాయి. రచయితలకు అభినందనలు.

మల్లాది సుమిత్రాకృష్ణ	—	విజయవాడ

బాగాలేదు

సెప్టెంబరు ముఖచిత్రం ముద్రించిన కాగితము చిత్రము రంగు ఏమీ బాగలేదని మిమ్ములను ప్రార్థించుచున్నాను. మొదటి, కడపేజీల పేపరు, ప్రతినెలా కడురమ్యముగా వుండులాగున ముద్రింపగలరని ప్రార్థన.

బి. నారాయణరెడ్డి	—	బాబాసాహెబ్‌పల్లి

మేధావికథ

'బాలప్రబోధం' అను శీర్షిక క్రింద ప్రచురింపబడ్డ 'మేధావికథ' అను వ్యాసంలో "మంచిపనులు చెయ్యనివాడిని మృత్యువు కబళిస్తుంది" అని ఒకచోట ఇచ్చారు. కాని పెద్దలనానుడి ప్రకారం "పాపీ చిరాయువు" కదా. ఈరెండు వాక్యాలకు పోలిక ఎక్కడ? తెలియటం లేదు.

మల్లిబాబు	—	హైదరాబాదు

[మహాత్ములు నుడివిన అట్టి వాక్యాలను ఆయా సందర్భాలకు అనుగుణంగా సమన్వయించుకోవాలేగాని ఆ రెంటిని పోల్చడం తగదు. "నిదానమే ప్రధానము", "ఆలస్యం అమృతం విషం" అనువాక్యాలుకూడా ఇలాంటివే.] సం॥

ఆకాశవాణి కేంద్రాలు

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం స్వర్ణోత్సవాల సమయంలో శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి కోసం తిరుపతిలో ఆకాశవాణి కేంద్రం ఏర్పాటుచేయాలన్న సూచన వినవచ్చింది. అదే జరిగినచో అందరికీ ఆనందము కలిగేది నిజమే. ఆ "వెంకన్న" యే యిందుకు పూనుకోవాలి.

జె. అనంత పద్మనాభ.	—	కాకినాడ

రైళ్ళు! రైళ్ళు! రైళ్ళు!

మద్రాసు సెంట్రల్‌నుండి తిరువళ్ళూరు వరకు నాల్గుబాటలుగా రైలు పట్టాలు వేసే కార్యక్రమం ప్రారంభమైందట. అంటే ఒకే తడవ అటునుంచీ ఇటునుంచీ రైలుబళ్ళు మధ్యలో ఎటువంటి ఇబ్బంది లేకుండా ప్రయాణించేస్తాయి. బహుశా వీటిలో రెండు గూడ్సు బళ్ళకే కేటాయింపు జరిగితే, వేటికవి తమ తమ స్థానాలకు త్వరగా చేరుకొనేందుకు వీలౌతుంది. మద్రాసు స్టేషన్‌లో 25 ప్రత్యేక బుక్కింగ్ ఆఫీసులుకూడా

[48 వ పేజీలో]

సప్తగిరి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన సచిత్ర మాస పత్రిక...

గౌరవసంపాదకులు :

శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి,

ఐ. ఏ. ఎస్.,

ార్యనిర్వహణాధికారి,

ిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

*

ప్రచురణకర్త - సంపాదకుడు :

గొట్టిపాటి సుబ్బారావు,

ఎమ్. ఏ.

*

ముద్రాపకుడు :

ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి

*

ిడిప్రతి - రు. 1-00

ి॥ చందా - రు. 12-00

*

ప్రతులకు :

వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్,

టి. టి. డి., తిరుపతి.

ఈ సంచికలో....

నవంబర్ 1984

సంపుటి 15 సంచిక 6

ముఖచిత్రం: స్వర్గీయ శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి.

2వ, 3వ కవరుపేజీలు: 1. గుడిలో శ్రీమతి గాంధి. 2. శ్రీ స్వామి ఆభరణాల పరిశీలనలో (1972). 3. శ్రీ వైష్ణవప్రముఖులతో ఆరాధనకు. 4. ఆలయ అధికార వర్గంతో (1978). 5. అభిషేకపాత్రతో ఆరాధనకు (1980). 6. దేవస్థాన ఫలపుష్ప ప్రదర్శనలో (1980). 7. ఆలయ విశేషాలపై అతిశ్రద్ధ (1980). 8. కారుణ్యమూర్తి దర్శనానికి కడసారిరాక (1982). 9. చరిత్ర ిటలలో. 4వ కవరుపేజి: తిరుచానూరులో శ్రీ పద్మావతీదేవి పంచమితీర్థం.

సంపాదకీయం

మనిషిలోని మృగం మళ్ళీ కదిలింది. కాలమనే కోరలతో మానవతను కసితీర కరకర నమిలివేసింది. రాజరికపు జాఢ్యమే ప్రధానమైన దేశాలలో ఇది కొత్తకాదు కాని, జీవకారుణ్య సమతా సదవగాహన సిద్ధాంతాలకు అంకితమైన మన కిలాంటివి అప రూపాలేకాదు. అశనిపాతాలు కూడా.

పరిమిత ఆలోచనాపరిధి బృహదాలోచనకు, వైయక్తిక ప్రయోజనాలు వ్యవస్థా ప్రయోజనాలకు, సామాజిక ప్రయోజనాలకు లొంగిపోయి వ్యక్తి చిత్తైనప్పుడు విరాశానిస్పృహలు ఆవరించి, ఆవేశ కావేశాలు అందుబాటులోకి వచ్చి పగ సెగలు రేపుతుంది. మతి మందగిస్తుంది. మనస్సు మలినమౌతుంది. మనిషిలోని మహామృగం మహోగ్రంగా తన పంజా విసురుతుంది. ఫలిత మేమైనా, తన కేమైనాసరే, పంతం చెల్లాల్సిందే.

సరిగా ఇటువంటి మౌఢ్యమే ఈ దేశంలో ఇద్దరు గాంధీలను— 1948 జనవరిలో మహాత్మాగాంధీ, అక్టోబరు 1984 లో ఇందిరాగాంధీ— బలితీసుకుంది.

మతసహనం బోధించి మహాత్ముడు బలైతే, కొంద రాతతాయిల ఆగడాలను మితంగా సహించిన కారణంగా, వేసుకున్న కంచె కాట్లకు గురై మరొక గాంధి, మన ప్రధాని, దారుణంగా మరణించింది. మానుతున్న గాయంపై విధి మళ్ళీ మరింత కారంచల్లి కలియబెట్టి వెళ్లింది.

మన ప్రధానిగా మరణించిన శ్రీమతి ఇందిర నిజంగా ప్రియదర్శిని, అకుంఠిత రాజనీతిజ్ఞశాల, అసమాన మానవతావాది కూడా. 1971 లో జరిగిన పొరుగువారి తోటి పోరులో సమయోచితమైన ఏకపక్ష యుద్ధవిరమణద్వారా రాజకీయ ప్రయోజనమైన బాంగ్లాదేశ్ను సాధించటమేగాక, సుమారు 1 లక్ష మంది పాకిస్థానీ సైనికులకు ప్రాణం పోసినట్లే ఐంది. యుద్ధమే కొనసాగివుంటే ఇంత కిబ్బడిగా ప్రాణనష్టం జరిగి వుండేది.

హంతకులు చరిత్రలో తమ కాపేరు స్థిరపరచుకోవటమే తప్ప, సాధించిందేమీ లేదు. కంటిమీది కోపం చేతితో పొడుచు కోవటం మాత్రమే జరిగింది. తమ ఆవేశంలో తాము నమ్మిన ఆశయాల కోసమే జీవించి మరణించిన మహనీయుల పుణ్యభూమి ఈ భారతంలో సమరసభావనతోతప్ప బావులతో సమస్యలు పరిష్కారం కావనే సంగతే మరచి, ధర్మచ్యుతితో, అయినవారిలో కూడా ఆరాటం కల్గించారు.

ఇందిరాగాంధీగా, భౌతికంగా మనకు దూరమయ్యారు. కాని ఆ ఆత్మస్థైర్యం, దృఢదీక్ష, ఆ మానవతావాదం, నిశిత రాజకీయ పరిజ్ఞానం చిరస్మరణీయాలు. ఆమె మరణించినా, నూతన ప్రధాని చెప్పినట్లు 'భారతజాతి శాశ్వతమైనది, భారతీయ ఆత్మ కూడా నిత్యం.' ఆమె జీవితంలో ఆనగింజపాలు మనం ఆదర్శంగా తీసుకోగలిగినా ఆమె ఆత్మకు అక్షయ తృప్తి కల్గుతుంది.

నైనం ఛిందంతి శస్త్రాణి
నైనం దహతి పావకః,
న చైనం క్లేదయం త్యాపో
న శోషయతి మారుతః. (భగవద్గీత)

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

వేదముతో సమానమైన శాస్త్రము, గంగతో సమమైన తీర్థము, ధర్మముతో సమమైన మిత్రము, కార్తికంతో సమానమైన మాసము, విష్ణుతుల్యదైవము, భాస్కర సదృశ తేజశ్శాలి లేరు. కనుక కార్తికమాసములో చేసిన స్నాన ధర్మ కర్మలు నూరు యజ్ఞాల ఫలం యిస్తాయి.

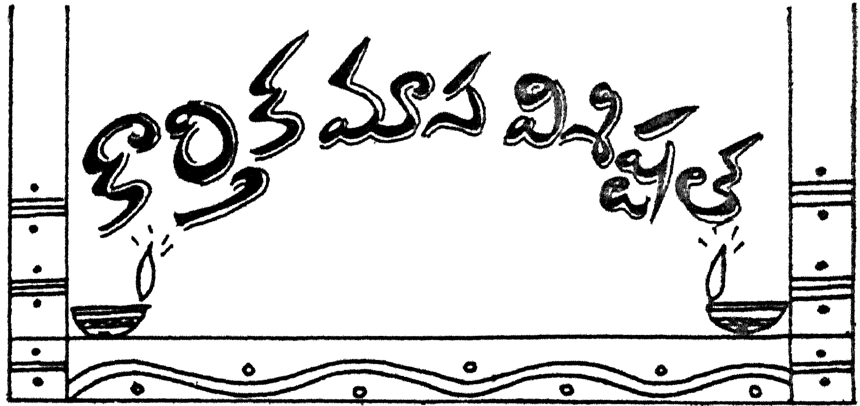
పిండారబోసినట్లుండే కార్తిక పున్నమి వేళలే కవుల కలాలను కదం తొక్కిస్తాయి.

వ్యావహారికంలో కార్తికమును కార్తీకము అని, అశ్వయుజమును ఆశ్వీజ మని చెప్పడం పరిపాటి.

కార్తికమాసంలో కర్మసాక్షి తులారాశిలో వుండగా చిత్తశుద్ధితో చేసిన స్నానము, దానము, పితృశ్రాద్ధము, దేవతార్చనము అనంతపుణ్యఫలప్రదములు.

శ్రావణ శనివారా లెంత శ్రేష్ఠమైనవో, కార్తిక సోమవారము లంతే! కార్తిక మాసంలో సోమవారవ్రతం చేసినవారు కైలాసవాసులౌతారు. ఆనాడు చేసే స్నాన, ధ్యాన, దానాదులవల్ల వేలకొలది అశ్వమేధ యాగములు చేసిన ఫలం వస్తుంది. ఉపవాసం, ఏకభుక్తం (ఒకపూటమాత్రమే తినుట) నక్తం (రాత్రిమాత్రమే తినుట) అయాచితవ్రతం (తాను కోరక వరులు పెట్టినది తినుట) స్నానం, తిలాదానం అని యీనెలలో చేసే వ్రతాదులు ఆరు విధములు. సమర్థులు ఉపవసించవచ్చు. అశక్తులు రాత్రి భుజించవచ్చు. దానికి చాలనివారు ప్రొద్దుపోయే సమయంలో భుజించవచ్చు. వీటిలో యే ఒక్కటి చెయ్యనివారు ఎనిమిది యుగాల కుంభీపాక నరకబాధలు అనుభవిస్తారు.

సోమవారంనాడు ఉపవాసం చేసి శివార్చన చేసే వితంతువు మోక్షం పొందుతుంది. ఆనాడు ఉపవసించి రాత్రి నక్షత్రాలను చూసి భుజించే స్త్రీ పురుషుల పాపాలు అగ్నివల్ల దూదిరాసిలాగు భస్మమౌతాయి. రుద్రాభిషేకం, శివపూజచేసి రాత్రి మాత్రమే భుజించేవారు శివసాయుజ్యము పొందుతారు. కార్తిక పూర్ణిమ నాడైనా స్నానదానాదులు, కార్తిక వ్రతం చెయ్యని వారు పెక్కుజన్మలు చండాలురై పుట్టి పిదప బ్రహ్మరాక్షసు లౌతారు. తెలిసిగాని తెలియకగాని యీ మాసములో కావేరి స్నానం చేసిన వారికి పదివేల అశ్వమేధ యాగాలు చేసిన పుణ్యఫలం వస్తుంది. అలా చెయ్యనివారు వేమరు నీచజన్మ లెత్తి, పందులై ఆపైన బ్రహ్మరాక్షసు లౌతారు. కనుక స్త్రీ పురుషులు కార్తికములో కావేరి మున్నగు పుణ్యనదులలో తప్పక స్నానం చెయ్యాలి.

ఈ మాసములో సాయంసమయమందు శివాలయంలో భక్తితో గోపురంద్వారంవద్ద శిఖరంమీద, శివలింగం ముందు నేతితో కాని, మంచినూనెతోకాని, ఇప్పనూనెతోకాని, నారింజ నూనెతోకాని, దీపారాధన చేసిన వారు ధన్యాత్ము లౌతారు. నేయి, నూనె దొరకనపుడు ఆముదపు దీపమైనా చిత్తశుద్ధితో, భక్తితో శివాలయంలో దీపారాధన చేసినవారు పుణ్యాత్ము లౌతారు.

మోహంచేతకాని, కామంచేతకాని పూర్ణిమ నాడు శివాలయంలో దీపారాధనచేసినా పుణ్యాత్ము లౌతారు. చేయనివారు ఎంత సదాచారపరాయణులైనా ముక్తులు కారు. శివాలయమునకాని, విష్ణ్వాలయమునకాని అనుదినము భక్తిశ్రద్ధలతో దీపారాధన చేసినవారు పునర్జన్మ లేక మోక్షం పొందుతారు.

స్త్రీ పురుషులు తమ పాపాలు పోగొట్టుకొనుటకు కార్తికమే శరణ్యం. ఈ మాసంలో వెన్నుని సన్నిధిని భగవద్గీత లేదా అందులోనివిభూతియోగ, విశ్వరూపయోగ, భక్తియోగములను భక్తిశ్రద్ధలతో పారాయణ చేసినవారి పాపాలు పటాపంచలౌతాయి. విష్ణుసాయుజ్యము పొందుతారు. 'మహావిష్ణువును తులసీదళములతో, గన్నేరు పూలతో అలంకరించిన వారి పాపాలు పోయి వైకుంఠప్రాప్తి కల్గును. అలాగే కమలాపతి యెదుట కార్తికపురాణంలోని ఒక శ్లోకంకాని శ్లోకపాదంగాని భక్తితో పఠించినవారికి సర్వపాప విమోచన మౌతుంది.

ఈ మాస శుక్లపక్షమున వనభోజనం చేసిన వారు పాపవిముక్తులై వైకుంఠవాసు లౌతారు. పలుజాతుల చెట్లతోనున్న తోటలో ఆమలక (ఉసిరిక) వృక్షం క్రింద సాలగ్రామం వుంచి, హరిచందనఫల పుష్పాదులతో పూజచేసి, భూసురులతో సహా ఆ తోటలో భుజించినచో పూజాసమయమున కాని, జపహోమ కాలాలలోకాని, భోజన సమయమునకాని, చండాలాదుల సంభాషణ విన్నందున వచ్చిన దోషం పోవును

వత్తిని చక్కాగా తీసి, వరిపిండితోకాని గోధుమపిండితోకాని ప్రమిదచేసి, నెయ్యిపోసి అందులో వత్తిని తడిపి దీపం వెల్గించి సద్బ్రాహ్మణునకు దానం చేసి, భోజనం పెట్టాలి. ఆ దీపం దానమిచ్చునపుడు—

"సర్వ జ్ఞానప్రదం దీపం
సర్వ సంపత్సుఖావహమ్,
దీపదానం ప్రదాస్యామి
శాంతి రస్తు సదా మమ."

అనే మంత్రం చదవాలి. ఇట్లు స్త్రీ పురుషులలో దీపారాధన చేసినవారు విద్యను, దీర్ఘాయువును, స్వర్గమును పొందుతారు.

వారికి అక్షయపుణ్యఫలం కల్గుతుంది. సర్వ పాప వినాశమునకు సాధనం దీపదానం.

ఈ మాసములో కమలనాభుని కమల ములతో పూజించువాని యింట కమల వాసియైన కమల (లక్ష్మి) స్థిరంగావుంటుంది. దామోదరుని తులసీ దళాలతో, జాజిపూలతో పూజించినవానికి పునర్జన్మ వుండదు. మారేడు పత్రితో మాధవుని పూజించినవాడు మరి పుట్టడు. ఫలదానం చేసినవారిపాపాలు నశిస్తాయి. భక్తితో పద్మనాభునికి మామిడి చివుళ్ల తోరణం కట్టినవాడు పరమపదమును మహావిష్ణువు మంటపాన్ని రంభా (అరటి) స్తంభాలతోకాని, పూలతోకాని అలంకరించి సాలగ్రామ పూజచేసినవాడు సద్గతి, పొందు తారు. కార్తికమాసం చలికాలం కనుక స్నానంచేసి, వస్త్రదానం చేసినవాడు అనేక అశ్వమేధయాగాలు చేసిన ఫలం పొందు తాడు. నారాయణుని తెల్లని లేక నల్లని అవిసె పూలతో పూజిస్తే, పదివేల యజ్ఞాలు చేసిన ఫలం వస్తుంది. తులసికోట ముందు గోమయముతో అలికి శంఖము, పద్మము, స్వస్తికము మున్నగు రంగవల్లికలు రచిం చిన స్త్రీ విష్ణుప్రియ అవుతుంది. చతుర్దశి నాడు అచ్యుతునిముందు దీపం పెడితే వచ్చే ఫలం నలువయైన పలుకలేడు.

పూర్ణిమనాడు శివుని అర్క (జిల్లేడు) పుష్పములతో పూజించేవాడు చాలాకాలం జీవించి అంత్యమున శివసాయుజ్యము పొందును. అన్నదానము చేసినవారు పుణ్యాత్ములౌతారు. నదీస్నానం, తిలా దానం, అన్నదానం చాల ముఖ్యములు. నలువతండ్రిని కలువలతో పూజించేవాడు సూర్యమండలాన్ని ఛేదించుకొని స్వర్గానికి వెళ్ళును. మొగలిరేకులతో పూజించేవాడు ఏడు జన్మలలో వేదవేదాంగవేత్త అయిన విప్రుడై జన్మిస్తాడు. తామరపూలతో పూజించేవాడు బహుకాలం భానుమండలంలో వుంటాడు. అవిసె పూలమాలధరించి విశ్వ నాథుని అవిసె పూలతో అర్చించేవాడు స్వర్గాధిపతి అవుతాడు. తులసీదళాలతో పూలమాలలతో వనమాలిని పూజించే వనితలు పుణ్యవతులై వైకుంఠానికి వెడతారు.

ఆదివారంనాడుకాని, శుద్ధపాడ్యమి, పూర్ణిమ, అమావాస్య తిథులలో కాని ఉదయం స్నానం చేస్తేచాలు నెలంతా చెయ్యలేని అశక్తులకు పూర్ణఫలం వస్తుంది. అలాకూడా చేయలేనివాడు నెలంతా భక్తిగా కార్తిక మాహాత్మ్యం వింటే స్నానం చేసిన ఫలం వస్తుంది. సాయంకాలం ఆలయాన స్తోత్రపారాయణ చేసేవారు కొంతకాలం దివిలోను, తర్వాత ధ్రువమండలానికి వెళ్ళి సుఖంగా వుంటారు. చిరుదీపంవల్ల చీకట్లు తొలగినట్లు హరినామ సంకీర్తనంవల్ల చేసిన పాప మెంతైనా పటాపంచలై అనంతమైన ఉత్తమపదం పొందగలరు.

సోమవారం గొప్పమహిమ కలది. దాని కన్న శనిత్రయోదశి (శనివారంతో కూడిన త్రయోదశి) నూరింతల హెచ్చుఫల మిస్తుంది. ఆ త్రయోదశికన్నా, పూర్ణిమ కన్న శుక్లపాడ్యమి లక్షగుణితం. ఆ పాడ్యమికన్న శుద్ధ ఏకాదశి కోటి రెట్లు, ఆ ఏకాదశికన్న ద్వాదశి అనంత పుణ్యఫల మిస్తుంది. అజ్ఞానముచేతనైనా శుద్ధ ఏకాదశినాడు ఉపవసించి మంగళవాద్యా లతో పురాణ కాలక్షేపముతో, హరినామ సంకీర్తనముతో రాత్రంతా జాగరణచేసిన వారు సమస్తపాపాలనుండి విముక్తిపొంది సుఖిస్తారు. ఏకాదశినాడు ఉపవసించి, బ్రాహ్మణులతో పారణచేసినవారికి విష్ణు సాయుజ్య సౌఖ్యం కల్గును. ద్వాదశినాడు అన్నదానం చేసినవాని యింట ఐశ్వర్యం పాలసంద్రమువలె పొంగును. ఆనాడు ఒక బ్రాహ్మణునకు అన్నమిడితే సూర్యగ్ర హణకాలమందు గంగాతటిని కోటి భూసురు లకు విందుచేసిన పుణ్యం వస్తుంది. వెయ్యి గ్రహణాలు, పదివేల వ్యతీపాతములు, లక్ష అమావాస్యలు ద్వాదశియొక్క పదు నారవ భాగానికి సాటికావు. అధిక పుణ్య ఫలమిచ్చే తిథు లెన్ని వున్నా విష్ణుప్రియ మైన ద్వాదశి అతిథులకన్న యెన్నో రెట్లు ఎక్కువ ఫల మిస్తుంది. శుద్ధద్వాదశినాడు

పత్తగిరి

జగన్నాథుడు యోగనిద్రనుండి లేస్తాడు. కనుక ఆనాడు ఒక్క ద్విజునికైనా భోజనం పెడితే దేహాంతమందు విష్ణులోకమునకు వెళ్లి సకల సౌఖ్యాలు అనుభవిస్తారు. ద్వాదశినాడు దధ్యోదనము దానమిచ్చే వాడు సర్వధర్మఫలాన్ని మించిన ఫలం పొందును. ద్వాదశి, పూర్ణిమ, పాడ్యమి ఏ ఒక్క తిథినైనా కాంస్యపాత్రలో, ఆవు నేతితో దీపంపెట్టి దానంచేసేవారు కోటి జన్మలలో చేసిన పాపాలు పోయి పుణ్యాత్ములౌతారు. ద్వాదశినాడు మంచి పండు, జందెము, తాంబూలము యథాశక్తిగ దక్షిణపెట్టి దానమిచ్చేవారు యీ లోకంలో సకల సుఖాలనుభవించి అనంతరం విష్ణు ధామంచేరి అనంతుని చెంత అనంతకాలం సుఖ శాంతులతో వుంటాడు.

ఈ మాసంలో కన్యాదానం, తులాస్నానం, శిష్టపుత్రునికి ఉపనయనం చేయించడం అన్నదానం, వస్త్రదానం, విద్యాదానం చెయ్యవలసిన ఉత్తమధర్మాలు. ఒక బీదవిప్ర కుమారునికి సొంత సొమ్ముతో ఉపనయనం చేయిస్తే, ఆ వటువుచేసే గాయత్రి జపంవల్లవచ్చే పుణ్యఫలం చేయించిన వానికిన్నీ వస్తుంది. అంతేకాక వేలకొద్ది చెరువులు తవ్వించడం, నూతులు త్రీయించడం, నూరురావిచెట్లు నాటించడం వల్ల వచ్చేఫలం, ఉపనయనం చేయించడం వల్ల వచ్చేఫలములో పదారవవంతుకు కూడ సరికాదు. బడుగుబ్రాహ్మణ బాలలకు ఉపనయనం చేయిస్తానని కార్తికమాసంలో సంకల్పించి వైశాఖమాసంలో కాని మాఘ మాసంలో కాని చేయించాలి. అలాకాక కన్యాదానం కార్తికంలో చేసినవాడు ముక్తి పొందుతాడు. వాని పితృదేవతలు బ్రహ్మ లోకానికి వెడతారు.

పూర్ణిమనాడు వృషోత్సర్జనం (ఎద్దును వదలుట) చేయకపోతే పితృదేవతాతృప్తి కాదు. వృషోత్సర్జనం చేయనివానికి నరకం తప్పదు. అదే రోజు శివలింగదానం చేసిన వాడు ఈ జన్మలో సకల సుఖాలనుభవించి మరుజన్మలో సార్వభౌము డవుతాడు. యథాశక్తిగ దక్షిణపెట్టి ఉసిరికపండ్లు దానమిచ్చినవాడు రాజవుతాడు. దీపదానం చేస్తే పాపాలన్నీ పోయి మోక్షం వస్తుంది. అన్నిటికన్న శివలింగదానం చాల గొప్పది. అది చేయక యింకే దానం చేసినా నిరర్థకమే. సర్వపాపహరమైన లింగదానం తప్పక చెయ్యాలి.

ఈ మాసంలో నిషిద్ధమైనవి. పరుల యింట శ్రాద్ధభోజనం పనికిరాదు. శాస్త్రం నిషేధించిన పదార్థాలు తినరాదు. పూర్ణిమ, అమావాస్య తిథులనాడు, పితృతిథినాడు, గ్రహణ కాలమందు, ఆదివారంనాడు రాత్రి భోజనం చేయరాదు. నెలంతా నక్తవ్రతం చేసేవారు, ఏకాదశికి ముందు వెనుకటి దినాలలో, దశమి, ద్వాదశి దినాలలో రాత్రి భుజించకూడదు. సూర్యాస్తమయానికి ముందు భోజనం చేయవచ్చు- అని మహర్షుల ఉవాచ. కార్తికవ్రతం కలవారు అభ్యంగ స్నానం చేయరాదు. కంచు పాత్రలో భుజించరాదు. వేదాలను శాస్త్రాలను నిందించకూడదు. నిషిద్ధదినాలలో నిశివేళ భుజించరాదు.పవలు పవళించరాదు. దృఢగాత్రులు వేడినీళ్లతో స్నానమాడరాదు. సూర్యుడు తులారాశిలోవున్నపుడు తప్పక నదిస్నానం చేయాలి. కూపోదకంకాని, చెరువులలో, కాల్వలలో స్నానం చెయ్యాలి. పై చెప్పిన జలాలలో గంగవున్నట్లు భావించాలి. గంగ, గౌతమి వంటి పుణ్యనదీ స్నానం ఉత్తమోత్తమమైన ఫలాన్నిస్తుంది. ఆ నదులులేనిచోట వాపీకూపతటాక జలాలే గంగాది పుణ్యనదీజలాలుగా తలంచి స్నానం చెయ్యాలి. అట్లు స్నానం చేసినపుడు-

"గంగే చ యమునే చైవ
గోదావరి ! సరస్వతి !
నర్మదే ! సింధు ! కావేరి !
జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు !"

అనడం సంప్రదాయం.

శుద్ధచతుర్దశినాడు పితృదేవతల నుద్దేశించి ఒక్క బ్రాహ్మణునకైన భోజనమిడితే పితృదేవతలు తృప్తులౌతారు.కన్నకొడుకు భక్తితో పితరుల నుద్దేశించి తిలతర్పణం విడిస్తే పితృలోకంలోని పితరు లందరు తృప్తులౌతారు. ఆనాడు ఫలదానం చేసిన వారి సంతతికి వినాశం రాదు. ఉపవాసం చేసి, శివపూజచేసి తిలదానం చేసేవారు కైలాసవాసులౌతారు. మహాపుణ్యఫల మిచ్చే కార్తికవ్రతం భక్తిశ్రద్ధలతో చేసేవారు ధన్యులై శివసాయుజ్యం పొందుతారు. ద్వాదశినాడు స్నానం, దానం, తర్పణం, దీపతోరణం పెట్టేవారు సకల పాపవిముక్తులై వైకుంఠవాసులౌతారు.

ఈ మాసంలో విష్ణువుముందు నాట్యం చేసేవారికి, ద్వాదశినాడు ముకుందుని ముందు దీపమాలిక వెలిగిస్తే వైకుంఠవాస సౌఖ్యం వస్తుంది. సాయం సమయమందు భూజానిపూజ చేస్తే స్వర్గాధిపత్యం వస్తుంది. నెలంతా తప్పక విష్ణ్వాలయానికి వెళ్లి దర్శనం చేసినవానికి ఒక్కొక్క అడుగుకు ఒక్కొక్క అశ్వమేధయాగఫలం వస్తుంది. ద్వాదశినాడు విష్ణువు మేల్కొంటాడు కనుక ఆ ద్వాదశికి "హరిబోధిని" అని పేరు. అది పరమపావనమైన దినం. ఆనాడు కేశవాలయమునకాని, శివాలయమునకాని లక్ష వత్తుల దీపాలు వెలిగించేవాడు జన్మాంతమందు దేవతలు పొగడుతూ రాగా విమానారూఢుడై వైకుంఠానికి వెళ్లి దివ్యసుఖం పొందుతాడు. హరిబోధినినాడు భూసురులతోకూడి సుగంధపుష్పాక్షతలతో నేతితో చేసిన భక్ష్యభోజ్యాలతో, ధూపదీపాలతో పురాణపురుషుని పూజించేవాడు అక్షయ పుణ్యఫలం పొందుతాడు.

కార్తికమాసం నెలరోజులు దీపం పెట్టలేని అశక్తులు శుద్ధ ద్వాదశి, చతుర్దశి, పౌర్ణమాసి దినాలలో అయినా పెట్టాలి. త్రివిక్రముని యెదుట యింకొకరు పెట్టిన దీపం ఆరిపోక కాపాడేవారు, దీపం కొడికడుతుంటే తిరిగి ప్రజ్వలింప జేసేవారు

శ్రీ వేదనారాయణస్వామి ఆలయం. నాగలాపురం.

* సోమకాసురుని సంహరించి వేదములను బ్రహ్మకిచ్చిన పుణ్యదేశం.

ఆలయ కార్యక్రమములు

ఉదయము

సుప్రభాతము	6-00 గం॥ నుండి
	6-30 గం॥ వరకు
విశ్వరూపదర్శనము	6-30 గం॥ నుండి
	8-30 గం॥ వరకు
తోమాలసేవ	8-30 గం॥ నుండి
	9-00 గం॥ వరకు
సహస్రనామార్చన	9-00 గం॥ నుండి
	9-30 గం॥ వరకు
మొదటిగంట, బలి, శాత్తుమొర	9-30 గం॥ నుండి
	10-00 గం॥ వరకు
సర్వదర్శనము	10-00 గం॥ నుండి
	11-30 గం॥ వరకు
అష్టోత్తర నామార్చన	11-30 గం॥ నుండి
రెండవగంట	12-00 గం॥ వరకు
తీర్మానము	మ. 12-00 గంటలకు

సాయంత్రము

సర్వదర్శనము	4-00 గం॥ నుండి
	6-00 గం॥ వరకు
తోమాల, అర్చన	6-00 గం॥ నుండి
రాత్రికైంకర్యములు	7-00 గం॥ వరకు
సర్వదర్శనము	7-00 గం॥ నుండి
	8-45 గం॥ వరకు
ఏకాంతసేవ	8-45 గం॥ నుండి
	9-00 గం॥ వరకు
తీర్మానము	రాత్రి 9-00 గంటలకు

ఆర్జితసేవలు

అర్చన — రూ. 2-00

హారతి — రూ. 1-00

గమనిక: శ్రీ వేదనారాయణస్వామివారి అర్చన టిక్కెట్టు 1980 మే 23 వ తేది నుండి మూడురూపాయల నుండి రెండురూపాయలకు తగ్గించబడినవి. భక్తులు గమనించగలరు.

పేష్కారు

స్థానికఆలయాలు

బ్రహ్మహత్యాది పాపాల నుండి విముక్తులౌతారు.

నెలంతా తాంబూలదానం చేసినవారు చక్రవర్తులౌతారు. శుద్ధపాడ్యమి మొదలు చివరిదాక ఒక్కొక్క దీపం హెచ్చిస్తూ మురారి ముందు దీపారాధన చేస్తే పాప విముక్తులై విష్ణులోకం చేరెదరు. ఆదివారాలు ఆదిత్యునుద్దేశించి స్నానం చేసినవారి కోరికలు తప్పక నెరవేరును. సంతాన కాంక్షతో స్నానదానాలు చేసిన వారికి సత్సంతతి కల్గును. హృషీకేశుని ముందు దక్షిణ తాంబూలాలతో నారికేళ ఫలాలు దానంచేస్తే సంతాన నాశనం వుండదు. ఎలాటి రుగ్మతలురావు. దుర్బుద్ధులు పుట్టవు.

పౌర్ణమినాడు విష్ణ్వాలయాన స్తంభ దీపం పెట్టిన వానికి వచ్చే పుణ్యం చెప్ప నలవికానిది. స్తంభదీపం చూచినవారి పాపాలు సూర్యోదయంవల్ల చీకట్లవలె పంచబంగాళ మౌతాయి. ఒక పాత్రలో శాలిధాన్యం నువ్వులు కలిపిపోసి దానిపై నేతిపాత్రనుంచి దీపం వెలిగించి దేవాల యంలో ఒక రాతిస్తంభముకాని, కఱ్ఱతో చేసిన స్తంభముకాని గోవిందుని కెదురుగా నాటి దానిపై ఆ దీపం పెట్టడం స్తంభదీప మంటారు. ఆ దీపాన్ని కార్తికములో పెట్టని వారి పితృదేవతలకు నరక విముక్తి కలుగదు. స్తంభదీపం పెట్టినవారు ఇందిరా రమణునికి యిష్టులౌతారు.

సూర్యుడు తులారాశిలో వుండగా కార్తిక మాసంలోను, మకరరాశిలోవుండగా మాఘ మాసంలోను, మేషరాశిలోవుండగా వైశాఖ మాసంలోను ప్రాతస్స్నానం చేస్తే అనంత మైన పుణ్యం వస్తుంది.

సూర్యుడు తులారాశిలో వుండగా కార్తిక మాసంలోను, మకరరాశిలోవుండగా మాఘ మాసంలోను, మేషరాశిలో ఉండగా వైశాఖ మాసంలోను ప్రాతస్స్నానం చేస్తే అనంత మైన పుణ్యం వస్తుంది.

మధుసూదనుడు మహాలక్ష్మితో పాల సంద్ర మందు ఆషాఢ శుద్ధ ద్వాదశి నాడు యోగనిద్ర ఆరంభించి కార్తిక శుద్ధద్వాదశి నాడు మేల్కొంటాడు. ఈ మధ్య నాలుగు మాసాలకు చాతుర్మాస్యమనిపేరు ఈ కాలం పుండరీకాక్షునకు సుఖ ప్రదమైనది. కనుక చాతుర్మాస్య వ్రతం చేసేవారికి నూరు యజ్ఞాల ఫలం వస్తుంది. ఇహమందు సుఖ జీవనం పరమందు విష్ణులోక ప్రాప్తి కల్గుతుంది.

సుస్థిరమైన భక్తితో కార్తిక వ్రతం చేసే శూద్రుడైనా వైష్ణవ శ్రేష్ఠుడవుతాడు. ఎన్ని వేదాలు వల్లించినా, ఎన్ని శాస్త్రాలు చదివినా విష్ణుభక్తిలేని బ్రాహ్మణుడైనా శూద్ర తుల్యుడని పెద్దలంటారు. స్థావర జంగ మాత్మక ప్రకృతి కంతకు విష్ణువే దిక్కు. అన్ని జీవులకు ఆత్మ అనంతశయనుడే. విష్ణువు సర్వాంతర్యామి. కామితార్థముల నిచ్చే వ్రతము కార్తిక వ్రతమొక్కటే. వేద ప్రశంస పొందిన వ్రతమిది. కనుక అందరు భక్తి శ్రద్ధలతో కార్తిక వ్రతం చేసి విష్ణుభక్తులై హరికరుణను పొంది తరించాలి. సర్వపాపహరము, సకల సుఖకరము అయిన కార్తికవ్రత మాచరించని వారు కష్టాలు, నరకబాధలు అనుభవిస్తారు.

ద్వాదశినాడు అంబరీష మహారాజు పారణచేసి హరిభక్తులలో మిన్న అనిపించు కున్నాడు. ఆనాడు దుర్వాసుడు అంబ

(42 వ పేజీలో)

శ్రీమద్భగవద్గీత

(సీరియల్)

వ్యాఖ్యాత:
శ్రీ రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి

పద్దెనిమిదవ అధ్యాయం

మోక్షసన్న్యాసయోగం

అర్జున ఉవాచ:

సన్న్యాసస్య మహాబాహో! తత్త్వమిచ్ఛామి వేదితుమ్।
త్యాగస్య చ హృషీకేశ! పృథక్కేశినిషూదన॥

అర్జునుడు: కృష్ణా! సన్న్యాసం, త్యాగం – వీటి స్వరూపాలను విడివిడిగా తెలుసుకో దలచాను.

శ్రీ భగవానువాచ:

కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్న్యాసం కవయో విదుః।
సర్వకర్మ ఫలత్యాగం ప్రాహుస్త్యాగం విచక్షణాః॥

శ్రీ భగవానుడు: ఫలాన్ని ఆశించి చేసే కర్మలను విడిచి పెట్టడమే సన్న్యాసమని కొంతమంది పండితులు చెబుతారు. సమస్త కర్మల ఫలితాలనూ వదిలి పెట్టడమే త్యాగమని కొందరి అభిప్రాయం.

త్యాజ్యం దోషవదిత్యేకే కర్మ ప్రాహుర్మనీషిణః।
యజ్ఞదానతపః కర్మ న త్యాజ్య మితి చాపరే॥

దోషంలేని కర్మ అంటూ ఏదీ వుండదు. కనుక కర్మలను విడిచిపెట్టాలని కొందరు బుద్ధిమంతులు చెబుతారు. మరి కొంతమంది యజ్ఞం, దానం, తపస్సు అనే కర్మలను పరిత్యజించకూడదని పలుకుతారు.

నిశ్చయం శృణు మే తత్ర త్యాగే భరతసత్తమ।
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్ర త్రివిధ స్సంప్రకీర్తితః॥

అర్జునా! కర్మత్యాగ విషయంలో నా నిర్ణయం విను. త్యాగం మూడు విధాలు.

యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్।
యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావనాని మనీషిణామ్॥

యజ్ఞం, దానం, తపస్సు అనే కర్మలు బుద్ధిమంతులకు చిత్తశుద్ధిని చేకూరుస్తాయి. అందువల్ల వాటిని విడిచిపెట్ట కూడదు: తప్పకుండా చేయాలి.

ఏతాన్యపి తు కర్మాణి సంగం త్యక్త్వా ఫలాని చ।
కర్తవ్యానీతి మే పార్థ! నిశ్చితం మత ముత్తమమ్॥

పార్థా! అయితే యజ్ఞం, దానం, తపస్సు అనే ఈ కర్మలను కూడా ఆసక్తినీ, ఫలాన్నీ విడిచిపెట్టే ఆచరించాలని నిశ్చితమూ, ఉత్తమమూ అయిన నా అభిప్రాయం.

నియతస్య తు సన్న్యాసః కర్మణో నోపపద్యతే।
మోహాత్తస్య పరిత్యాగః తామసః పరికీర్తితః॥

స్వధర్మానుసారంగా నిత్యం ఆచరించవలసిన కర్మలను విడిచిపెట్టడం మంచిది కాదు. అవివేకంతో చేసే అలాంటి త్యాగాన్ని తామసత్యాగ మంటారు.

దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ కాయక్లేశభయా త్త్యజేత్।
స కృత్వా రాజసం త్యాగం నైవ త్యాగఫలం లభేత్॥

దుఃఖం కలగజేస్తాయనే భావనతో కాని, శరీరానికి శ్రమ కలుగుతుందనే భయంతో కాని నిత్యకర్మలను విడిచి పెడితే అది రాజసత్యాగం అవుతుంది. అలాంటి త్యాగం చేసినవాడు త్యాగఫలం పొందలేడు.

కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం క్రియతేఽర్జున।
సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగ స్సాత్త్వికో మతః॥

అర్జునా! వేదశాస్త్రాదులు విధించిన కర్మలను కర్తవ్య బుద్ధితో ఆసక్తినీ, ఫలాన్నీ విడిచిపెట్టి ఆచరించడమే సాత్త్విక త్యాగం.

న ద్వేష్ట్యకుశలం కర్మ కుశలే నానుషజ్జతే।
త్యాగీ సత్త్వసమావిష్టో మేధావీ ఛిన్నసంశయః॥

సత్త్వగుణ సంపన్నుడు, బుద్ధిమంతుడు, సంశయరహితుడు అయిన త్యాగశీలి కామ్యాలు, కష్టప్రదాలైన కర్మలను

ద్వేషించడు: శుభప్రదాలు, సులభసాధ్యాలు అయిన కర్మలను అభిమానిస్తాడు.

న హి దేహభృతా శక్యం త్యక్తుం కర్మాణ్యశేషతః।
యస్తు కర్మఫలత్యాగీ స త్యాగీ త్యభిధీయతే॥

కర్మలను పూర్తిగా వదలిపెట్టడం శరీరాన్ని ధరించిన వాడికి శక్యం కాదు. కనుక కర్మఫలాలను విడిచిపెట్టిన వాడే త్యాగి.

అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ త్రివిధం కర్మణః ఫలమ్।
భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య న తు సన్న్యాసినాం క్వచిత్॥

కర్మఫలాలను త్యాగం చేయని వాళ్ళకు మరణానంతరం తాము ఆచరించిన కర్మల ధర్మాధర్మాలను బట్టి దుఃఖకరం, సుఖప్రదం, మిశ్రమం అనే మూడు విధాలైన ఫలాలు కలుగుతాయి. అయితే కర్మఫలాలను విడిచి పెట్టిన సన్న్యాసులకు అవి అంటవు.

పంచైతాని మహాబాహో ! కారణాని నిబోధ మే।
సాంఖ్యే కృతాన్తే ప్రోక్తాని సిద్ధయే సర్వకర్మణామ్॥

అర్జునా! సర్వకర్మలూ ఫలించడానికి సాంఖ్యశాస్త్రం ఐదు కారణాలు చెప్పింది. వాటిని వివరిస్తాను విను.

అధిష్ఠానం తథా కర్తా కరణం చ పృథగ్విధమ్।
వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టా దైవం చైవాత్ర పంచమమ్॥

కర్మలన్నిటికీ శరీరం, జీవాత్మ, ఇంద్రియాలు, వాటి వేర్వేరు వ్యాపారాలు, దైవం అనేవి ఐదూ కారణాలు.

శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్ కర్మ ప్రారభతే నరః।
న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పంచైతే తస్య హేతవః॥

మానవుడు శరీరం, వాక్కు, మనసులతో మంచిపని కాని, చెడ్డపనికాని ఆరంభించడానికి కారణాలు ఈ ఐదే.

తత్రైవం సతి కర్తార మాత్మానం కేవలం తు యః।
పశ్యత్యకృతబుద్ధిత్వాత్ న స పశ్యతి దుర్మతిః॥

కర్మలకు సంబంధించిన కారణాలు ఇలా వుండగా, బుద్ధి, సంస్కారం లేనివాడు తానే కర్తనని తలుస్తాడు. అలాంటి అవివేకి కర్మస్వరూపాన్ని కాని, ఆత్మస్వరూపాన్ని కాని సరిగా తెలుసుకోలేడు.

యస్య నాహంకృతో భావో బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే।
హత్వాఽపి స ఇమాన్ లోకాన్ న హన్తి న నిబధ్యతే॥

కర్మల విషయంలో అహంకార మమకారాలు లేనివాడు ఈ ప్రాణులన్నిటినీ చంపినా హంతకుడు కాడు; కర్మలు అతనిని బంధించవు.

జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచోదనా।
కరణం కర్మ కర్తేతి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః॥

తెలివి, తెలుసుకోదగ్గది, తెలుసుకునేవాడు — ఈ మూడూ కర్మలకు కారణాలు. అలాగే కర్మకు ఆధారం-సాధనం, చేసేపని, చేసేవాడు అని మూడు విధాలు.

జ్ఞానం కర్మ చ కర్తా చ త్రిధైవ గుణభేదతః।
ప్రోచ్యతే గుణసంఖ్యానే యథావచ్ఛృణు తాన్యపి॥

గుణాల భేదాన్ని బట్టి జ్ఞానం, కర్మ, కర్త అనే వాటిని సాంఖ్యశాస్త్రం మూడేసి విధాలుగా విభజించింది. వాటిని గురించి చెబుతాను విను.

సర్వభూతేషు యేనైకం భావ మవ్యయ మీక్షతే।
అవిభక్తం విభక్తేషు తజ్జ్ఞానం విద్ధి సాత్త్వికమ్॥

విడివిడి విభాగాలుగా వుండే ప్రాణులన్నిటిలోనూ అఖండమూ, అవినాశమూ, అవిభక్తమూ, అయిన ఆత్మవస్తువును చూసేవాడి జ్ఞానం సాత్త్విక జ్ఞానమని తెలుసుకో.

పృథక్త్వేన తు యజ్జ్ఞానం నానాభావాన్ పృథగ్విధాన్।
వేత్తి సర్వేషు భూతేషు తజ్జ్ఞానం విద్ధి రాజసమ్॥

వేర్వేరుగా కనుపించే సర్వభూతాలలోని ఆత్మలు అనేక విధాలుగా వున్నాయని భావించేవాడి జ్ఞానం రాజస జ్ఞానం.

యత్తు కృత్స్నవదేకస్మిన్ కార్యే సక్తమహైతుకమ్।
అతత్త్వార్థవదల్పం చ తత్తామస ముదాహృతమ్॥

తత్త్వాన్ని తెలుసుకోకుండా, తగిన కారణం లేకుండా సమస్తమూ అదే అనే సంకుచిత దృష్టితో ఏదో ఒకే పని మీద ఆసక్తి కలిగివుండేవాడి జ్ఞానం తామస జ్ఞానం.

నియతం సంగరహితం అరాగద్వేషతః కృతమ్।
అఫలప్రేప్సునా కర్మ యత్తత్సాత్త్విక ముచ్యతే॥

ఆసక్తి, అభిమానం, అనురాగం, ద్వేషం, ఫలాపేక్ష లేకుండా శాస్త్రసమ్మతంగా చేసే కర్మను సాత్త్వికకర్మ అంటారు.

యత్తు కామేప్సునా కర్మ సాహంకారేణ వా పునః।
క్రియతే బహులాయాసం తద్రాజస ముదాహృతమ్॥

ఫలాభిలాషతో, అహంకారముతో, అధిక ప్రయాసతో ఆచరించే కర్మను రాజసకర్మ అని చెబుతారు.

అనుబంధం క్షయం హింసా మనపేక్ష్య చ పౌరుషమ్।
మోహాదారభ్యతే కర్మ యత్తత్తామస ముచ్యతే॥

సాధకబాధకాలనూ, తన సామర్థ్యాన్ని ఆలోచించకుండా ఆరంభించే కర్మ తామసకర్మ అవుతుంది.

ముక్తసంగోఽనహంవాదీ ధృత్యుత్సాహ సమన్వితః।
సిద్ధ్యసిద్ధ్యో ర్నిర్వికారః కర్తా సాత్త్విక ఉచ్యతే॥

ఫలాపేక్ష అహంభావం విడిచిపెట్టి ధైర్యోత్సాహాలతో జయాపజయాలను లెక్క చేయకుండా కర్మలు చేసేవాణ్ణి సాత్త్వికకర్త అంటారు.

రాగీ కర్మఫలప్రేప్సుః లుబ్ధో హింసాత్మకోఽశుచిః।
హర్షశోకాన్వితః కర్తా రాజసః పరికీర్తితః॥

అనురాగం, కర్మఫలాసక్తి, దురాశ, పరపీడన పరాయణత్వాలతో శుచీ, శుభ్రమూ లేకుండా సుఖదుఃఖాలకు లొంగిపోతూ కర్మలు ఆచరించేవాడు రాజసకర్త అవుతాడు.

అయుక్తః ప్రాకృతః స్తబ్ధః శఠో నైకృతికోఽలసః।
విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్తా తామస ఉచ్యతే॥

మనోనిగ్రహం, వివేకం, వినయం లేకుండా ద్రోహ బుద్ధితో, దుష్టస్వభావంతో, నిరుత్సాహంతో, నిరంతర విచార ముతో, కాలయాపనతో కర్మలు చేసేవాణ్ణి తామస కర్త అని చెబుతారు.

బుద్ధేర్భేదం ధృతేశ్చైవ గుణత స్త్రివిధం శృణు।
ప్రోచ్యమాన మశేషేణ పృథక్త్వేన ధనంజయ॥

ధనంజయా! గుణభేదాలను బట్టి బుద్ధీ, ధైర్యమూ మూడేసివిధాలు. వాటిని గురించి పూర్తిగా విడివిడిగా వివరిస్తాను విను.

ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యాకార్యే భయాభయే।
బంధం మోక్షం చ యా వేత్తి బుద్ధి స్సా పార్థ! సాత్త్వికీ॥

పార్థా! కర్మమార్గాన్నీ సన్న్యాసమార్గాన్నీ, కర్తవ్యా కర్తవ్యాలనూ, భయాభయాలనూ, బంధాన్నీ, మోక్షాన్నీ గ్రహించే బుద్ధి సాత్త్వికబుద్ధి.

యయా ధర్మ మధర్మం చ కార్యం చాకార్యమేవ చ।
అయథావత్ప్రజానాతి బుద్ధి స్సా పార్థ! రాజసీ॥

పార్థా! ధర్మాధర్మాలనూ, కార్యాకార్యాలనూ, సరిగా తెలుసుకోలేని బుద్ధి రాజసబుద్ధి.

అధర్మం ధర్మమితి యా మన్యతే తమసావృతా।
సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ బుద్ధి స్సా పార్థ! తామసీ॥

పార్థా! అజ్ఞానాంధకారం వల్ల అధర్మాన్ని ధర్మంగా, ప్రతివిషయాన్నీ విరుద్ధంగా, విపరీతంగా భావించే బుద్ధి తామస బుద్ధి.

ధృత్యా యయా ధారయతే మనః ప్రాణేంద్రియ క్రియాః।
యోగేనావ్యభిచారిణ్యా ధృతి స్సా పార్థ! సాత్త్వికీ॥

పార్థా! మనసు, ప్రాణం, ఇంద్రియాలు – వీటి వ్యాపా రాలను యోగసాధనతో నిలబెట్టగలిగే నిశ్చలధైర్యం సాత్త్విక ధైర్యం.

యయా తు ధర్మకామార్థాన్ ధృత్యా ధారయ తేఽర్జున।
ప్రసంగేన ఫలాకాంక్షీ ధృతి స్సా పార్థ! రాజసీ॥

పార్థా! ధర్మార్థకామాలపట్ల అభిలాష, అభిమానం, ఫలాభిలాష కలిగివుండే ధైర్యం రాజసధైర్యం.

యయా స్వప్నం భయం శోకం విషాదం మదమేవ చ।
న విముంచతి దుర్మేధా ధృతి స్సా పార్థ! తామసీ॥

పార్థా! బుద్ధిలేనివాడు నిద్ర, భయం, దుఃఖం, విషా దం, మదం – వీటిని విడిచిపెట్టకుండా చేసే ధైర్యం తామస ధైర్యం.

సుఖం త్విదానీం త్రివిధం శృణు మే భరతర్షభ।
అభ్యాసాద్రమతే యత్ర దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి॥

యత్తదగ్రే విషమివ పరిణామేఽమృతోపమమ్।
తత్సుఖం సాత్త్వికం ప్రోక్తం ఆత్మబుద్ధి ప్రసాదజమ్॥

భరతశ్రేష్ఠా! మానవుడికి అభ్యసించే కొద్దీ ఆనందం, దుఃఖవినాశం కలగజేసే సుఖం మూడు విధాలు. దాన్ని గురించి తెలియజేస్తాను విను. ఆరంభంలో విషంలా వున్నా అంతంలో అమృతసమానమయ్యే సుఖాన్ని సాత్త్విక సుఖ మని చెబుతారు. అది నిర్మలమైన బుద్ధివల్ల కలుగుతుంది.

విషయేంద్రియ సంయోగాత్ యత్తదగ్రేఽమృతోపమమ్।
పరిణామే విషమివ తత్సుఖం రాజసం స్మృతమ్॥

మొదట అమృతతుల్యంగా వుండి చివరకు విషంగా మారే సుఖం — విషయాలు, ఇంద్రియాల కలయికవల్ల కలిగేది — రాజససుఖం అవుతుంది.

యదగ్రే చానుబన్ధే చ సుఖం మోహన మాత్మనః।
నిద్రాలస్య ప్రమాదోత్థం తత్తామస ముదాహృతమ్॥

నిద్ర, బద్ధకం, ప్రమాదాలవల్ల జనించి, ఆదిలోనూ, అంతంలోనూ మోహం కలగజేసే సుఖాన్ని తామససుఖం అంటారు.

న తదస్తి పృథివ్యాం వా దివి దేవేషు వా పునః।
సత్త్వం ప్రకృతిజైర్ముక్తం యదేభిస్స్యాత్త్రిభిర్గుణైః॥

ప్రకృతివల్ల కలిగిన ఈ మూడు గుణాలతో ముడిపడని వస్తువేదీ భూలోకంలో కాని, స్వర్గలోకంలో కాని, దేవతలలో కాని లేదు.

బ్రాహ్మణ క్షత్రియ విశాం శూద్రాణాం చ పరంతప।
కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావ ప్రభవైర్గుణైః॥

పరంతపా! బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు, వైశ్యులు, శూద్రు లకు వారి వారి స్వభావంవల్ల కలిగిన గుణాలను బట్టి కర్మలు విభజించబడ్డాయి.

శమో దమ స్తపశ్శౌచం క్షాంతిరార్జవమేవ చ।
జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మం కర్మ స్వభావజమ్॥

బ్రాహ్మణులకు స్వభావసిద్ధమైన కర్మలు ఇవి: మనో నిగ్రహం, బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహం, తపస్సు, శుచిత్వం, ఓర్పు, సత్ప్రవర్తన, శాస్త్రజ్ఞానం, అనుభవజ్ఞానం, దేవుడి మీద నమ్మకం.

శౌర్యం తేజో ధృతి ర్దాక్ష్యం యుద్ధే చా ప్య పలాయనమ్।
దానమీశ్వరభావశ్చ క్షాత్రం కర్మ స్వభావజమ్॥

పరాక్రమం, పౌరుషం, ధైర్యం, దక్షత, యుద్ధంలో పారిపోక పోవడం, దానం, పరిపాలనా సామర్థ్యం — ఇవి క్షత్రియుల కర్మలు.

కృషి గోరక్ష వాణిజ్యం వైశ్యం కర్మ స్వభావజమ్।
పరిచర్యాత్మకం కర్మ శూద్రస్యాపి స్వభావజమ్॥

వైశ్యులకు స్వభావంవల్ల కలిగిన కర్మలు – వ్యవ సాయం, పశుపోషణ, వ్యాపారం ఇక శూద్రకర్మ సేవచేయడం.

స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః సంసిద్ధిం లభతే నరః ।
స్వకర్మ నిరత స్సిద్ధిం యథా విందతి తచ్ఛృణు ॥

తాను ఆచరించే కర్మలపట్ల శ్రద్ధ కలిగినవాడు సిద్ధి పొందుతాడు. స్వభావసిద్ధమైన తన కర్మ మీద ఆసక్తి వున్నవాడు ఎలా సిద్ధి పొందుతాడో చెబుతాను విను.

యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్ ।
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥

సమస్తప్రాణుల పుట్టుకకూ పోషణకూ కారణుడై విశ్వమంతటా వ్యాపించివున్న పరమాత్మను తనకు విధించబడ్డ కర్మలను ఆచరించడం ద్వారా అర్చించి మానవుడు పరమగతి పొందుతాడు.

శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్ ।
స్వభావ నియతం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్ ॥

బాగా ఆచరించబడ్డ ఇతరుల ధర్మంకంటె గుణం లేనిదిగా కనుపించినా తన ధర్మమే మంచిది. తన ధర్మాన్ని తాను నిర్వర్తించేవాడికి పాపం అంటదు.

సహజం కర్మ కౌంతేయ ! సదోషమపి న త్యజేత్ ।
సర్వారమ్భా హి దోషేణ ధూమేనాగ్నిరివావృతాః ॥

కౌంతేయా ! నిప్పును కప్పుకున్న పొగలాగా కర్మలన్నిటినీ దోషం ఆవరించి వుంటుంది. అందువల్ల ఏదైనా దోషమున్నా స్వభావసిద్ధమైన కర్మను విడిచిపెట్టకూడదు.

అసక్తబుద్ధిస్సర్వత్ర జితాత్మా విగతస్పృహః ।
నైష్కర్మ్యసిద్ధిం పరమాం సన్న్యాసే నాధిగచ్ఛతి ॥

అన్ని విషయాలపట్ల ఆసక్తి విడిచిపెట్టి, ఆత్మ నిగ్రహంతో, ఆశలులేకుండా, ఫలత్యాగ బుద్ధితో కర్మలు ఆచరించేవాడు పరమోత్తమమైన కర్మాతీతస్థితి పొందుతాడు.

సిద్ధిం ప్రాప్తో యథా బ్రహ్మ తథాఽఽప్నోతి నిబోధ మే ।
సమాసేనైవ కౌంతేయ। నిష్ఠా జ్ఞానస్య యా పరా ॥

కౌంతేయా। నిష్కామ కర్మ సిద్ధి పొందినవాడు పరమాత్మను ఎలా పొందుతాడో, జ్ఞాననిష్ఠ అంటే ఏమిటో సంగ్రహంగా చెబుతాను. సావధానంగా విను.

బుద్ధ్యా విశుద్ధయాయుక్తో ధృత్యాఽఽత్మానం నియమ్య చ ।
శబ్దాదీన్ విషయాం స్త్యక్త్వా రాగద్వేషౌ వ్యుదస్య చ ॥

వివిక్తసేవీ లఘ్వాశీ యత వాక్కాయ మానసః ।
ధ్యానయోగపరో నిత్యం వైరాగ్యం సముపాశ్రితః ॥

అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ ।
విముచ్య నిర్మమ శ్శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥

పరిశుద్ధమైన బుద్ధి కలిగి ధైర్యముతో మనసును వశపరచుకొని, శబ్దాది విషయాలనూ రాగద్వేషాలనూ విడిచిపెట్టి ఏకాంతవాసం చేస్తూ, మితంగా తింటూ, మాటలు, శరీరం, మనసులను అదుపులో పెట్టుకుని, నిరంతరం ధ్యానయోగంలో వుంటూ, వైరాగ్యాన్ని ఆశ్రయించి అహంకారం, బలం, గర్వం, కామం, క్రోధం, వస్తుసేకరణలను వదలిపెట్టి, మమకారం లేకుండా శాంతస్వభావం కలిగినవాడు బ్రహ్మస్వరూపం పొందడానికి అర్హుడు.

బ్రహ్మభూతః ప్రసన్నాత్మా న శోచతి న కాంక్షతి ।
సమస్సర్వేషు భూతేషు మద్భక్తిం లభతే పరామ్ ॥

అలా బ్రహ్మస్వరూపం పొందినవాడు ప్రశాంతమైన మనసుతో దేనినీ ఆశించడు; దేనికీ దుఃఖించడు. సమస్త భూతాలనూ సమభావంతో చూస్తూ నా పట్ల పరమభక్తి కలిగి వుంటాడు.

భక్త్యా మామభిజానాతి యావా న్యశ్చాస్మి తత్త్వతః ।
తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్వా విశతే తదనన్తరమ్ ॥

భక్తివల్ల అతను నేను ఎంతటివాడినో, ఎలాంటివాడినో యథార్థంగా తెలుసుకుంటాడు. నా స్వరూప స్వభావాలను గ్రహించిన అనంతరం నాలో ప్రవేశిస్తాడు.

సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః ।
మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి శాశ్వతం పద మవ్యయమ్ ॥

కర్మ లన్నిటినీ ఎప్పుడూ ఆచరిస్తున్నప్పటికీ నన్ను ఆశ్రయించేవాడు నా అనుగ్రహం వల్ల శాశ్వతమూ, నాశరహితమూ, అయిన మోక్షం పొందుతాడు.

చేతసా సర్వకర్మాణి మయి సన్న్యస్య మత్పరః ।
బుద్ధియోగ ముపాశ్రిత్య మచ్చిత్త స్సతతం భవ ॥

హృదయపూర్వకంగా అన్ని కర్మలూ నాకే అర్పించి, నన్నే పరమగతిగా భావించి ధ్యానయోగాన్ని అవలంబించి, నీ మనసు నిరంతరం నా మీదే వుంచు.

మచ్చిత్త స్సర్వదుర్గాణి మత్ప్రసాదా త్తరిష్యసి ।
అథ చేత్త్వమహంకారాత్ న శ్రోష్యసి వినఙ్క్ష్యసి ॥

నా మీద మనసు నిలిపితే నా అనుగ్రహంవల్ల సంసార సంబంధమైన ప్రతి ఒక్క ప్రతిబంధకాన్నీ అతిక్రమిస్తావు. అలా కాకుండా అహంకారముతో నా ఉపదేశాన్ని పెడచెవిని పెడితే చెడిపోతావు.

యద్యహంకారమాశ్రిత్య న యోత్స్య ఇతి మన్యసే ।
మిథ్యైష వ్యవసాయ స్తే ప్రకృతిస్త్వాం నియోక్ష్యతి ॥

అహంకారంవల్ల యుద్ధం చేయకూడదని నీవు భావించినా ఆ ప్రయత్నం ఫలించదు. ఎందువల్లనంటే నీ స్వభావమే నీ చేత యుద్ధం చేయించి తీరుతుంది.

స్వభావజేన కౌంతేయ నిబద్ధస్స్వేన కర్మణా ।
కర్తుం నేచ్ఛసి యన్మోహాత్ కరిష్యస్యవశోఽపి తత్ ॥

కౌంతేయా ! అవివేకంవల్ల నీవు ఇష్టపడక పోయినా, స్వభావసిద్ధమైన స్వధర్మసిద్ధమైన స్వధర్మకర్మకు కట్టుబడి పరాధీనుడవై ఆ పని తప్పకుండా చేస్తావు.

(41వ పేజీలో)

వెల్లటూరులోని శివకేశవాలయాలు

వెల్లటూరు చాల ప్రసిద్ధమైన పురాతన గ్రామము. దానికే శ్వేతపురి అను నామాంతరము గూడా కలదు. ఇచ్చటి దేవాలయములలో నున్న క్రీ. శ. 1419 వ సంవత్సరము నాటి శాసనములో ఈ ఊరు "వెలంటూరు" యని పేర్కొనబడినది. ప్రాచీనమైన యీ వూరు ప్రస్తుత కాలములోను ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. 1970 నుండి యిక్కడి జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాలలో అఖిల భారత చిత్ర కళా ప్రదర్శనమును నవరంగ్ చిత్రకళానికేతన్ యను సంఘము వారు జయప్రదముగా ప్రతివర్షము నిర్వహించుచున్నారు.

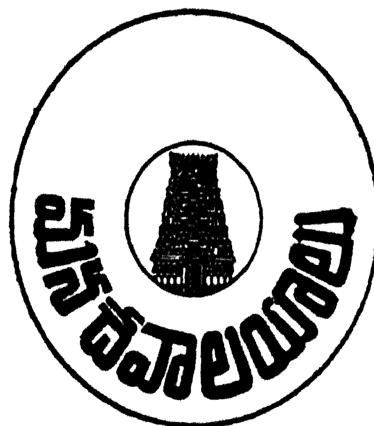
వెల్లటూరు గుంటూరుజిల్లా రేపల్లె తాలూకాలో నున్నది. రైలు మార్గమున భట్టిప్రోలునకు రెండు మైళ్ళలోను, బస్సు మార్గమునకు సమీపముగా కలదు. 'కృష్ణా మాహాత్మ్యము' అను గ్రంథము ద్వారా యీ ఊరుయొక్క అసలు పేరు తెల్లటూరు యని తెలియుచున్నది. ఈ పేరెటుల వచ్చినది యీ క్రింది కథ తెల్పును.

పూర్వము వెలనాడు ప్రాంతము నేలిన ఒక రాజునకు ఒక కుమారుడు కుమార్తె కలరు. అతను పెక్కు కష్టములు పడి దీనావస్థలో గతించెను. అప్పుడతని బంధువులు రాకుమార్తె రాకుమారులను చిఱుత ప్రాయమునుండి పెంచిరి. అందుచే వారిరువురు తమ జన్మవృత్తాంతమును విస్మరించిరి. విధివిలాసముచే వారిద్దరకు వివాహము జరిగినది. కొంతకాలము తర్వాత వారికి తమ జన్మ వృత్తాంతము తెలియగా జరిగిన పాపమునకు పరితపించిరి. ఈ పాపపరిహారమునకు గాను వారు నల్లబట్టలను ధరించి కృష్ణానదీ తీరమునందలి పుణ్యక్షేత్రములను దర్శించిరి. అట్టితఱి వీరు వెల్లటూరులోని అగస్త్యేశ్వరుని దర్శించగా వారి దురితము అదృశ్యమయ్యెను. వారు ధరించిన నల్లనివలువలు శ్వేతవస్త్రములుగా మారెను.

శ్రీ శారదాదేవి

అందుచే ఈ వూరునకు శ్వేతపురి లేక 'తెల్లటూరు' యను సార్థకనామము వచ్చినది. కాలక్రమమున నీ పేరు ఇప్పటి వెల్లటూరుగా మారినది. కొండవీటిరెడ్డిరాజుల కాలములో నీ యూరు వారి సైన్యమునకు స్థావరముగా నుండెననియు పూర్వము వారి రాతికోట యిక్కడ ఉండెననియు డాక్టరు యశోదాదేవిగారి అభిప్రాయము. ప్రస్తుతము వెల్లటూరులో మూడు ముఖ్యమైన దేవళములు గలవు. అవి ఈ క్రింద వ్రాయబడినవి.

1. అగస్త్యేశ్వరాలయము
2. సిద్ధి వినాయకుడిగుడి
3. చెన్న కేశవాలయము

అగస్త్యేశ్వరాలయములోని శివలింగమును పూర్వము అగస్త్య మహర్షి ప్రతిష్ఠించెనని యిచటి స్థలపురాణము తెల్పుచున్నది. స్థలపురాణము ప్రకారము జరిగిన కథ యిటులున్నది. అగస్త్యమహర్షి కృష్ణానదీ తీరమున ప్రతిదినము ప్రాతఃకాలమున సంధ్యావందన మాచరించెడివాడు. ఒకనాడు నిష్ఠలో సూర్యోదయ కాలమును గమనింపలేదు. మరియు రుద్రాభిషేక సమయము గూడా దాటిపోవు చుండెను. అట్టితఱి బాహ్యస్మృతి కలుగగా కండ్లు తెరచి శీఘ్రముగా స్వహస్తముతో కృష్ణలోని సైకతముచే శివలింగమును ప్రతిష్ఠించి అభిషేక మాచరించెను. తత్కారణమున నీ దేవునకు అగస్త్యేశ్వరుడు యను సార్థక నామధేయము కల్గెను. ఈ సైకతలింగమున కడుగున పానవట్టము కలదు. గర్భగుడి పైన గల గోపురము పూర్వమే నిర్మింపబడినది. గర్భగుడికి ముఖమంటపమునకు మధ్య అంతరాళము గలదు. ముఖమంట

వము పైన గల విమానమును 19 వ శతాబ్దములో నొక శివభక్తుడు నిర్మించెను. దీని నంటుకొని ను త్తరముగా బాలా త్రిపుర సుందరి అమ్మవారి గుడికలదు. అగస్త్యేశ్వరుని ప్రక్కన కుడివైపున వినాయకుడు, ఎడమవైపున సుబ్రహ్మణ్యస్వామి విగ్రహములు గలవు. ముఖమంటపము మధ్యలో శివలింగమున కెదురుగా నందీశ్వరుడు కలడు. ఆలయము వెలుపల వేరొక నందీశ్వరుడు, వెనుకన ధ్వజస్తంభము కలవు. వీని ప్రక్కనే ఎత్తైన కల్యాణమండపము ఉన్నది.

ఈ దేవాలయములో విశిష్టమైన కాంస్య విగ్రహము కలదు. ఇది చక్రాకారములో నున్నది. ఈ చక్రములో ఓం అక్షరాకారము ఊర్ధ్వముఖముగా నున్నది. ఈ అక్షరములోనున్న మూడు వ్రేళ్ళపైన బ్రహ్మ, పంచముఖ రుద్ర, భృంగిల కాంస్య విగ్రహములు కలవు. చక్రముపైన కీర్తిముఖము, అడుగున మహిషాసురమర్దని, ఇరుప్రక్కల వినాయక, కార్తికేయ, వీరభద్ర, లక్ష్మీ పరస్వతుల చిన్నప్రతిమలు కలవు. ఈ విగ్రహము యొక్క నిర్మాణ కౌశలము మధ్య యుగపు ఆంధ్రదేశములోని పాంచాలుర శిల్పకళా నైపుణ్యమును చాటుతున్నది. ఈ దేవాలయ ప్రాంగణములో చిన్న నంది గల శిలాఫలకము కలదు. నంది క్రింద తెలుగులిపిలో నున్న రాతి శాసనమున్నది. ఈ శాసనములో శక సంవత్సరము 1340 (క్రీ. శ. 1419) విలంబినామసంవత్సర, కార్తికశుద్ధఏకాదశిశనివారము అని వున్నది. కొండవీటి రెడ్డిరాజయిన పెదకోమటి వేమారెడ్డి (క్రీ. శ. 1402-20) యొక్క ఎక్కట్లు (యుద్ధసైనికబృందము) అగస్త్యేశ్వర దేవాలయమునకు గృహారామ క్షేత్రములను పైన పేర్కొనిన కాలములో దానము చేసినట్లిది తెల్పుచున్నది.

ఈ దేవాలయమున కెదురుగా అనేక దైవమందిరములు కలవు. వీటిని యీ గ్రామపు పెద్దభూస్వామి తాడికొండశేషయ్య

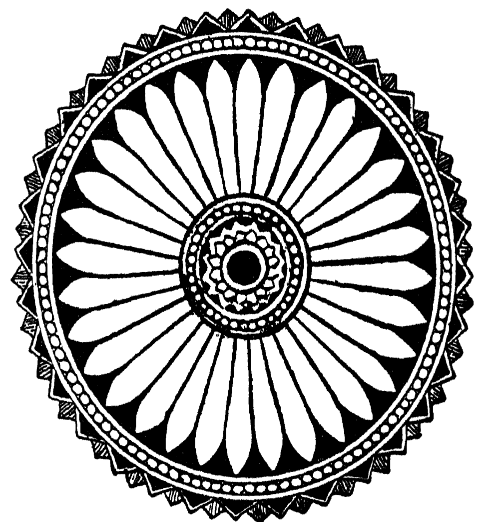
చక్రాకార కాంస్య విగ్రహం

గారు 19 శతాబ్దములో కట్టించిరి. సిద్ధి వినాయకుని గుడిలో వినాయకుని విగ్రహము ప్రక్కనే భార్యలైన సిద్ధి, బుద్ధులు, క్రింద మూషికవాహనము కలవు. ప్రతి ఏటా మాఘ శుద్ధ చవితినాడు గణపతికి సిద్ధి బుద్ధి దేవీలతో వివాహమహోత్సవము దివ్యముగా జరుగును. అపుడే ఇక్కడ ఉత్సవములు జరుపుదురు. ఈ గుడి ప్రక్కనే కామేశ్వరి, భీమేశ్వరుడు, రాజేశ్వరుల దేవాలయములు గలవు. వీనికి ప్రక్కనే ఉత్తరమున శంకరమఠము కలదు. ఈ మఠములో ఆదిశంకరాచార్య, శారదాదేవీల విగ్రహములను శృంగేరి మఠ పీఠాధిపతులైన శ్రీ అభినవవిద్యానందస్వాములవారు 1970 వ సంవత్సరమున ప్రతిష్ఠించిరి.

ఇక మూడవది అయిన చెన్నకేశవాలయము గూర్చి వర్ణించవలసి యున్నది. ఈ ఆలయము గ్రామము మధ్యలో నున్నది. దీని గర్భగుడిలో చెన్నకేశవ స్వామి, యిరుపంకల శ్రీ లక్ష్మి. భూలక్ష్మి దేవేరులు గలరు. చెన్నకేశవునిపై కుడి చేతిలో శంఖము ఎడమచేతిలో చక్రము, క్రింది కుడిచేయి అభయముద్రలోను, ఎడమచేతిలో గద కలవు. గర్భగుడి ముఖమంటపముల మధ్య అంతరాళము కలదు. గుడిపైన శిఖరము కలదు. ఎదురుగా ఆంజనేయస్వామి గుడి వున్నది. ఆలయప్రాంగణములో గరుత్మంతుని విగ్రహము క్రింద తెలుగు శాసనముగల రాతిస్తంభము కానవగును. ఈ శాసనముపై నుల్లేఖించబడిన రాతిశాసనకాలము నాటిదే. పెదకోమటి వేమారెడ్డి (క్రీ. శ. 1402-20) యొక్క ఎక్కట్లు (యుద్ధసైనిక బృందము) చెన్నకేశవాలయమునకు గృహా రామ క్షేత్రము లను దానముచేసిన ట్లిది నుడువు చున్నది. ఊరిమధ్యలో వేపచెట్టు క్రింద పోతరాజు విగ్రహము కలదు. రాతిపై వీరపురుషుడు అతని చేతిలో కరవాలమున్న ప్రతిమ కలదు. మధ్యయుగపు ఆంధ్రదేశములో నీ వీరకల్లుల పూజ ప్రతిపల్లెలోని, పట్టణము లోని ప్రజలు బాగా చేయుచుండిరి. అందుచే ఇది 'వీరకల్లు' అయి వుండును. వీరచార మను మతసంప్రదాయము ఆంధ్ర సంఘములో వ్యాప్తిలోనికి వచ్చెను. వెల్లటూరునకు పడమటి దిక్కున గ్రామ దేవతయైన కట్టమ్మ గుడి కలదు.

— డా॥ కె. రాధాకృష్ణమూర్తి

ఫలశ్రుతులు

—శ్రీ పాలకోడేటి జగన్నాథరావు

సంస్కృతసాహిత్యంలో భగవంతుని స్తుతించే స్తోత్రాలు, సుప్రభాతాలు. అష్టకాలు, మంగళాశాసనాలు, హృదయాలు (ఆదిత్య హృదయాదులు), కవచాలు (హనుమత్కవ చాదులు) ఇలా ఎన్నో ఉన్నాయి. ఈ స్తోత్ర సాహిత్యాన్ని చతుర్విధపురుషార్థసాధకా లుగా, ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధిప్రదాలుగా, ఇహపర సౌఖ్యసంధాయికలుగా భావించి భక్తులు నిత్యంపఠిస్తూ ఉంటారు. భక్తితో వీనిని చదివితే పైవన్నీ సిద్ధిస్తాయని తత్కర్తలయిన వ్యాసాదిమహర్షులు, శంకరాచార్యాది ప్రవక్తలు వాని చివర ఫలశ్రుతుల రూపంలో హామీ లిచ్చారు. కాని ప్రత్యక్షజ్ఞానప్రమాణ పరులైన వైజ్ఞానికులు, పురుషశక్తి ప్రధాన వాదులైన హేతువాదులు ఫలశ్రుతుల ఫల ప్రాప్తి ప్రామాణ్యాన్ని గూర్చి వింత ప్రశ్నలతో హేళన చేస్తుంటారు.

తత్ర తత్రార్థలాభశ్చ
విజయః సార్వకామికః,
యం యం చింతయతే కామం
తం తం ప్రాప్నోతి నిశ్చితమ్.

వరాహపురాణము- శ్రీదుర్గాకవచము.

అని చెప్పిన శ్రీదుర్గాకవచాన్ని చదివి ఏ కృషి చేయకపోయినా తలచిన పనులన్నీ జరిగిపోతాయా??

ఏకకాలే పఠేన్నిత్యం మహాపాపవినాశనమ్ అని చెప్పిన లక్ష్మ్యష్టకాన్ని ఒక్కసారి చదివితే చేసిన పాపాలన్నీ పోతాయా?? సెంటు పొలం లేనివాడు కూడ.

ద్వికాలే పఠేన్నిత్యం ధనధాన్యసమన్వితమ్.

అని చెప్పిన ప్రకారం ధనధాన్య సమన్వితుడౌతాడా? త్రికాలే పఠేన్నిత్యం మహాశత్రు వినాశనమ్ అని లక్ష్మ్యష్టకం చెప్పింది కదా యని యుద్ధభూమిలో నిలబడి దాన్ని మూడుసార్లు చదివితే శత్రువులంతా చచ్చిపోతారా?

వైజ్ఞానికులు- హేతువాదులు ఫలశ్రుతులను సూటిగా ప్రశ్నించే ప్రశ్నల్లో యివి కొన్నిమాత్రమే. ఈలాంటి ప్రశ్నలు వేసే వారినినాస్తికులనిపాషండులని నిందించటం కంటే ఫలశ్రుతుల అంతర్యాన్ని సోపపత్తికంగా వివరించటం ఆస్తికులైనవారు తమనైతిక బాధ్యతగా గ్రహించాలి.

చతుర్విధ పురుషార్థసాధనమే జీవితపర మార్థమని హిందూగ్రంథాలన్నీ చెపుతున్నాయి. కాని రెండవ పురుషార్థమైన కామాన్ని (కోరికను) సాధించుకొనే ప్రయత్నంలో మానవసమాజ మెప్పుడూ అపమార్గాన్నే అనుసరిస్తోంది. ఈ కామానికి లక్ష్య మర్థం కావటంచేత జీవనపోరాటంలో ఈ రెండే ప్రధానపాత్రలు వహిస్తున్నాయి. లౌకికజీవిత సౌఖ్యాన్నిచ్చేది అర్థం (సంపదలు). అయితే దాని సంపాదన కంతః ప్రేరణ నిచ్చేది "కామం" (కోరిక) కావటం చేత మానవాళిపురోగతి కిది యెంత ప్రేరణ కల్గిస్తోందో అధోగతికికూడ అంతకంటే అధిక దోహదం చేస్తోంది. అడవుల్లోఉండే జంతువులతోబాటుగా ఒక జంతువుగా అనాగరక జీవితాన్ని గడిపిన మానవుఢ్ణి నేటి విజ్ఞానమయ నాగరకతాశిఖరాల నధిష్ఠింపచేసిన ఆతనిలోని "కామన" యే తన పరిధులను దాటి ఆ నాగరక మానవ సమాజాన్ని తిరిగి జంతుదశకు మళ్లిస్తున్న కఠిన సత్యం మానవత్వాన్ని కాలరాచి దానవత్వంతో ప్రవర్తిస్తున్న సమాజంలో మనుషుల్ని చూస్తున్నప్పుడు మనకు బోధపడుతుంది. సమాజాన్ని దానవత్వానికి మళ్ళించి పాప కర్మలను చేయించే బలవత్తరమైన శక్తి ఏది?

అథ కేన ప్రయుక్తోఽయం
పాపం చరతి పూరుషః,
అనిచ్ఛన్నపి వార్ష్ణేయ
బలాదివ నియోజితః.

(గీత. కర్మ. ౩౬)

అని యడిగిన అర్జునుని ప్రశ్నకు కృష్ణుడు-

కామ ఏష క్రోధ ఏష
రజోగుణసముద్భవః,
మహాశనో మహాపాప్మా
విద్ధ్యేన మిహ వైరిణమ్.

(గీత. కర్మ. . 37)

కామమే అని మొదట పేర్కొన్నాడు.

ఈ కామానికి బీజం భౌతికవిషయాల మీద మానవున కుండే ఆసక్తి. దీనియందు మానవుని మనసులగ్నమయిందా క్రమంగా కామం; క్రోధం; మోహం; స్మృతివినాశనం బుద్ధివినాశనం: కల్గి చివరికి మనిషి సర్వనాశనం పొందుతాడంటూ-

ధ్యాయతో విషయాన్ పుంసః
సంగ స్తేషూపజాయతే,
సంగా త్సంజాయతే కామః
కామాత్క్రోధోఽభిజాయతే

క్రోధా ద్భవతి సమ్మోహః
సమ్మోహాత్ స్మృతి విభ్రమః,

స్మృతిభ్రంశాత్ బుద్ధినాశో
బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి.
(గీత. సాంఖ్య యోగము)

అని భగవద్గీత హెచ్చరించింది. చెలియలికట్ట దాటివచ్చి సముద్రం చేసే బహిః ప్రళయంకన్నా మానవాళిలో అంతరంగా ఉండే "కామం" చేసే అంతరప్రళయాన్ని గుర్తించి, పాపకారియైన యీ కామం ఎంతటి జ్ఞానినైనా పట్టుకుంటుందని

ఆవృతం జ్ఞానమేతేన
జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా,
కామరూపేణ కౌంతేయ
దుష్పూరే ణానలేన చ.
(గీత. కర్మ. 39)

కామాని కుండేప్రబలశక్తిని నిరూపించి

తస్మాత్త్వమింద్రియాణ్యాదౌ
నియమ్య భరతర్షభ,
పాప్మానం ప్రజహి హ్యేనం
జ్ఞానవిజ్ఞాన నాశనమ్.
(కర్మ. యో. 41)

పాపకారి- నిత్యవైరియైన కామాన్ని విడువమని గీత ఆదేశిస్తోంది.

వేదతుల్యమైన భగవద్గీత ప్రభుసమ్మితంగా చెప్పిన ఈ ఆదేశాన్నే మానవ సమాజం మీద సహజదయాళువులైన ఋషులు- మతప్రవక్తలు స్తోత్రసాహిత్యం ద్వారా కాంతాసమ్మితంగా ప్రబోధించారు.

ఈ పద్ధతిలో స్త్రీ తన భర్తను తన కనుకూలునిగా చేసికొనడానికి తనయం దాతని కుండే అనురాగాన్నే ఆలంబనంగా తీసికొనునట్లు ఋష్యాదులు మానవునిలో సహజంగా ఉండే "కామభావన"నే ఆలంబనంగాచేసికొని వారిని తమవైపు త్రిప్పుకొన్నారు. స్వోన్ముఖంగా తిరిగిన భర్తలోని అనురాగాన్ని భార్య తన హావభావ విలాసచేష్టలద్వారా ప్రబోధనం చేసియున్నట్లు ఋష్యాదులు స్వోన్ముఖమైన మానవసమాజంలోని కామభావనకు ప్రబోధనం కల్గించటంకోసమే చెప్పినవి ఫలశ్రుతులు. అనురక్తుడై స్వోన్ముఖుడైన భర్తను భార్య సన్మార్గానికి త్రిప్పునట్లుగా అనురక్తులై స్వోన్ముఖులైన మానవాళిని సన్మార్గానికి త్రిప్పటమే యీ ఫలశ్రుతులు చెప్పటంలోని ఋష్యాదుల ఆంతర్యం. అంతేకాని ఫలశ్రుతులద్వారా మానవ సమాజంలో నిర్హేతుక మూఢభావాలను ప్రచారంచేయాలని కాదు.

తన మనసులోని కోర్కెలను కష్టపడి సాధించుకోవాలనే ప్రవృత్తికంటే సులభోపాయంతో సాధించుకోవాలనే ప్రవృత్తే మానవునిలో అధికం. మిడతలు అగ్నిని చూచి ఎగబడి నాశనమౌతున్నట్లుగా సులభంగా లక్షలు- కోట్లు సంపాదించవచ్చు ననే పేరాశతో లాటరీలకు మట్కాజూదానికి; గుఱ్ఱపుపందాలకు ఎగబడి నష్టపడుతున్న వ్యక్తులను చూచినపుడు మానవుని ప్రకృతి మన కర్థమౌతుంది. అంతేకాక మానవు డాశాజీవి. ఏ పని చేసినా ఏదో ఆశతోనే చేస్తాడు. మనస్తత్త్వవేత్తలైన ఋషులు మానవునిలోని యీ బలహీనతను గుర్తించి,ఆతనిలోని కామనభావాన్ని ఫలశ్రుతులద్వారా తృప్తి పరచి మానవసమాజాన్ని తమ కభిముఖంగా త్రిప్పుకొన్నారు. బలవంతంగా గాక మృదువుగా సమాజాన్ని ఋషులమార్గానికి మరలించడానికి ఫలశ్రుతు లెంతో మార్దవమార్గాన్ననుసరించాయి. కోరికల వెల్లువలో కొట్టుకుపోతూ భగవన్మార్గానికి దూరమైపోతున్న మూర్ఖజనావళిని

"మూర్ఖం ఛం దానురోధేన గృహ్ణీయాత్" అను సూక్త్యను సారం అనుసరించి ప్రవర్తించటంలో ఫల శ్రుతులు సఫలీకృతమై క్రమంగా వశవరచు కోగలిగాయి.

నిజాని కి ఫలశ్రుతులన్నీ చేదుమందు మీద పూసిన పంచదారపూతవంటివి మాత్రమే. రోగిచేత చేదుమందు తిన్పించి ఆరోగ్యవంతుని చేయుట వైద్యుని లక్ష్యమై పంచదారపూత తిన్పించటం ముఖ్యోద్దేశం కానట్టు, మానవహృదయాలను కశ్మలంచేసే కామక్రోధాదిదుర్గుణాలను సంహరింపజేసే స్తోత్ర- అష్టకాది సాహిత్యరూపంలో ఉన్న చేదుమందును మానవసమాజంచేత తిన్పించటమే ఋషుల మతప్రవక్తల లక్ష్యంగాని పంచదారపూతవంటి ఫలశ్రుతులను తిన్పించటం మాత్రం కాదు.

పంచదారపూతలు చేదుమందును రుచులను గ్రహించే జిహ్వేంద్రియాన్ని దాటించే వరకే పరిమితం. ఆ తరువాత మందు తన పనిని నిర్వహిస్తుంది. అలాగే మానవాళిని భగవదున్ముఖం చేసేవరకే ఫలశ్రుతుల ప్రయోజనం. ఆ తరువాతస్తోత్ర అష్టకాది

33.వ.పేజీలో

కళావని

"ఏ దేశ చరిత్ర చూచినా
ఏమున్నది గర్వకారణం
నరజాతి చరిత్ర సమస్తం
పర పీడన పరాయణత్వం" – శ్రీ శ్రీ

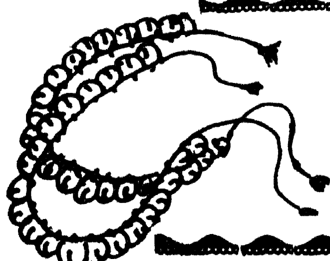
అన్నట్లుగా భారతదేశ చరిత్ర పుటల్లోను పరపీడనం స్థానం చేసికొంది. ఏ దేశ చరిత్రగాని, ఏ రాజు చరిత్రగాని చరిత్ర పుటల్లో సువర్ణాక్షరాలతో లిఖింపబడాలంటే నాటి సంస్కృతీ వైభవానికి ప్రతీకలైన **లలితకళలు** (కవిత్వం, సంగీతం, శిల్పం, చిత్రలేఖనం, నాట్యాలు) సమున్నతంగా పోషింపబడాలి.

కొత్త సంప్రదాయాలకు ఆకర్షింపబడని విదేశం లేదు. అందువలననే విదేశాలు మన సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు ప్రతీకలైన లలితకళలకు పెద్ద పెద్ద పీటలు వేసి పోషించి ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇట్టి సమయంలో మన ప్రజానీకం ప్రభుత్వం మన సంస్కృతిని సంప్రదాయాలను సమాదరించని యెడల మన విజ్ఞానవేత్తలు, మేధావులు, విదేశములకు వలసబోయి నట్లుగనే మన కవులు, సంగీత విద్వాంసులు, శిల్పులు, చిత్రలేఖకులు, నాట్యాచార్యులును విదేశములకు వలసబోవు ప్రమాద మున్నది. ఇట్టి తరి వీరికి సముచిత స్థానమిచ్చి పోషించుకొనుట ప్రజాప్రభుత్వ కర్తవ్యం.

కర్తవ్య మెఱింగిన ప్రజాప్రభుత్వములు రెండును లలితకళల నాదరించు టారం ప్రచారంలో ఉన్నట్లు హాలుని "గాథా సప్తశతి" తెలుపుతోంది.

భారతీయులకు తొలి లక్షణ గ్రంథమైన భరతుని నాట్యశాస్త్రంలో ఆంధ్రులు నృత్త గీత వాద్య ప్రియులని ప్రశంసించబడ్డారు. కూచిపూడి నాట్యానికి తొలి లక్షణ గ్రంథం భరతుని నాట్యశాస్త్రం, పిమ్మట నందికేశ్వరుని అభినయ దర్పణం. ఈ అభినయదర్పణ ప్రతులు తొలుత తెలుగు లిపిలో లభించుట ఒక విశేషం. దీనిని బట్టి నందికేశ్వరుడు ఆంధ్రుడని విశ్వసించబడుతున్నాడు.

క్రీ. శ. 13 వ శతాబ్దంలో రచింపబడిన జాయపసేనాని 'నృత్తరత్నావళి' ఆంధ్రుల నృత్య కళౌన్నత్యానికి నికషోపలం. అంతే కాదు. ఎందరో రాజులు ఎన్నో సంగీత నృత్య లక్షణ గ్రంథాలను వెలయించారు.

కూచిపూడి నాట్యశైలూషి

— డా॥ చింతా రామనాథం

భారతదేశంలో కూచిపూడి నాట్యం, భరతనాట్యం, కథాకళి, ఒడిస్సీ, మణిపురి, కథక్ యిత్యాది శాస్త్రీయ నాట్య సంప్రదాయా లన్నింటిలో కూచిపూడి నాట్యకళ పురాతనమైనదని తెలుపుటకే వ్యాసం లక్ష్యం కాగలదు.

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి మూడున్నర దశాబ్దాలైతే గాని లలితకళల పునరుద్ధరణకు తద్వారా మన సంస్కృతి పునరుజ్జీవనానికి అవకాశం రాలేదు. ఇప్పుడిప్పుడే ప్రభుత్వం లలితకళల ప్రాశస్త్యాన్ని ప్రయోజనాన్ని గుర్తించి ప్రోత్సహిస్తోంది. దానికి కారణం లేకపోలేదు. నేడు భారత దేశమును విదేశాల ప్రగతితో పోల్చిచూచిన అన్ని రంగాలలోను అడుగునే ఉన్నది. విదేశీయు లన్నింట అధికులే. కాని విదేశీయులు సాధించలేని సంస్కృతి, ఆధ్యాత్మికౌన్నత్య విషయాలలో భారతదేశం బహు దొడ్డది. నేడు భారతీయ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు అగుపించినవి. ఇట్టి ఆదరణ పొందుచున్న వాటిలో కూచిపూడి నాట్యకళ ఒకటి. పైన తెల్పినట్లుగనే నేడు విదేశాలలో కూచిపూడి ఆర్టు అకాడమిలు స్థాపించబడ్డాయి. నేడు కూచిపూడి కుగ్రామం భారతదేశ పటంలోనే గాక ప్రపంచపటంలో సుస్థిరమైన స్థానమాక్రమించుకొంది. ఇట్టి కూచిపూడి నాట్యానికి చరిత్ర పుటల్లోని స్థానాన్నీ పురాతనత్వాన్నీ తెలుపుటే ఈ నా వ్యాసోద్దేశం.

పైన పేర్కొనిన భారతదేశంలోని నాట్య సంప్రదాయా లన్నింటిలోకి మిన్నయైంది. పురాతనమైంది కూచిపూడి నాట్యం. ఇది ఆంధ్రదేశానికి నడిబొడ్డు అయిన కృష్ణాజిల్లా మొవ్వ తాలూకాలోని కూచిపూడిలో తిష్ఠవేసి ఆంధ్రుల జాతీయ నాట్యకళ – కూచిపూడి నాట్యకళగా భాసించుట ఆరుకోట్ల ఆంధ్రులు గర్వించతగిన విషయం. అసలు ఆంధ్రదేశంలో క్రీస్తు పూర్వమే నాట్యకళ ఈ విధంగా ఆంధ్రదేశం నాట్యానికి అధిదేవతయైన నటరాజును అర్చించే ఆది పీఠమై అలరారుతోంది.

శివకేశవులు — కూచిపూడి నాట్యం

శివకవులలో ప్రముఖుడైన పాల్కురికి సోమనాథుడు 'పండితారాధ్య చరిత్ర' 'బసవ పురాణం' అనే గ్రంథాలు రచించాడు. అందు శ్రీశైలంలో శివరాత్రి నాటి రాత్రి జరుగు జాగరణలోని విశేషాలు వర్ణించాడు. వాటిలో మార్గీయ దేశీయ నృత్యాలు ప్రజలకు వినోదాన్ని, ఆనందాన్ని అందిస్తున్నాయని తెలిపాడు. 'శివలీలలు' శివరాత్రి నాటి రాత్రి ప్రదర్శించుట పరిపాటి. ఈ శివలీల ప్రదర్శనలు కూచిపూడి వారివే నను ఆచార్య శ్రీవిస్సా అప్పారావుగారి యభిప్రాయమే నిజమైతే కూచిపూడి నాట్యకళ క్రీ. శ. 12, 13 శతాబ్దాలకే ఉత్కృష్టమైన దశలో ఉందని ఊహించవచ్చు.

విజయనగర రాజులు

కూచిపూడి నాట్యం

కూచిపూడి భాగవతుల ప్రసక్తి ప్రథమంగా మాచుపల్లి కైఫీయత్తులో పేర్కొనబడింది. ఇదియే చరిత్ర పుటల్లో కూచిపూడి నాట్యానికి లభించిన ప్రథమస్థానము. కూచిపూడి నాట్య తొలి చారిత్రకాధారమును కనుగొనిన మహనీయుడు డా॥ నేలటూరు వేంకట రమణయ్యగారు.

క్రీ. శ. 1505 – 1509 లో వీర నరసింహ రాయలు విజయనగర సామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడు. వీరనరసింహరాయల సమక్షంలో కూచిపూడి భాగవతులు ఒక కేళిక ప్రదర్శించినట్లు స్పష్టమౌతోంది. సంబెట గురవరాజు సిద్ధవటం సీమకు వీరనరసింహ రాయలు ప్రతినిధిగా పరిపాలన సాగింది.

మాచుపల్లి కైఫియత్తు: కూచిపూడి నాట్యం

"సంబెట గురవరాజు చాలా దినములు జీవించి ప్రభుత్వము చేసినందున ఆయనను తాత గురవరాజు అని చెప్పుకునేవారు. ఆ గురవరాజు ప్రభుత్వంలో ప్రజలకు అతి దారుణంగ శిక్ష వేయిస్తూ వుండేవారు. ప్రజలు త్వరగా సొమ్ము యివ్వకపోతే స్త్రీలను తీసుకువచ్చి స్తనాలకు చిరుతలు పట్టించేవారు. అలాంటి దినములలో వినుకొండ తట్టున కూచిపూడి అనే గ్రామం నుంచి బ్రాహ్మణ భాగవతులనే వేషధారులు కీర్తన నిమిత్తమై ఈ స్థలమునకు (మాచుపల్లి) వచ్చి వుండి సంబెట గురవరాజుగారి యొక్క దారుణ ప్రభుత్వం చూసి యిక్కడ నుండి లేచిపోయి విద్యానగరమునకు పోయి అక్కడ వీర నరసింహరాయలు రాజ్యపాలనము చేస్తూవుండగా భాగవతులు దర్శనం అయి, కేళిక (ఆట) ఆడుగగా శలవు యిచ్చినాడు. కూచిపూడి మేళంవారు చాలా విద్యావంతులని ప్రసిద్ధిగా వినికిడి ఉన్నందున రాయలవారు స్త్రీలు సహా చూడవలెనని నగర్లవద్ద దివాణములో కీర్తనకు శలవు యిచ్చినారు. అక్కడ కీర్తన వినికి చేసేటప్పుడు సంబెట గురవరాజు వేషం వేసికొని ఒకడు, యిద్దరు బంట్రోతుల వేషాలు వేసుకొని, సంబెట గురవరాజు వలెనే ఆ వేషగాడు కూర్చుండి రాయల సమక్షమందు ఒక స్త్రీ యొక్క స్తనాలకు చిరుతలు పట్టించి సొమ్ము యివ్వమని తహశీలు చేసినట్లు వినికి చేసినారు.

అప్పుడు రాయలవారు చూసి అది యేమి యని యడుగ ముఖస్తులయిన వారు భాగవతుల ముఖతా ఆవర్తమానము తెలిసి సిద్ధవటం సీమలో సంబెట గురవరాజు అనే ఆయన ప్రజలవద్ద నుంచి ద్రవ్యాకర్షణ చేసే యెడల స్త్రీలను తీసుకుపోయి యీ ప్రకారముగనే తహశీలు చేస్తున్నారు. కనుక యేలిన వారికి తేట పడేందుకై ఈ ప్రకారం వేషములు కట్టి వినికి చేసినారని విన్నపం శాయగా, చాలా తీక్షణం చేసి మరునాడు ఉదయమందు ఆ సంగతి తిరుగా జ్ఞాపకం సేయమని ముఖస్తులైనవారికి ఆజ్ఞ యిచ్చినారు. ఆ రాత్రి కీర్తన సాంతమైన వెనుక తెల్లవారిన పిమ్మట రాయలవారు కాలోచిత కృత్యములు తీర్చికొని ఆస్థానమునకు వచ్చి పేరోలగమున నుండి తనవద్ద కార్యభారకులు వచ్చి సంబెట గురవరాజుగారి వర్తమానం జ్ఞాపకం సేయగా విని ప్రధానులను, సేనా నాయకులను పిలిపించి ముహిమం (ఒక ముఖ్య కార్యం) కు సైన్యం సిద్ధం చేయించవలసినదని శలవు యివ్వగా, ఆస్థాన పంజరములో చిలుక జయం జయం జయం అని మూడు

సార్లు పలికినది. ఆ పలుకులు మహారాజు విని యిదే మనకు శుభశకునము అని అప్పుడే పేషుఖానే బయట వేయించి సిబ్బంది బట్టి వాడాలుగ చేయించి సైన్యం యావత్తుకు ఖర్చు వెచ్చములు యిప్పించి ఆముహిమకు రాయల కుమారుడనిపించు కొని వున్న యిసుమాలు ఖానుడనే తురక సర్దారుడుగా మొకర్రు (నిర్ణయము) చేసి, అతనిని పిలిపించి, సమక్షమందు వలసిన బుద్ధిమంతులు శలవు యిచ్చి తాంబూలం యివ్వగా, ఆ సరదారుడు తాంబూలం అందుకొని సంబెట గురవరాజు తలతెస్తున్నానని ప్రతిజ్ఞ పలికి సైన్యమును వెంటబెట్టుకవచ్చి గురవరాజుగారు వున్న కోటకు పశ్చిమపైపునవున్న బండ్లకనమ మీద ఆడాయిచేసి, కనుమపైవున్న చౌకి విరగబొడిచి, కనుమ పారు అయివచ్చి కోటకు పశ్చిమభాగమందు దిగివుండి, ఆ దినం రాత్రి కోటకు పశ్చిమపైపునవున్న గుండ్లకట్ట అనే సన్నకొండమీదను దమ దమాలు యెత్తి మొహర్జాలు [ఫిరంగిపెట్టె దిబ్బ] గాయించేసి కోటమీద ఆడాయి సురువు చేసినంతట శక్తివున్నంత మట్టుకు కోటలోనుంచిన్నీ, వేటువారు జవాబు యిచ్చినారు. అంతట కోటలో నిభావు చెయ్యలేక కౌలుమీద (అభయం పొంది) కోట యివ్వగా అప్పుడా గురవరాజును పట్టు కొని తలతీసికొని పోయినారు. కోటలో స్త్రీలు బాలురు అందరు దేహత్యాగము చేసి నారు...."

ఈ కైఫియతును పరిశీలింపగా క్రీ. శ. 1505 నకు పూర్వమే కూచిపూడి భాగవతులు భరత విద్యావేత్తలుగ ప్రసిద్ధి పొందినట్లు తెలుస్తుంది. కూచిపూడి భాగవతులు తమ నాట్యకళను సాధనంగా చేసికొని ఒక సాంఘిక ప్రయోజనాన్ని సాధించుట గమ నార్హం. 'కళ కళ కొరకే' కాక ప్రజల కోసం అనే విషయం సార్థకత చెందింది.

(సశేషము)

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి బ్రహ్మోత్సవములు, తిరుచానూరు

(18-11-84 నుండి 27-11-84 వరకు)

తేది	వారం	పగలు ఉత్సవములు	రాత్రి ఉత్సవములు
18-11-84	ఆది	—	సేనాధిపతి ఉత్సవం, అంకురార్పణం
19-11-84	సోమ	తిరుచ్చి ఉత్సవం, ధ్వజారోహణం	చిన్నశేషవాహనం
20-11-84	మంగళ	టాంజాన్ ఉత్సవం	హంసవాహనం
21-11-84	బుధ	ముత్యపుపందిరివాహనం	సింహవాహనం
22-11-84	గురు	కల్పవృక్షవాహనం	సర్వభూపాలవాహనం
23-11-84	శుక్ర	పల్లకీఉత్సవం	గజవాహనం
24-11-84	శని	హనుమద్వాహనం సాయం॥ వసంతోత్సవం	గరుడోత్సవం
25-11-84	ఆది	సూర్యప్రభవాహనం	చంద్రప్రభవాహనం
26-11-84	సోమ	రథోత్సవం	అశ్వవాహనం
27-11-84	మంగళ	పల్లకీఉత్సవం, తిరుచ్చిఉత్సవం, చక్రస్నానం, తీర్థవారి అవభృథోత్సవం	ధ్వజావరోహణం

యువ వాణి

దేవుడు దూరకుంటాడా!

—బ్రహ్మీభూత శ్రీ కేశవతీర్థస్వామి వారు

ఇళ్ళల్లో మాదిరే, అప్పుడప్పుడు గుళ్ళల్లో గూడా దొంగలుపడి, సొమ్ములు దోచుకొని పోవడం, తరుచు వాళ్ళకేమీ జరిగినట్లు కనబడకపోవడం మనం వింటున్నాం. "దేవుడి గుళ్ళో దొంగలు పడితే దేవు డూరకున్నా డెందుకో? ఆ పాపాత్ములకు ఏదైనా శాస్తి చేయకూడదా?" అని ప్రజాసామాన్యం అనుకుంటుంది. ఈ సంఘటనలు ఆస్తికులనబడేవారి విశ్వాసంమీద దెబ్బకొట్టి, వాండ్లకు ఆందోళన కలిగిస్తున్నవి. నాస్తికు లనబడే వాళ్ళకు, ఆస్తికులైనా గుడి గోపురాలపై నమ్మకంలేని ఆ యా సంప్రదాయాలకు చెందినవారికి చాలామందికి వారి వాదనకు బలాన్నిగూర్చి ఆనందాన్ని కల్గిస్తున్నవి. ఉభయులకు దేవునిగూర్చిన పరిజ్ఞానం సరిగా లేకపోవడమే దీనికి కారణం. సహజంగా మానవులు తమ తమ సహజ స్వభావాన్ని అనుసరించి దేవునిగూర్చి సంభావించడం జరుగుచున్నది. సర్వాతీతమైన పరమేశ్వరతత్త్వమును గూర్చి మహామహా మేధావులు సైతం, తమ తమ మనఃపరిధులను దాటి సంభావించలేదు. శ్రీ వివేకానంద స్వామి యన్నట్లు ఎద్దులన్నీ కలిసి సమావేశమై దేవునిగూర్చి విచారణ చేయడానికి తలపడితే, దేవుడంటే తమకంటె అన్ని విషయాలల్లో ఎక్కువైన, శక్తివంతమైన, అన్నిటిని పొడిచి గెలవగల పెద్ద ఆంబోతుగా నిర్ణయిస్తాయి. అట్లే ఆ యా జంతువులు దేవునిగూర్చి విచారణచేయడానికి తలపడితే దేవుడు తమ కంటె ఎక్కువ శక్తిమంతమైన జంతువుగా సంభావించగలుగుతాయి. అవి తమ మనోవలయాలను అతిక్రమించ లేవు. అట్లే మానవులు దేవునిగూర్చి ఆలోచించ వలసివచ్చినపుడు దేవుడు తమకంటె అన్ని విషయములలో అధికుడైన ఒకానొక మానవుని రూపంలోనే సంభావించడం సహజం! గ్రద్దలు తాము ఎగిరే మేర నతిక్రమించి పైకెగురలేవు. మానవమనోవిహంగం పరమాత్మ తత్త్వాన్ని సంపూర్ణంగా గ్రహించడానికి తగినంత ఎత్తుకు ఎగురలేదు. సూర్యమండలానికి ఎగిరిన సంపాతి పక్షివలెవెనుకకు మరలుటతప్పదు. పట్టుకారు అన్నివస్తువులను పట్టుకుంటుంది. కాని వెనుకకు తిరిగి తనను పట్టుకొన్న చేతి వ్రేళ్ళను పట్టుకోలేదు. అట్లే మనస్సు, అన్ని వస్తువులను గ్రహించగలుగుతుంది. కాని, తనకు మూలమయిన పరమాత్మను గ్రహించలేదు. గోడకు కొట్టబడిన బంతివలె మనస్సు, పరమాత్మకుడ్యమును భేదించలేక వెనుకకు మరలుతుంది. ఉప్పుతో చేయబడిన కొలతబద్ద సముద్రమును కొలవబోయి సముద్రంలో లీనమవుతుంది. అట్లే మనస్సు మాధవునిగూర్చి వివరించలేక వివశమై విలీనమవుతుంది. విజ్ఞాననిధులైన వేదములు సైతం పరమాత్మనుగూర్చి సంపూర్ణంగా వివరణంచేయలేక, "నేతి-నేతి" వాక్యాలతో మౌనం వహించాయి. "నేతి" యంటే న+ఇతి ఇది. కాదని అంటే భగవానుడు ఇట్టివాడని మనం అనుకున్నప్పుడు అంతే కాదు, ఇంకాచెప్పుటకు మిగిలిఉన్న వాడని అర్థము. మన అనుభూతులు సత్యంలోని అంశాలుమాత్రమే! కాని, పూర్ణసత్యం మాత్రం కాదు. మనం, భూమిపైనుంచి సూర్యమండలాన్ని దర్శించినపుడు, సూర్యుడు ఒక చిన్న అగ్నిగోళంగా కన్పడుతాడు. మరికొంత పైకిపోయి చూచినపుడు మరికొంత విశాలమైన అధిక తేజోమయమైన గోళంగా కనబడతాడు. అట్లే పైపైకి పోయినప్పుడు ఆ సూర్యుడే ఇంకా ఇంకా పెద్దగా కనబడుతాడు. తుదకు ఆయన్ని సమీపించగల్గినప్పుడు ఆ అనుభవం వీటి అన్నిటికి అతీతమైనదిగా ఉంటుంది. అట్లే పరమ సత్యం ఆ యా అంతస్థులనుండి, ఆ యారూపాల్లోఅనుభూతమైనా, చిట్టచివరి అనుభవం, సంపూర్ణమయినది. ఈ అనుభవాలన్నీ, అంతిమమైన సంపూర్ణమైన అనుభవానికి దారితీస్తాయి. ఆ పూర్ణానుభవం, అవాఙ్మానసగోచరమైంది. దేవునిగూర్చిన భావనలన్నీ మనమనోవికాసాన్ని బట్టి ఉంటాయి.

మన సనాతనమహర్షులు, మానవ మనస్తత్త్వమునుబట్టి, ఆ యా దశలనుబట్టి, తగిన సాధనలు వివరించినా, అన్ని సాధనల ద్వారా అసలుభగవతత్త్వగ్రహణానికే దారితీశారు. అదేవారి వివిధ సాధన విధానవ్యాహరచనాకౌశలం! ఎవరు, ఏ స్థితిలో ఏ సాధనను ఆశ్రయించినా నేర్చుకొనదగిన అసలు తత్త్వం మాత్రం తగురీతి బోధించడమే వారి మహాశయం. ప్రతి అణువును, ప్రతిక్షణమును ప్రతి అనుభవమును ఈశ్వరారాధనకు సోపానంగాచేశారు. ఈశ్వరతత్త్వగ్రహణానికి సోపానంగా చేశారు. శిలలలో సైతం, శివహృదయ స్పందనమును వినగల్గిన నేర్పును సూచించారు.

ప్రస్తుతవిషయానికి వద్దాం! దేవుడు సర్వవ్యాపకుడు. సర్వాంతర్యామి. గుళ్ళలో ఇళ్ళలో,సర్వత్రాయున్నాడు. ఆలయాలు, సర్వత్ర ఉన్న పరమేశ్వరుని గూర్చిన

విజ్ఞానము నార్జించడానికి, విజ్ఞానము నభ్యసించడానికి, గురుకులముల వంటివి. అవి నక్షత్రదర్శనశాలలవంటివి. ఐతే సర్వసాధారణంగా నేటి ఆలయాలు, పరమార్థ ప్రధానములుగాక, అర్థప్రధానములై యుండటం శోచనీయం. మహాక్షేత్రములయందలి ఆలయములు సైతం, నివురుగప్పిన నిప్పువలె కలిప్రభావాచ్ఛాదితము లైయున్నవి. ఏదేట్లున్నా, సర్వవ్యాపియైన పరమేశ్వరుడు, బహుజనపుణ్యభావ సమ్మేళన కేంద్రములైన దేవాలయాలలో ఉన్నాడనడంలో సందేహ పడవలసిన పనిలేదు. ఆ దేవునిగూర్చి సరియైన పరిజ్ఞానం మన కంతగా లేదు. మన భావములు, మన శక్తి, అతిహీనావస్థలో ఉన్నవి. దేవు డున్నా డనుకున్నా, లేదనుకున్నా, మన భావంలో జీవం లేదు. సరే దేవాలయంలో దొంగలు పడ్డప్పుడు దేవుడెందు కూరకున్నాడు? అనిప్రశ్న: పూర్ణ జ్ఞానులైన బ్రహ్మవేత్తల దృష్ట్యా సర్వమూ పరమాత్మే. ఆలయం, ఆలయమందలి విగ్రహము, అర్చకుడు, భక్తులూ, దొంగలు, దొరలు, అంతాపరమాత్మయే! ఇవన్నీ పరమాత్మ అనే సముద్రముయొక్క ఉపరి భాగమున కనబడే జలవిలాసవిన్యాసములైన పెద్ద తరంగములు, చిన్నతరంగములు, బుడగలు, సుడులు మాత్రమే! ఈ విశ్వమంతా పరమేశ్వరలీలాఖేలనమే! అట్టి మహాదృక్పథంతో, మనం ఈ విషయమును వేరొక దృక్పథంలో దర్శిద్దాం; భగవంతుడు సర్వశక్తిమయుడు. సర్వజ్ఞుడు. సర్వోన్నతుడు కదా! మరి, ఆలయంలో దొంగలు పడితే దొంగలను ఏమైనా చేయవద్దా? తన సొమ్మును కాపాడుకొనవద్దా? ఆ మాత్రం శక్తి లేదా? ఆ మాత్రం శక్తిలేని దేవుడు మనల నేమి కాపాడుతాడు అని సంశయం!

ఒకనాడు కలకత్తాలోని కాళికాలయావరణమందలి రాధాకాంతాలయంలో, దొంగలు నగల నపహరిస్తే, ధర్మకర్త మధురనాథుడు "భగవాన్! నీ నగలు కాపాడుకొనే శక్తి కూడా నీకు లేదే!" అని నిర్వేదించినపుడు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసవారు "సకల భాగ్యాధిదేవతయైన శ్రీమహాలక్ష్మినే పాద దాసిగాగల ఆ భగవంతుడు, మీరు నగలనుకొనే మట్టి ముద్దలను, తృణంగా చూస్తాడు" అని మందలించారట!

ఈ భావ మెంత సమున్నతమైంది! సత్యమునకు ఎంతెంత సన్నిహితమవుతుందో ఆ భావన అంతంత రమ్యంగా ఉంటుంది. భగవంతునకు నగలు కావాలనే కోరికఉంటే, ఆ నగలుపోయినవే అని బాధ ఉంటుంది. వాటిని కాపాడుకోవలె అనే ఆకాంక్ష ఉంటుంది. నిజానికి మానవులు తమకున్న కోరికలు, తమకున్న బాధలు, తమకున్న క్రోధావేశాలు, భగవంతున కాపాదిస్తారు. శిశువుల అభిమతముల ననుసరించి, భగవంతుడు ప్రవర్తించినట్లు కనబడుతాడు. మన భక్తిమయ భావననుసరించే, అతడు ఆభరణములపై అభిలాష చూపిస్తాడు. అట్లే మన భక్తిననుసరించే ఒక్కొక్కప్పుడు, అతడు పోయిన ఆభరణాలను విచిత్రంగా రాబట్టుకుంటాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు మన హృదయాలను సంస్కరించడానికై అనేక విచిత్ర విలాస వినోదములను ప్రకటిస్తాడు. తీవ్రభక్తి భావ ఝంఝానిలసంచలితమైన పరమేశ్వరసాగరంపైన, అనేక లీలా దృశ్యాలు గోచరిస్తాయి. నీవు దేవుని అనేకా మూల్యాభరణాలతో అలంకరించినప్పు డెట్టి స్థితిలో నుంటాడో, వానిని తీసివేసినపుడు గూడ అదే స్థితిలో నిర్వికారుడై ఉంటాడు. ఆతని లీలలు, దురూహ్యాలు. అతడు నిరామయుడు, నిరంజనుడు. నిష్కాముడు. సర్వసంపూర్ణుడు.

తరచు పుణ్యఫలం అప్పటికప్పుడే ఎట్లా కనబడదో, పాపఫలంకూడా అప్పటికప్పుడే కనబడదు. తుమ్మమొక్కైనా, తులసి మొక్కైనా విత్తనం నాటిననాడే కనబడదు. దానికి సముచిత కాలం పడుతుంది.

మీరు ఆభరణములు అలంకరించినప్పుడు భగవంతుని అనుగ్రహం, అప్పు డప్పుడే ద్యోతకం ఎట్లు కాదో అట్లే కొందరు భూషణములను అపహరించినప్పుడు, భగవంతుని ఆగ్రహంకూడా అప్పుడప్పుడే ద్యోతకం కాదు. భూషణములు సమర్పించినవారికి పుణ్యం ఎట్లు వస్తుందో భూషణములు అపహరించినవారికి పాపంకూడా అట్లే వస్తుందని మనం గ్రహించవచ్చు. దైవధర్మమునకు విధేయుడై వర్తించిన సజ్జనుడు సముచిత రీతి ఆనందమునను భవించినట్లు దైవధర్మ

శ్రీరాజరాజేశ్వరీ

శ్రీరాజరాజేశ్వరి
శ్రీదివ్యమహేశ్వరి ॥

జయ జయ దుర్గాంబిక
విజయసింహ వాహనాంబిక
వందనం వందనం
కైవల్యప్రదాయినీ
కరుణారూప కాత్యాయిని ॥

అనంతకోటి అమృతస్వరూపిణీ
అఖిలాండదివ్య అన్నపూర్ణేశ్వరి ॥

సకలలోకైక జననీ
కాళీ సౌభాగ్యప్రదాయిని ॥

అంబికా శక్తిరూపిణీ
సుందరవదన సౌందర్యలహరి ॥

మధుర దరహాస వదనీ
మహిషాసుర మర్దని ॥

నమస్తే నమస్తే నమః
శ్రీరాజరాజేశ్వరి
శ్రీదివ్యమహేశ్వరి ॥

— ఎల్. ప్రఫుల్లచంద్ర

మును వ్యతిరేకించిన దుర్జనుడు, సముచిత రీతి దుఃఖము ననుభవించి తీరుతాడు. గుళ్ళల్లో దొంగతనములూ, ఇళ్ళల్లో దొంగతనములూ, భగవద్దృష్టిలో ఒకటే! ఆచౌర్యంవల్ల వచ్చే దుష్ఫలితం, అప్పుడప్పుడే కన్పడవచ్చు లేక, కొంతకాలానికి కన్పడవచ్చు కాని, ఏ చెడుపనికైనా, మంచి పనికైనా, ఫలితం ఇప్పుడో, ఇంకొకప్పుడో, అనుభవించక తప్పదు. పరమేశ్వరుని పరిపాలనలో, శిక్షణ, రక్షణబాధ్యతలన్నీ ప్రకృతిశక్తులు నిర్వహిస్తాయి.

భగవంతు డనుగ్రహిస్తాడన్న భావముతో ఒకడు ఆలయంలోని దేవతారూపములకు భూషణములు సమర్పిస్తాడు. భూషణముల అవసరము లేకపోయినా, అంతర్యామియైన ఆ భగవంతుడు ఆ సమర్పణములకు ప్రసన్నుడై, తగిన విధానంలో తన అనుగ్రహశ్రీని వ్యక్తంగానో, అవ్యక్తంగానో వానికి ప్రసాదిస్తాడు. అట్లే నిర్లక్ష్యభావముతో చౌర్యాది అపచారములకు పాల్పడినవానిని, వ్యక్తంగానో అవ్యక్తంగానో శిక్షిస్తాడు. భగవంతుని రక్షణ, శిక్షణవిధానాలు, దుర్గ్రాహ్యములైనవి. తరచు, మనకై శవభావాలకు,దైవధర్మనియమాలు అర్థంకాక తికమక పడుతుంటాము. దొంగ గుళ్ళోనుంచి పారిపోయినాడని మనం అనుకుంటాం. వాడెక్కడికి పారిపోగలడు? అఖిలవిశ్వము, ఆయన ఆలయమే! అందువల్ల ఆయన బాహుపంజరంనుండి ఎవడు తప్పించుకొని పోగలడు? హిరణ్యకశిపుడు, నారాయణుని కై, ప్రపంచమంతా వెదకినాడట. కానీ నారాయణుడు తన ఉచ్ఛ్వాస, నిఃశ్వాసాల లోనే తనలోనే ఉన్నాడని పాప మాతనికి తెలియదు. శ్రీరామచంద్రుడు, వాలిని చెట్టుచాటునుండి బాణం వేసి వధించాడని రామాయణం చెబుతున్నది. అవును! భగవంతుడు, జగద్వృక్షము వెనుక అదృశ్య రూపుడై ఉంటాడు. అహంకారపూరితులు అతనిని లక్షింపక, విఱ్ఱవీగి, ధర్మాపచారములకు పాల్పడతారు. ఒకటి రెండుసార్లు ఆ విఱ్ఱవీగుడు వినోదంగా చూడబడుతుంది. తదుపరి ప్రచండమైన ధర్మదేవతా శరాఘాతంతో వాని గుండె వ్రయ్యలవుతుంది. అప్పుడు పళ్ళుకొరుక్కుంటాడు. వలవరిస్తాడు. కాబట్టి, ధర్మాపచార క్రియలచే తటస్థించే విజయాభాసములకు ఎవ్వరూ విభ్రాంతులు కారాదదు.

దేవతావిగ్రహాలను విరగ గొడితే, ఆలయాలను పడగొడితే, ఆలయాలను దోచుకుంటే దేవుడు ఏమీ చేయలేదు గనుక విగ్రహాలను, ఆలయాలను, సాకారుడైన దేవుని కొందరు నిరసిస్తారు. అయితే గుడిగోపురములను, విగ్రహాలను, సాకార దేవుని మాట అట్లుంచి విగ్రహశూన్యములైన ప్రార్థనామందిరాలను, నిరాకారభగవానుని తత్సంబంధిత మతగ్రంథములను, ఎవరైనా నిందించి నిరసించినప్పుడుకూడా; ఆ పాపాత్ముడు అప్పుడప్పుడే విరుచుకొబడిచావటం లేదే? కాబట్టి సాకారుడైనా, నిరాకారుడైనా, ఆలయాంతర్గతుడయినా, అఖిలాంతర్గతుడైనా పరమేశ్వరుడు ఒక్కడే; అతనిని ఏదో ఒక విధంగా ఆరాధించిన వివేకి ఆనందమును పొందుతాడు. అతనిని ఏదో ఒక విధంగా నిర్లక్షించిన అవివేకి, దుఃఖాన్ని పొందుతాడు. ఈ నిత్య సత్యమైన దైవధర్మసూత్రమును గ్రహించడం పరమశుభదాయకం!

సేకరణ : శ్రీమాన్ "దిట్టకవి"

శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయం, శ్రీనివాసమంగాపురం.

శ్రీనివాసమంగాపురంలోని శ్రీ కల్యాణ వేంకటేశ్వరాలయంలో జరుగు నిత్య కల్యాణోత్సవం. అభిషేకం, నిత్యఅర్చన వివరాలను యాత్రికుల సౌకర్యార్థం ప్రచురిస్తున్నాము.

నిత్యకల్యాణోత్సవం :

నిత్యకల్యాణోత్సవసేవ ప్రతిరోజూ ఉదయం 10-30 నుంచి 12-00 గంటలవరకూ జరుగుతుంది. ఈ సేవకు 150 రూ॥లు చెల్లించాలి. పదిమంది వ్యక్తులను ఈ సేవలో పాల్గొంటానికి అనుమతిస్తారు. గృహస్థుకు వస్త్రబహుమానం వుంటుంది.

అభిషేకం :

ప్రతి శుక్రవారం అభిషేకసేవ జరుగుతుంది. (ఉదయం 7-30 నుంచి 9 గంటలవరకు) అభిషేకం చేయించేవారు 100 రూ॥లు చెల్లించాలి. ఇద్దరు వ్యక్తుల్ని ఈ సేవలో పాల్గొనటానికి అనుమతిస్తారు.

నిత్యఅర్చన :

నిత్యఅర్చనసేవ సంవత్సరకాలమూ ప్రతిరోజూ వుంటుంది. ఈ సేవ చేయించదలచినవారు 42రూ॥లు చెల్లించాలి.

అతివలు_అంగరాగాలు

భారతీయుల దినజీవితంలో అలంకారం గూడా ఒక భాగం. వారి సౌందర్యారాధన, వస్త్రాలు, భూషణాలు, అనుపానాలు, మాల్యాలు అని నాలుగు విధాలు. వీనిలో ఒక్కొక్కదానికి ఒక శాస్త్రంగూడ రూపొందింది. ఆ శాస్త్రంవెనుక వారి సౌందర్య దృష్టితోపాటు ఆధ్యాత్మికచింతనగూడ ఎంతో కనిపిస్తుంది కనుక ఈ వ్యాసంలో హిందూ స్త్రీలయొక్క అంగరాగాలను గురించి చెబుతాను.

మనవారు సుమంగళిని ముత్తయిదవ, అయిదవ, అయిదువరాలు అని అంటారు. అయిదవవదానికి శబ్దరత్నాకరం అయిదు వన్నెలుగలది అని అర్థాన్నిచ్చి వానికి మంగళసూత్రం, వసుపు, కుంకుమ, గాజులు, చెవ్వాకులు అనే వివరంయిచ్చింది. అయితే వీనిలో పసుపు కుంకుమలు తప్ప తక్కినవి వన్నెలుగా చలామణీ కాజాలవు కాబట్టి వానిజతకు సుహాసినీ లాంఛనాలైన గంధం, కాటుక, సిందూరం చేర్చుకోవలసి ఉంది. ఇక ఈ అయిదువన్నెల గుణాలు విశేషాలుచూడండి.

స్త్రీల అంగరాగాలలో పసుపు ప్రధాన ద్రవ్యం. అది అన్నిటికంటేముఖ్యమయింది గూడాను. దాన్ని ఆరోగ్యభూషణం అని గూడా అనవచ్చు. ఆముక్తమాల్యదలో రాయలు ద్రావిడ స్త్రీలయొక్క పసుపాటను చెబిత తెనాలి యేమో శివునికి ఉమాదేవి పసుపుపొడిపియొత్తుకొనిన వస్త్రాన్నే కట్టబెట్టినాడు. హిందూమతంలో వధూవరులకు వివాహసందర్భంలో పసుపు బట్టలేకట్టిస్తారు ఇక స్త్రీలకు ఏ చిన్న పేరంటానికి వెళ్ళినా కాళ్ళకు పసుపు పూయడం తప్పదు.

పసుపు క్రిమిసంహారద్రవ్యం. దానికి గాయాలను మాన్పే గుణంగూడా ఉంది. ఇంటిలోపనిచేసే స్త్రీలు తఋచుగా నూతి దగ్గర, మరియు తేమప్రదేశాలలో తిరుగుతూ ఉంటారు. కనుక వాళ్ళు కాళ్ళకు పసుపు పూసుకున్నపుడు ఆ తేమలోని క్రిములనుండి రక్షణకలుగుతుంది.

పసుపులో రక్తప్రశాంతిని, ఉత్సాహాన్ని కలిగించే గుణంగూడా ఉంది. అందుచేత దీక్షాకంకణధారులైనపుడు పసుపువస్త్రాలు, పసుపుదారాలతో కంకణాలు కట్టుకున్నట్లయితే ఆసందర్భంలోని జనసమ్మర్దం వల్ల కలిగే సాంక్రామికరోగాలు నిరోధింపబడే అవకాశంవారికి ఉంటుంది.

హరిద్రాచూర్ణం ముఖానికి పూసుకుని స్నానంచేస్తే స్త్రీలకు ముఖవ్యాధులనుండి, నేత్రవ్యాధులనుండి రక్షణకలుగుతుంది. అంతేగాక తేజోమయాత్మకమైన వారి ముఖచర్మం రక్తోద్రేకాలవల్ల బిరుసెక్కకుండా కోమలంగాను స్నిగ్ధంగాను ఉంచి నిగనిగలాడిస్తుంది.

ఋతుస్నానసమయంలో స్త్రీలు మూడు పుడిసిళ్ళ పసుపునీరు త్రాగుతారు లేదా చిన్నవాటి గచ్చకాయలంత ఉండలు మూడు పసుపుతోచేసికొని మ్రింగుతారు. దానివల్ల ప్రాచీనావర్తం నశించి వారిలో నూతనావర్తానికి మరల దోహదం కలుగుతుంది. ఈ విధంగా స్త్రీలకు ఆరోగ్యవిషయకంగా వసుపు ఎంతో లాభకారిగా ఉంది.

మన ముఖానికి అమరి ఉండే జ్ఞానేంద్రియాలకు నుదురు, చెక్కులు మొదలైన యితర భాగాలకుగూడా అధిదేవతలున్నారు పసుపు సర్వదేవతాద్రి కరమైనదిగాబట్టి దాన్ని ముఖానికి పెట్టుకోటానికి విధించటంలో తాత్త్వికమైన ఔచిత్యంగూడాఉంది. కొన్నివర్ణాలవారు వివాహసమయంలో వరునికిగూడ ముఖానికి పసుపు నూనెకలిపి పూస్తారు. అయితే పసుపు రోమవిక్రియకు దోహదంచేసేది కనుక అదివిశేషించి స్త్రీలకే నిత్యంగా విధించటంజరిగింది.

పేరంటాలలో పాదాలకు పసుపుపూయటంతోపాటు పుస్తెలకుగూడా పసుపు పంచుతారు. హిందూ స్త్రీలును పుస్తెను మాంగల్యమంటారు. వసుపు మంగళద్రవ్యం. మాంగల్యం గౌరీదేవికి ప్రతిరూపంగూడ కనుక వానికి పసుపువంచటంలో మాంగల్యరూపంలో ఉండే గౌరీ ఆరాధన ఉన్నదనవలె. ఇక పాదాలకు వివాహసందర్భాలలో పసుపుపూసిన తరువాత అంచులవెంట లత్తుక రంగు దిద్దుతారు.

కాళిదాసుగారు మంచి నర్మహాస్యప్రియుడు. ఆయన పార్వతీదేవి పాదాలకు లత్తుకపూయిస్తు సఖితో తెల్లవారేవరకి లత్తుకముద్ర మీ ఆయనగారి తలపై ఉండే చంద్రునిపై కనిపించవలె అనిపిస్తాడు.

ఆయుర్వేదంలో పగుళ్ళు నరుకులవంటి గాయాలకు లాక్షారసానికి మించినమందు మరొకటిలేదు, స్త్రీలు తరుచుగా తేమలో తిరుగుతూఉంటారు కనుక వారికి మడిమలు పగలటం, వ్రేళ్ళనడుమ చర్మం చెడిపోవటం వంటిది తరుచుగా జరుగుతుంది కాబట్టి సౌందర్యారాధన క్రింద వారు పాదాలకు పూసుకునే లత్తుక అందాన్నియటమేగాక ఆరోగ్యాన్నిగూడ ప్రసాదిస్తుంది.

అయితే యింత అలంకారం ఒక్క పాదాలకే ఎందుకు చేసికోవలె అనే సందేహం ఎవరికైనా రావచ్చు. మన శరీరంలో పాదాలు విష్ణుతత్త్వం, వాటికి అధిదేవత విష్ణువు. విష్ణువు దేవతలలో అలంకార ప్రియుడు. అందుచేత ఇంటిలో ఏ చిన్న పేరంటం జరిగినా ముత్తయిదువులకు పాదాల నలంకరించుకునే ఆచారం ఏర్పడింది. ఇక వివాహసందర్భంలో హిందువులు వధూవరులకలంకరించిన పాదశోభ చూచి తీరవలసిందేగాని వర్ణించలేం.

కరపాదతలాలు ఎఱుపుగా ఉండటం సౌభాగ్యలక్షణంగూడ. అందుచేత లత్తుక రంగు అరికాళ్లతోపాటు కొందరు అరచేతులకుగూడ పూసుకొంటారు.

మనశరీరంలో కొస్త చలివివరగానే పెదవులు వగలటంపరిపాటి, స్త్రీల పెదవులు ఇంకా కోమలం కాబట్టివారికి పాదాలతో పాటు లత్తుకపూసుకునే ఆచారం పెదవులకుగూడా ఏర్పరచినారు.

హిందూ స్త్రీలు ముఖానికి చేసుకొనే అలంకారాలు ఇంకా చాలాఉన్నవి. వానిలో బొట్టు ముఖ్యమయింది. అది వారి ఐదవతనానికి చిహ్నం.

ఈ తిలకానికి ఎఱుపురంగునే వాడవలెగాని ఈనాడు మ్యాచింగుమోజులోపడి రకరకాల రంగులువాడుతున్నారు. అయితే ఎన్నిరంగులువాడినా అవి అరుణరాగమంత శోభ నీయలేవు. ముఖానికి పసుపు రాచికొని స్నానంచేసి దానిపై ఎఱుపుగల కుంకుమ గుండ్రంగా తిలకం దిద్దుకున్నపుడు నల్లనిముఖ్బులక్రింద బంగారు మేఘాలపై ఉదయించిన బాలభానునివలె ఆ శోభ ఎంతో మనోహరంగా ఉంటుంది.

పూర్వం మంచి పసుపుకొమ్ము లేరుకొని సళ్ళించి నిమ్మపులుసులో నాన్చి ఎండించి దానిలో కొంతవెలిగారంవేసి నూరి కుంకుమంసిద్ధంచేసికొనేవారు. ఆ విధంగా చేసిన కుంకుమ ఔషధోపయోగంగాగూడా ఉంటుంది.

బొట్టు తరువాత చెప్పదగింది కాటుక. బొట్టుకాటుక తెలుగువారికి జంటపదాలు గూడ. కాటుకకు నల్లనిరంగునే ఉపయోగించవలె. ఈనాడు బొట్టురంగు మారింది. కనుక మునుముందు కాటుకగూడ మారుతుందేమో చెప్పలేం.

శ్రీ పద్మావతీ సంకీర్తనం

అమ్మా! అలమేలు మంగమ్మా!
ఆలింపవే మొరల - తేలింపవే సిరుల
పాలింపవే మమ్ము - పద్మావతమ్మా ॥అమ్మా॥

శ్రీలు విరాజిల్లు - పాలవెల్లివి నీవు
కలుములు వెదజల్లు - కల్పవల్లివి నీవు
కలువలరాజు గా, రాబు చెల్లివి నీవు
భక్తులపాలి బం, గారు తల్లివి నీవు ॥అమ్మా॥

వేదాలు నీ దివ్య - పాదమంజీరాలు
నక్ష:తములు నీకు - నవరత్నహారాలు
మందహాసము చిందు - సౌందర్యలహరీ!
అందుకో మా పూజ - ఆనందలహరీ! ॥అమ్మా॥

సంపదలిచ్చేటి - సౌభాగ్యలక్ష్మి
సేవలకు మెచ్చేటి - శ్రీ విజయలక్ష్మి
శ్రీలక్ష్మి వరలక్ష్మి - శ్రీ మన్మహాలక్ష్మి
అల శ్రీనివాసుని - అర్ధాంగలక్ష్మి ॥అమ్మా॥

జనని! నీ అర్చనలు - సర్వోదయశ్రీలు
తల్లి! నీ దీవనలు - ధర్మవిజయశ్రీలు
మాత! నీ నయనాలు - మధురకరుణశ్రీలు
జగమంత నీ స్వామి - స్వర్ణోత్సవశ్రీలు. ॥అమ్మా॥

— డా॥ తరుణశ్రీ

మన దేహంలో కన్నులు అగ్నితత్త్వం. అగ్నిదేవునికి కృష్ణవర్త్మ అనగా నల్లని మార్గంకలవాడు అనే పర్యాయంగూడ ఉంది కాబట్టి అతని తత్త్వమైన కంటిక్రింద నల్లని కాటుక రేఖతీర్చటానికి తత్త్వపరంగా సార్థకతగూడాఉంది. అంతేగాక తెల్లని కనుగ్రుడ్డుక్రింద తీర్చిన నల్లనికాటుక కంటియొక్క శోభను ఇనుమడింపజేసి కన్నులను విశాలంగా కనిపించేలాగా చేస్తుంది.

పూర్వం ఆముదం దీపం ముట్టించి దానిపై రాగివళ్ళెం బోర్లించి మసిని పట్టించి కాటుక సిద్ధం చేసికొనేవారు. అంతేగాక కొడవలిపై వెల్లిపాయ రాచి దానికి ఆముదం దీపపుమసి పట్టించిగూడ కాటుక సిద్ధం చేసికొనేవారు. ఈ కొడవటికాటుక బాలింతలకు ఎంతో హితకరమయిందట. ఈ విధంగా దీనిలోగూడ ఔషధగుణముంది.

ఈనాడు నశించిందిగాని, పూర్వం చెక్కులపై కుంకుమతో మకరికాపత్రాలు వ్రాసికొనేవారు. ఇపుడుగూడ ఫేస్‌పౌడరు అద్దుకున్నపిమ్మట కొందరు చెక్కిలిపై ఎఱుపు, లేతగులాబీరంగులను అద్దుకోవటం కద్దు.

మన హనువులకు లోపలిభాగానికి తాలువులని, పైభాగానికి చెక్కులని పేరు. తాలువులకు అధిదైవం వరుణుడు. అతడు మకరవాహనుడు మకరధ్వజుడు గూడ. కనుక మనవారు చెక్కిలిపై వ్రాసికొనే మకరికలుగూడ తత్త్వరీతిగ సార్థకమే. మొగాన కుంకుమతో పాటు హిందూవనితలుపాపెటలో సిందూరం గూడ ధరిస్తారు. పాపెటకుసీమంతమనిపేరు. సీమ అంటే సహస్రారస్థానం. ముక్కుకు సూటిగా తలపైనుండి సాగినపాపెట సహస్రారంవరకు సాగి ఆగి పోతుంది. అవతల ఇక దానికి స్థానం లేదు.

యోగసాధన చేతమూలాధారంలోని కుండలినిని మేలుకొలుపితే అది షట్చక్రాలను భేదించుకుంటూ క్రమంగా సహస్రారం చేరుకుంటుంది. అది అక్కడ చేరినపుడు యోగికి ముక్తి. ఇక సంసారంలో ఉండే జీవుడుగూడ అంతే బ్రహ్మలోకం చేరిన పిమ్మట అవతల అతనికి యిక వెళ్ళవలసిన స్థానం లేదు. అయితే సంసారి ఆలోకానికి తాను కర్మమార్గంచేత వెళ్ళవలసిఉంది. అది అంతా రాజసగుణభూయిష్ఠం. కనుక పురుషుడు సౌందర్యదేవతగా ఆరాధించే స్త్రీ యొక్క పాపెటలోని సిందూరం ఈ రహస్యాన్ని సూచిస్తుంది.

మన స్త్రీలకు పేరంటానికి వెళ్ళినపుడు వసుపుతోపాటు గంధాన్ని పూయటంగూడ ఆచారంగా ఉంది. ఈ నాడు ఇన్ని అనాగరిక చేష్టలుగా కనిపిస్తవి. గంధాన్ని మెడకు పూస్తారు. మన శరీరం చంకలు మరియు మెడక్రింది భాగం తఱచుగా చెమటపట్టేభాగాలు అంతేగాక స్త్రీలకు మెడ చుట్టు వివిధమైన ఆభరణాలుగూడఉండి వాని వొరిపిడి కొంత ఉంటుంది. అందుచేత పేరంటాలలో చెమటచేత ఆభరణాల వొరిపిడిచేత కలుషితమయ్యే కంఠభాగాన్ని రక్షించటానికి చందనచర్చ ఎంతో లాభకారిగా ఉంటుంది.

ఈ గంధాన్ని వారు పేరంటాల చేతులకు గూడ పూస్తారు. పూర్వం పేరంటాల చేతులకు గంధం పూసి గీరటం ఒక కళగాగూడ ఉండేది. ఈ గంధాన్ని గీరటానికి కొందరు గోర్లువయోగిస్తే మరికొందరు వెండితో ప్రత్యేకంగా పుల్లలే చేయించుకొనేవారు. మోచేయిమొదలుకొని ముంజేతులవరకు గంధంపూసి గీరిన పుండారినపిమ్మకు ఆ చేతులు ఐరావతం దంతాలవలె ఎంతో అందంగా కనిపిస్తవి. గంధం చర్మరోగాలకెన్నిటికో ఔషధంగాపనిచేసి దాన్నిమృదువుగా ఉంచుతుంది.

పేరంటాలకు గంధం చేతులకు పూసిన పిమ్మట కొంతవారికి యిస్తారు. అంటె పలుచగా కలిపిన ఆ కలవంలో పేరంటాలందరూ తమ కుడిచేతి వ్రేళ్లద్దుకొని తమ వక్షోభాగానికి అద్దుకుంటారు.

పూర్వం స్త్రీలు తమవక్షాలకు గంధంతో పాటు కుంకుమద్రవం, కస్తూరిగూడ అలదుకొనేవారు. తిరుమలలో వెలసిన వేంకటేశ్వరుడుగాని పెద్దనగారి విష్ణువుగాని శ్రీదేవియొక్క వక్షోజకురంగనాభం తమ ఎద కంటించుకున్నవారే. శ్రీనాథుడు దమయంతీదేవి స్తనద్వయానికి కురంగమద కుంకుమచర్చలు చెప్పివానిని నీలలోహితమూర్తులుగా తీర్చితే రాయలుపాండ్యవధువులు పగడపుచాయ చెంది రమలదుకొనేవారని అరుణప్రియులనుచేసినాడు.

ఇక వీరందరికి ఆద్యుడైన భవభూతి పురుషపక్షపాతివలె కనిపిస్తాడు. ఆయన భవునిబూదినే పార్వతీదేవికి అంటించినాడు.

ఇప్పుడేమో ఇక ఈ సంప్రదాయాలలో ఏదీ మిగిలినట్లు లేదుగాని వారు తమ వక్షాలకు అలదుకునే గంధం, కుంకుమ, కస్తూరి ద్రవ్యాలను పరీక్షిస్తే ఒకటి తెలుపు, ఒకటి ఎఱుపు, ఒకటి నలుపు. కనుక ఈ మూడు సత్త్వరాజసతామసాలనే మూడు గుణాలకు ప్రతీకలై వారివారి హృదయాన్ని వ్యంజిస్తవని అనుకోవలె. ఈ విధంగా మన అలంకారాల వెనుక అందం ఆరోగ్య లక్షణమేగాక తత్త్వవిషయంగూడ ఎంతో కనిపిస్తుంది.

— శ్రీ కపిలవాయి లింగమూర్తి

*

మయూరశతకము

ఆంధ్రానువాదము

[కర్త: శ్రీ కొంగే సుధాకరరావు ప్రతులకు:]
శ్రీ కె. సుధాకరరావు 8/351, సదాశివపేట — ఆదవాని 518301 వెల: రు 5/—

సంస్కృత శతక కర్తలలో మయూరకవి సుప్రసిద్ధుడు. కాశ్మీర దేశీయుడైన యీ కవి శేఖరుడు క్రీ. శ. 600-630 నాటివాడు. బాణునితో పాటు హర్షచక్రవర్తి ఆస్థానమును అలంకరించినవాడు.

మయూరకవి కృతమైన సూర్యశతకము అతిప్రౌఢము. అర్థగాంభీర్యముతో, అనల్ప కల్పనా వైశిష్ట్యంతో ప్రతిపద రసాత్మకంగా సాగిన కృతి. దీనిలో, ప్రభా వర్ణనము, అశ్వవర్ణనము, అనూరువర్ణనము, రథ వర్ణనము, మండలవర్ణనము, రవివర్ణనము అను ఆరు ఖండము లున్నవి. ఇందలి ప్రతి పద్యము జగద్గేయుడైన సూర్యభగవానుని తేజోవిభవాన్ని, శక్తి సంపదలను, మహిమను వెల్లడించుచున్నది.

మయూరకవి కృతిలోని కొన్ని పద్యములను శ్రీనాథ మహాకవి తన కాశీ ఖండమున తెనిగించినాడు.

శ్రీయుతులు ఆకుండి వ్యాసమూర్తి శాస్త్రిగారు, యామిజాల పద్మనాభస్వామి గారు యీ శతకమును ఆంధ్రీకరించినారు. 'శ్రీ సూర్యనారాయణ శతకము' అను స్వతంత్ర కృతి యొకటి వరాహ వేంకట నృసింహకవిచే రచింపబడినది.

అనువాద మొక కళ, మూల కర్తతో తాదాత్మ్యము, ఉభయభాషలలో పాండిత్యము అవసరము.

ప్రస్తుతానువాదకర్త శ్రీ కొంగే సుధాకరరావుగారు మూలమందలి భావములను చక్కగా ఆకళించుకొని సరళమూ, హృద్యమూ అయిన శైలిలో తెనిగించుట అభినందనీయము. విద్యార్థిదశలోనే కవితా రహస్యములను అవగత మొనర్చుకొనుట సంతోషం. వీరి అనువాదమున కొక ఉదాహరణము.

స్ర॥ యః ప్రష్టాపాం పురస్తాదచలవర
సమభ్యున్నతేర్ధ్నైతు రేఖో
లోకానాం యస్త్రయాణాం స్థిత
ఉపరిపదం దుర్విలంఘ్యేనధామ్నా,
సద్యస్సిద్ధ్యై ప్రసన్నద్యుతి శుభవతు
రాశాముఖః స్త్వాద్విభక్తో
ద్వేధావేధా ఇవావిష్కృత కమలరుచి
స్సోర్చిషాహూకరో వః.

మ॥ అమృతస్రష్ట పురోచలప్రవర
న్నిత్త్యున్నత్య హేతుండు దు
ర్గమ ధామాఖిల విష్టపోపరితలా
గ్రస్థాయి యా విష్కృతా
సమపద్మచ్ఛవి స్వచ్ఛదీప్తి చతురా
శావక్త్రుడన్యాదృశుం
డమర జ్యేష్ఠుడు నాగ వెల్గు భగవా
నందించు నిష్టార్థముల్,

సూర్యారాధకులేకాక సాహిత్యపిపాసు లందరూ చదవదగిన కృతి యిది.

— శ్రీ జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి

గ్రంథసమీక్ష

తత్త్వబోధ

[మూలము: శ్రీమదాది శంకరులు. తెలుగు వ్యాఖ్యానము, అనువాదము: శ్రీ ప్రసన్న చైతన్య వెల 5/— ప్రతులకు శ్రీ కె. ఎన్. నారాయణమూర్తి, ఎఫ్ 40, బాలకృష్ణ ఎపార్ట్స్, తిలక్ రోడ్ — శాంతాక్రజ్ వెస్ట్. బొంబాయి — 400054

శ్రీ శంకర భగవత్పాదులు హిందూమత పునరుద్ధరణకు అనేక గ్రంథములను వెలయించిరి. అన్ని గ్రంథములలోను వేదాంతమో, భక్తియో గోచరించును. ఈ తత్త్వబోధ అను గ్రంథము కొంచెము సాధనచేసి వేదాంత జ్ఞానము ఒకింత గలిగి యున్నవారికి బాగుగా ఉపయోగపడు గ్రంథము. మొత్తము వేదాంతమును సూక్ష్మముగ అందజేయునది ఈ గ్రంథము. ఇందు వివరింపబడిన అనేక విషయములు సాధకుల కెంతయు లాభదాయకములు.

సాధన చతుష్టయము, నిత్యానిత్య వస్తు వివేకము, విరాగము, శమాది సాధన సంపత్తి, తత్త్వవివేకము, ఆత్మయొక్క లక్షణము, స్థూల సూక్ష్మశరీరములు, కారణ శరీరం, జాగ్రద్, స్వప్న, సుషుప్త్యవస్థలు, సత్, చిత్, ఆనంద లక్షణములు, వీటన్నిటిని గురించి వివరముగా చెప్పబడినది. పిమ్మట జ్ఞానోత్పత్తి, ప్రారబ్ధము, ఆగామి మొదలగునవి కూలంకషముగ విపులీకరించ బడినవి. ఈ విధముగ శంకర భగవత్పాదులచే విరచింపబడిన తత్త్వబోధ యను ఈ గ్రంథమునకు ఇది తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అయినను దీని రచయిత లేదా వ్యాఖ్యాత ఎవరు? అనునది కొంచెము సందిగ్ధముగ గోచరించును. తొలిపలుకు వ్రాసినవారు, ప్రతులు విక్రయము చేయువారు దీని ముద్రాపకులు శ్రీ కాశీపట్నపు సత్య నారాయణ మూర్తిగారు. వీరి తొలిపలుకులోనే పూజ్య బ్రహ్మచారి శ్రీ ప్రసన్న చైతన్య గారు తెలుగులో వారికి చెప్పిన వాక్యములను, ప్రసంగ, వ్యాఖ్యానములను ఈ పుస్తకమున సంతరించినట్లు పేర్కొనినారు. కనుక ఇది శ్రీ ప్రసన్న చైతన్యగారి రచన అని నిర్ణయించవలసి వచ్చును. వ్యాఖ్యానము చాల సులభశైలిలో సామాన్యులకు అర్థము కావలయునను సదుద్దేశముతో వ్రాయబడినట్లు కనుపించును. కాని ఆ యుద్దేశమెంత వరకు నెరవేరును అని నాకనుమానము. కొన్నిచోట్ల వ్యాఖ్యానము జటిలముగ నున్నది అనిపించును. ఉదాహరణకు జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్త్యవస్థలను వ్యాఖ్యానించుచు, పుట. 31 లో చేసిన వ్యాఖ్యానము పండిత శుండాలములకు సైతము కొరుకుడు పడని వాక్య నిర్మాణముతో అస్తవ్యస్తముగ నున్నది. సుదీర్ఘమైన వాక్యరచన వ్యాఖ్యాత కుండకూడని లక్షణములలో ఒకటి.

అయిననేమి? ఒకటి మాత్రము నిజము. ఈ గ్రంథము సాధకులకు పరమ ప్రామాదికముగా కాకపోయినను మార్గదర్శకముగా నుపయోగపడుననుటలో సందియము లేదు.

సంస్కృత పునరుద్ధరణ కిట్టి యుత్తమ గ్రంథములు వెలుగులోనికి రావలసిన అవసర మెంతైనా యున్నది.

— డా॥ పప్పు వేణుగోపాలరావు

తులసీదళము

రచయిత: శ్రీ గురుచరణ్ [శ్రీ దూతలూరి జగన్నాథం] 88 పుటలు— వెల: అమూల్యము. ప్రాప్తిస్థానము: శ్రీ దూతలూరి జగన్నాధము, హిందూ ఏజెంటు, ఊతుకోట–602026. చెంగల్పట్టు జిల్లా.

ఆధ్యాత్మిక సంపన్నులును, భక్తితత్పరులును అయిన శ్రీ దూతలూరి జగన్నాథముగారు రచించిన ఈ తులసీదళము అను గ్రంథము ఆద్యంతము రసవంతముగా నున్నది.

శ్రీ కంచికామకోటి పీఠాధిపతులైన శ్రీ చంద్రశేఖర సరస్వతీస్వాములవారికి గ్రంథకర్త ఈ కృతిని అంకితము చేసిరి. సరసులు, సాత్త్వికులు, సాధుమూర్తులు అయిన శ్రీ జగన్నాథముగారు చేసిన సాహిత్యకృషి ప్రశంసార్హమై యున్నది. గురుభక్తి లోపించుచున్న ఈనాటి సమాజమునకు చక్కని ఆదర్శమును చూపిన ఈ రచయిత జన్మము చరితార్థమైనది. వారు తమ రచనమును గురు సమర్పణము గావించుచు, "భక్తితో ప్రణమిల్లి అర్పణ మొనర్తు, మోదమతినొందు నీ తులసీదళమ్ము" అని పలుకుట, కవిగా, భక్తవరమాణువుగా, రచయితయొక్క నైర్మల్యతకును, సాత్త్వికప్రవృత్తికిని చక్కని నిదర్శనము.

'తులసీదళము' లోని వస్తువు అట్టిదే. జ్ఞాననేత్రమును ప్రసాదించు గురుదేవుని యొక్క దృక్పథమును వివరించుచున్న చిఱుత గ్రంథములో గురుపథము, దైవపథము, దృక్పథము అను మూడు భాగములు కలవు. మొదటి భాగములో 108, రెండవ భాగములో 109, మూడవ భాగములో 112 గీతపద్యములు కలవు. ఈ కావ్యము ముక్తకము. ఇందులోగల పద్యములు, ఏ పద్యమున కా పద్యమే, స్వతంత్రమై, సమగ్రభావ సమన్వితమై, సన్మార్గ ప్రబోధకమై యుండుట విశేషము.

పద్యరచన సాఫీగా సాగిపోయినది. సులభమై, సుబోధకమై, సుందరమైన కవిత యిందు జాలువారినది. కొన్ని పద్యములు కవి రచనా చమత్కృతికిని, భావస్ఫూర్తికిని పసిడి తునుకలుగా నున్నవి. ఉదాహరణమునకు దైవపథములో (పేజి 37) సృష్టికర్తయైన భగవంతు నుద్దేశించి పలికిన పలుకులు భావగర్భితములై యున్నవి చూడుడు.

"తులసి వ్రతంబుతో తులతూగినావు
వ్యక్తపరుపంగ భక్తిలో శక్తి మాకు."

భగవద్దర్శన భాగ్యమును బడయుటకు భక్తిలోగల శక్తిని, కవి నిరూపించెను. అట్లే (48వ పేజి) 58వ పద్యములో, కవి, మానవునికి గల జ్ఞానమును ఇట్లు వివరించెను.

"మంచిచెడ్డల తారతమ్యముల నెంచ
నరుని జ్ఞానంబు చాలదు పరమపురుష!"

ఇది ముమ్మాటికిని నిజము.

ఈనాటి సమాజమును పట్టి పీడించుచున్న మతవిభేదములను దృష్టిలో నిడుకొని కాబోలు, ఈ సుకవి, మతసామరస్యమును గూర్చి, సౌమనస్యమును గూర్చి, వెల్లడించిన భావములు విశ్వశ్రేయస్సును గూర్చుచున్నవి. ఉదా:

"పేరు విన్నావా లేక కబీరుదాసు
రామభక్తుడు మతభేద మేమి చేసె?
మతము లెన్నైన నీ యునికి మాత్ర
మొకటి
మంత్రములె వేరు, సద్భక్తి సూత్ర
మొకటి."

కావ్యమంతయు చక్కని సూక్తులతో నిండి, కవికిగల సమాజ అవగాహన శక్తిని వెల్లడించుచున్నది. పద్యములు వాని భావములు సులభగ్రాహ్యములై యున్నవి. దృక్పథము అను శీర్షికలో (11, 14 పద్యములు) వర్తమాన సమాజములోని స్థితిగతులను కవి ఎత్తి చూపెను. వారు చెప్పినట్లుగనే

"దోచుకొనువాడు మాత్రమె దొంగకాడు
దాచుకొనువాడు మూలము దానికెల్ల"

ఇది నిజమే!

గ్రంథము చివర సురుటపల్లి గ్రామములోని శ్రీపల్లి కొండేశ్వరాలయము నుద్ధరించు నెపముతో భక్తుల నుండివిరాళములు కోరుచున్న విన్నపము ఉన్నది. ఇచటి దైవము దాంపత్య దక్షిణామూర్తి అపూర్వ శిల్పముతో కూడియున్నట్లు చిత్రముద్వారా తెలియుచున్నది.

ఇది కవులు, భక్తులు, జిజ్ఞాసువులు, సాధకులు- ఎల్లరును భక్తితో చదువతగిన చక్కని చిన్న కావ్యము. దీనిని వెలుగులోనికి తెచ్చి అందరికిని అందచేసిన ఉదారులు ప్రకాశకులు సర్వశ్రీ సుందరరామ రెడ్డి, అణ్ణామలై, జయరాం ప్రభృతులు అభినందనీయులు.

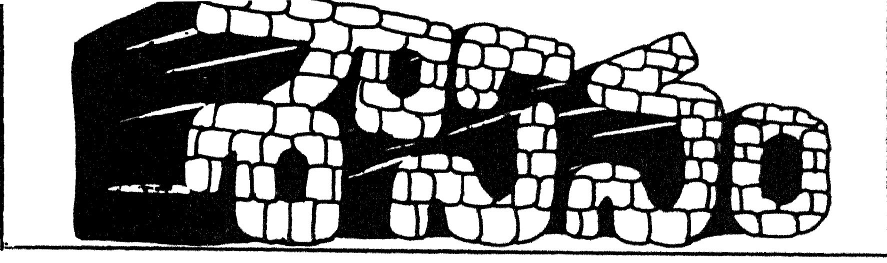
— శ్రీ వసంతరావు రామకృష్ణరావు

అద్భుతోత్తర రామాయణము

[రచయిత: కావ్యపురాణతీర్థ, శ్రీ జనమంచి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మ; ప్రకాశకులు: శ్రీ పోలేపల్లి వెంగన్నశ్రేష్ఠి, వల్లూరు, కడపజిల్లా; పుటలు 1/8 డెమ్మి వెల 3–50.]

ప్రసిద్ధ వాల్మీకి రామాయణం కన్న భిన్నంగా ఎన్నో రామాయణా లున్నాయి. అన్నింటికీ కర్త వాల్మీకిగా ప్రసిద్ధం. అన్నీ ఒకే వ్యక్తి వ్రాస్తే కథల్లో తేడా యేమిటని శంక, ఎందుకు వ్రాయా అని సందేహం. ఒక్కొక్క కల్పంలో ఒక్కొక్క రీతిలో రామకథ ఉంటుందని సంప్రదాయవాదుల వాదం. ప్రసిద్ధ రామాయణంలో ఉన్న శైలి, జిగిబిగి మిగిలిన రామాయణాల్లో లేవు. కాబట్టి ఎవరో వ్రాసి వాల్మీకి పేరు పెట్టారని ఆధునికుల వాదన. అయినా ఈ

(44వ పేజీలో)

ఒకప్పుడు పార్వతీపురాన్ని విక్రమకేతుడు పాలించేవాడు. చాలా మూర్ఖుడు. తను జారీ చేసే శాసనాన్ని ప్రజలు వెంటనే అమలుచేయాలి. తను జారీ చేసే శాసనానికి ఎవరైన ఎదురు చెపితే వారిని వెంటనే ఉరితీయించేవాడు.

ప్రజలకు విక్రమకేతుని పాలనపై విరక్తి కలిగింది. విక్రమకేతునికి సరైన బుద్ధి చెప్పాలని అనుకొనేవారు. కాని సమయము దొరకక నిరీక్షించారు.

ఒకసారి విక్రమకేతుడు భటులను పిలిపించాడు. "భటులారా! నేటినుండి రాజ్యంలో ఏ దైవాన్ని కొలవరాదు. దేవుని కన్నా నే నేం తక్కువ. కాబట్టి రాజ్యంలో నేటినుండి నన్నే దైవంగా పూజించాలని దండోరా వేయించండి" అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

"ప్రజలకు విజ్ఞప్తి-నేటి నుండి రాజ్యంలో ఏ దైవాన్ని కొలవరాదు. ఇది రాజశాసనం. ఈ శాసనాన్ని ఎవరైన ధిక్కరించి దేవుడిని కొలచిన ఎడల వారికి ఉరిశిక్ష వేయబడును. ఇది రాజాజ్ఞ" అని దండోరా వేయించారు భటులు.

ప్రజలు విక్రమకేతుని శాసనాన్ని విని చాల విచారించారు. ఆఖరికి దేవుడిని కొలిచే హక్కు కూడ లేకపోయింది అని దుఃఖించారు.

ఆ రాజ్యంలో విజయుడు అనే వ్యక్తి వుండేవాడు. చాల మంచివాడు. సహనశీలుడు. రాజ్యంలో రాజుగారి శాసనాన్ని విని విచారించాడు. రాజుకి సరైన బుద్ధి చెప్పాలని మనసులో అనుకొన్నాడు.

మర్నాడు రాజదర్శనం గురించి దర్బారుకు వెళ్లాడు. అక్కడవుండే భటులతో చాలా చిక్కులు పడ్డాడు. చివరకు రాజుగారి దర్శనం లభించింది విజయుడికి.

"ప్రభూ! మీరు దైవాన్ని కొలవవద్దు అని శాసనాన్ని జారీ చేసారు. ప్రజలంతా మీ శాసనాన్ని పాటిస్తున్నారు. నాకు చాల ఆనందంగా వుంది" అన్నాడు విజయుడు.

"నా శాసనాన్ని పాటించకపోతే నే నేం చేస్తానో ప్రజలకు తెలుసు. అందుగురించి

భయంతో నా శాసనాన్ని పాటిస్తున్నారు" నవ్వుతూ అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

"ప్రభూ! మీరంటే ప్రజలకు నిజంగానే భయం. ఆ భయంతోనే మిమ్మల్ని దైవంగా కొలుస్తున్నారు. భక్తి అనేది భయంతో రాకూడదు. స్వతః రావాలి. మీ మీద ప్రజలకు భక్తి కలిగేటట్టు నేను చేస్తాను. అప్పుడు రాజ్యంలో ప్రజలంతా మిమ్మల్ని మనసారా దైవంగా కొలుస్తారు" అన్నాడు విజయుడు.

"నువ్వు చెప్పింది నిజమే. ప్రజలకు నా మీద స్వతః భక్తి కలగాలి. ప్రజలకు నా మీద భక్తి కలిగేటట్టు చేస్తానన్నావు. అలా చెయ్యకపోతే నీకు ఉరిశిక్ష పడుతుంది జాగ్రత్త!" అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

"ప్రభూ! ప్రజలకు మీ మీద స్వతః భక్తి కలిగేటట్టు చేస్తాను. అందుకు మీరు సంశయించకండి. నిజంగా దేవుడు మీలో వుంటాడు, నాలో వుంటాడు, ప్రతి మనిషిలో వుంటాడు. చివరకు ప్రతి జీవిలో కూడ వుంటాడు. అలాగే నీటిలో వుంటాడు, అగ్గిలో వుంటాడు, గాలిలో వుంటాడు, మట్టిలోకూడ వుంటాడు. మీరు నిజంగా దేవుడు కావాలంటే గాలిలో ఎగరాలి, నీటిలో మునగాలి, అగ్నిలో దూకాలి. ఈ పరీక్షల్లో మీరు ఏ ఒక్క పరీక్షయైనా నెగ్గారంటే ప్రజలు నిజంగా మీరు దేవుడని నమ్ముతారు. అప్పటి నుండి మిమ్మల్నే మనసారా దైవంగా కొలుస్తారు" అన్నాడు విజయుడు.

"ఈ పరీక్షలలో ఏ ఒక్కటైనా ప్రజల ముందు చేస్తాను. ప్రజలు అప్పుడు నన్ను నమ్ముతారు. దైవంగా కొలుస్తారు" అని మనసులో అనుకొని ఆనందించాడు విక్రమకేతుడు.

కాని అగ్నిలో దూకితే కాలి చస్తానేమో, గాలిలో ఎగిరితే కాలు, చేతులు విరిగి, తల పగిలి చస్తానేమో, నీటిలో మునిగితే ఊపిరాడక చస్తానేమో అని మనసులో అనుకొని కలవరపడ్డాడు విక్రమకేతుడు.

"అగ్నిలో, నీటిలో, గాలిలో దేవుడుంటాడు అన్నావు. అగ్నిలో దూకితే కాలిపోయి చస్తాను. నీటిలో మునిగితే ఊపిరాడక చస్తాను. గాలిలో ఎగిరితే తల పగిలి చస్తాను. నువ్వు నన్ను చంపడానికి ఈ పథకాలు వేశావు. నిన్ను ఇప్పుడే ఉరితీయించేస్తాను"-కోపంగా అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

"అగ్నిలో, గాలిలో దేవుడు వుండేటట్టు పొరపాటున చెప్పాను. అగ్నిలో, గాలిలో ఏ దేవుడు లేడు. క్షమించండి. మిమ్మల్ని చంపడానికి ఏ పథకము వెయ్యలేదు. పురాణాల్లో దేవుడు ఎక్కువగా నీటిలో వుండేటట్టు రాసి వున్నాయి. మత్స్యావతారము, కూర్మావతారము - ఇవి అన్నీ నీటిలో జరిగినవే. కనుక దేవుడు ఎక్కువగా నీటిలో వుండినట్లు తెలుస్తుంది. అందుగురించి మీరు నీటిలో దూకండి. మీరు నీటిలో

దూకిన వెంటనే చచ్చిపోరు. దానికి ఒక మంత్రం వుంది. ఆ మంత్రం చదువుకుంటూ నీటిలో దూకితే ఏ ప్రమాదము జరుగదు. మీకు నాపై నమ్మకం లేకపోతే ఒకసారి చేసి చూపిస్తాను" అన్నాడు విజయుడు.

విజయుడు మాటలకు శాంతించాడు విక్రమకేతుడు. "ఇప్పుడే బయలుదేరి నదిలో వుండే నీటిలో నువ్వు దూకాలి. నువ్వు చచ్చిపోకుండా బ్రతికి వస్తే నేను కూడ మంత్రం చదువుకుంటూ నీటిలో దూకుతాను" అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

'సరే' అని విక్రమకేతునితో నదికి బయలుదేరాడు విజయుడు. నదిలో నీరు బాగానే వుంది. "ఈ నదిలో వెళ్లి దూకు" అన్నాడు విక్రమకేతుడు.

ఏదో మంత్రం చదువుకుంటూ పరుగెత్తుకొని వెళ్లి నదిలో దూకాడు విజయుడు. ఆ నీటితో సహా నది మధ్యకు వెళ్లిపోయాడు. నదిలో అగుపిస్తున్న విజయుడు కొన్ని క్షణాలపాటు మాయమయ్యాడు. విజయుడు నదిలో కనిపించక పోవడంతో చచ్చిపోయాడు అనుకొన్నాడు విక్రమకేతుడు.

కొన్ని క్షణాలకు నీటిపైకి వచ్చాడు విజయుడు. విజయుడు బ్రతికి రావడం చూసి చాల ఆనందించాడు విక్రమకేతుడు. "రేపు ఈ నదిలోనే ప్రజల సమక్షాన దూకుతాను. నా ప్రాణాలకు ఏమి హాని వుండదుగా" అని అడిగాడు విక్రమకేతుడు.

"నేను ఇప్పుడు నీటిలో దూకి ప్రాణాలతో వచ్చాను. మీకు ఇంకా నాపై నా మంత్రంపై నమ్మకం కుదరలేదా?" అని అడిగాడు విజయుడు.

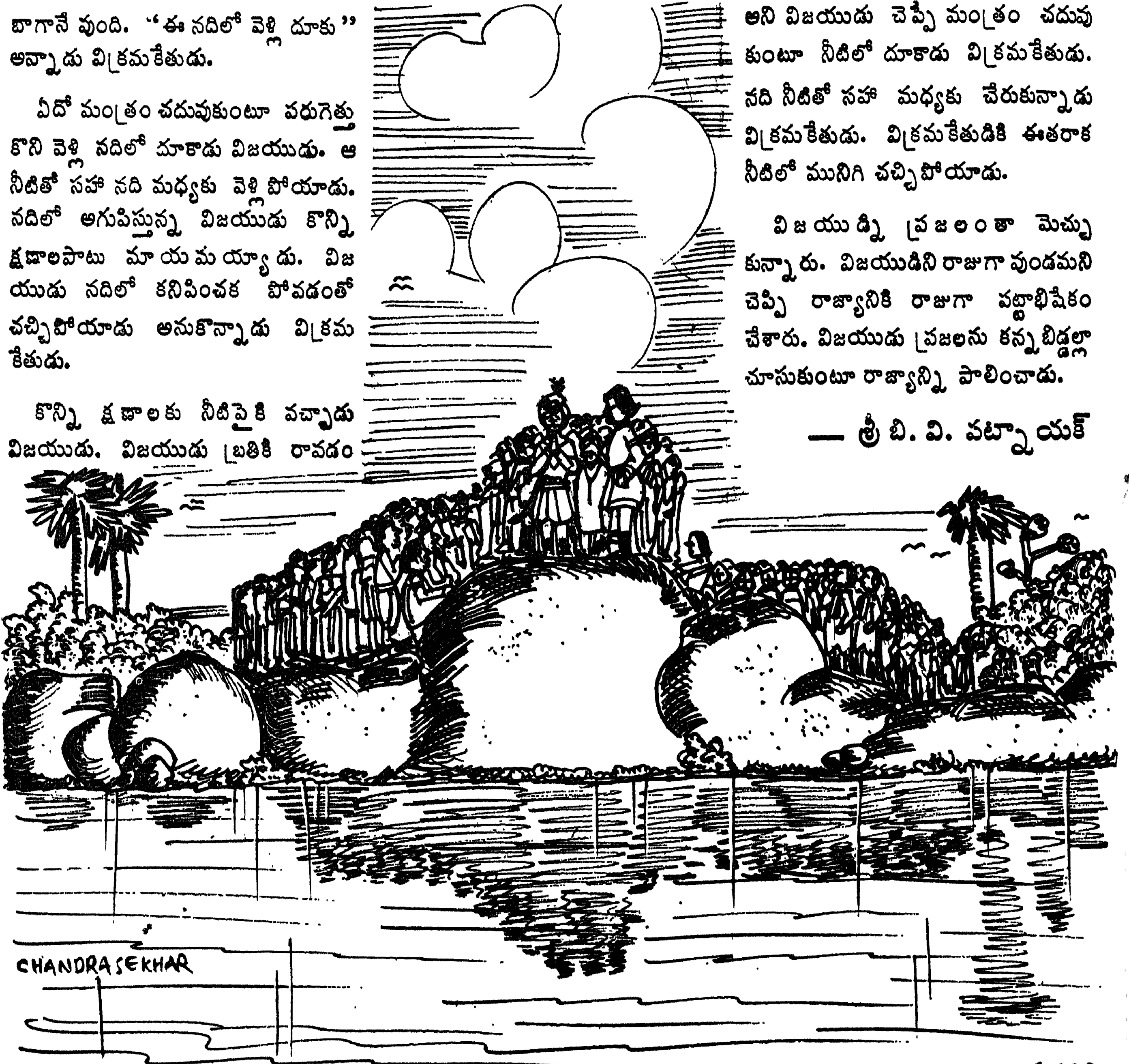
"నీపై నాకు నమ్మకం కుదిరిందిలే" అంటూ తన నివాసానికి విజయుడుతో సహా వెళ్లిపోయాడు విక్రమకేతుడు.

భటులను పిలిచి రేపు తను చేయబోయే కార్యక్రమాన్ని వివరించి దండోరా వేయమని చెప్పాడు విక్రమకేతుడు. భటులు రాజు చెప్పే విధంగా రాజ్యం అంతా దండోరా వేశారు.

మర్నాడు రాజ్యంలో వుండే ప్రజలంతా నది దగ్గరకు చేరుకున్నారు. విజయుడు, విక్రమకేతుడు నది దగ్గరకు చేరుకున్నారు. విక్రమకేతుడు ప్రజలను ఉద్దేశిస్తూ మాట్లాడుతూ, "ఓ ప్రజలారా! దైవం ఎక్కువగా నీటిలో వుండేటట్టు పురాణాలు చెపుతున్నాయి. మత్స్యావతారం, కూర్మావతారం ఇవన్నీ నీటిలో జరిగినవే. నేను కూడ ఒక దేవుడని ఋజువు చేసుకొనేందుకు నీటిలో దూకి కొన్ని క్షణములపాటు మాయమై మరలా మీ దగ్గరకు ప్రాణములతో వస్తాను" అని విజయుడు చెప్పే మంత్రం చదువుకుంటూ నీటిలో దూకాడు విక్రమకేతుడు. నది నీటితో సహా మధ్యకు చేరుకున్నాడు విక్రమకేతుడు. విక్రమకేతుడికి ఈతరాక నీటిలో మునిగి చచ్చిపోయాడు.

విజయుడ్ని ప్రజలంతా మెచ్చుకున్నారు. విజయుడిని రాజుగా వుండమని చెప్పి రాజ్యానికి రాజుగా పట్టాభిషేకం చేశారు. విజయుడు ప్రజలను కన్నబిడ్డల్లా చూసుకుంటూ రాజ్యాన్ని పాలించాడు.

— శ్రీ బి. వి. పట్నాయక్

సిద్ధయ్యకు దేవుడిమీద నమ్మకం లేదు. అతడు దేవుడు లేడని ప్రచారం చెయ్యడానికి నిశ్చయించుకొన్నాడు.

ఒక రోజు సిద్ధయ్యఉన్న ఊళ్ళో ఒక దేవాలయంలో హరికథా కాలక్షేపం జరుగుతున్నది. సిద్ధయ్య అక్కడికి వెళ్ళి ఆ హరికథ చెప్పే హరిదాసుతో "దేవుడు లేడు, కావాలంటే ఇప్పుడు ఋజువు చేస్తాను ...." అని అన్నాడు. హరిదాసు ఆశ్చర్యపోయి, "ఏది చెయ్యండి మేము కూడా చూస్తాము" అని అన్నాడు.

"దేవుడా నీవే గనుక ఉంటే, నిన్ను నేను ద్వేషిస్తున్నాను. ఎందుకు బీద గొప్ప సృష్టిస్తున్నావు? రోగాలు ఎందుకు సృష్టించావు? నీవే శక్తిమంతుడవైతే నన్ను చంపు, పది నిముషాల కాలం మాత్రం ఇస్తున్నాను నీకు" అని బిగ్గరగా ఆకాశానికేసి చూస్తూ అరిచాడు.

హరికథ వినడానికి వచ్చిన వారందరూ ఆశ్చర్యపోయి చూస్తున్నారు. పది నిముషాలు అయినా సిద్ధయ్యకు ఏమీ కాలేదు. సిద్ధయ్య వారందరివైపు తిరిగి "చూశారా. మీభగవంతుడు నన్ను చంపలేక పొయ్యాడు. అసలు ఉంటే కదా నన్ను చంపడానికి?" అని నవ్వుతూ అన్నాడు.

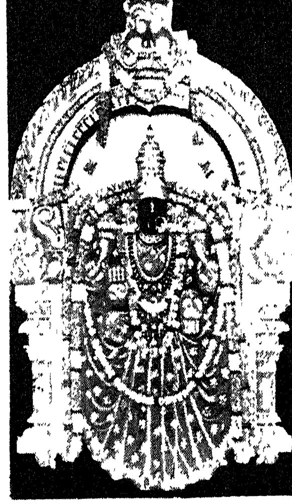
హరిదాసు వెంటనే ఈ విధంగా చెప్పాడు- "చూడండి సిద్ధయ్యగారు! మీకు నా అనుభవం ఒకటి చెబుతాను. మీరే నిర్ణయించండి. భగవంతుడు ఉన్నాడో లేడో. నేను హరికథ చెప్పడానికి వస్తున్నప్పుడు ఒకడు ప్రక్క వీధిలో మురికిగుడ్డలతో శుష్కించి ఉన్నాడు వాడిని చూస్తే నాకు జాలివేసింది. రా నాయనా నీకు అన్నం పెట్టిస్తాను. నావద్ద శుభ్రమైన గుడ్డలు ఉన్నాయి. స్నానంచేసి ధరించు నీకు ఏదో ఒక పని ఇప్పిస్తాను" అని అన్నాను. వాడు నేను చూపిన కరుణ అర్థం చేసుకోకపోగా నన్ను "పోరా హరిదాసూ, పిచ్చికబుర్లు చెబుతూ రోజూ పొట్ట పోసుకొనే వాడివి" అంటూ నానా దుర్భాషలు ఆడి, "మనిద్దరం కొట్టుకొందాం,

నన్ను ఓడించు. అప్పుడు నీవు చెప్పిన పనులన్నీ చేస్తాను" అని చెప్పాడు. "నిజంగా నేను అతడిని ఒక్క దెబ్బతో పడగొట్టి ఉండేవాడిని, కాని అతడిని ఆ విధంగా చేయక, నా పనిమనిషిచేత తిండి పంపి వస్తున్నాను. అదేవిధంగా భగవంతుడు కరుణామయుడు. ఈ సిద్ధయ్యగారు ఏదో అజ్ఞానంలో భగవంతునితో పేచీకి తలపడ్డాడు. నిజంగా భగవంతుడు అనుకొంటే ఇందాకనే చంపివేసి ఉండేవాడు. కాని ఇతనియందు కరుణ కలిగి వదలివేశాడు" అని చెప్పాడు.

అక్కడి వారందరూ హరిదాసు చెప్పిన కథను జయజయ ధ్వానాలతో పొగిడారు. సిద్ధయ్య ముఖం చిన్నది చేసుకొని వేదిక దిగి వెళ్ళిపోయాడు.

– శ్రీ తంచవపల్లి వేంకట కృష్ణారావు

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం, తిరుచానూరు

నిత్యపూజా నివేదనలు

సుప్రభాతం — ఉ. 5-00 గం॥ నుండి 5-30 గం॥ వరకు

సహస్రనామార్చన — ఉ. 5-30 గం॥ నుండి 6-00 గం॥ వరకు

(రు. 6-50 టిక్కెట్‌తో నలుగురు వ్యక్తుల్ని అనుమతిస్తారు.)

నిత్యఅర్చన — ఉ. 6-00 గంటలకు

(ఏడాదికి రు 150/- లు చెల్లించిన గృహస్థులకు మాత్రమే.)

శుద్ధి, మొదటి గంట — ఉ. 6-00 గం॥ నుండి 6-30 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 6-30 గం॥ నుండి మధ్యాహ్నం 1-00 గం॥ వరకు

శుద్ధి, రెండవగంట — మ. 1-00 గం॥ నుండి 1-30 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — మ. 1-30 గం॥ నుండి రాత్రి 7-00 గం॥ వరకు

శుద్ధి, రాత్రికైంకర్యము — రా. 7-00 గం॥ నుండి 7-30 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — రా. 7-30 గం॥ నుండి 8-45 గం॥ వరకు

శుద్ధి — రా. 8-45 గం॥ నుండి 9-00 గం॥ వరకు

ఏకాంతసేవ — రా. 9-00 గం॥ నుండి 9-15 గం॥ వరకు

శుక్రవారాలలో....

సుప్రభాతం — ఉ. 4-00 గం॥ నుండి 4-30 గం॥ వరకు

సహస్రనామార్చన — ఉ. 4-30 గం॥ నుండి 5-00 గం॥ వరకు

(రు. 6-50 టిక్కెట్‌తో నలుగురు వ్యక్తుల్ని అనుమతిస్తారు)

నిత్యఅర్చన — ఉ. 5-00 గం॥ నుండి 5-15 గం॥ వరకు

శుద్ధి, మొదటిగంట — ఉ. 5-15గం॥ నుండి 5-45 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 5-45 గం॥ నుండి 7-00 గం॥ వరకు

సళింపు — ఉ. 7-00 గం॥ నుండి 7-30 గం॥ వరకు

మూలవర్లుకు అభిషేకం—ఉ. 9-00 గం॥ నుండి 10-00 గం॥ వరకు

(100 రూ. టిక్కెట్‌తో ఇద్దరు వ్యక్తులకు మాత్రమే.)

అలంకారము, రెండవగంట — ఉ 10-00 గం॥ నుండి 11-00 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 11-00గం॥ నుండి రాత్రి 8-00గం॥ వరకు

ఊంజల్ సేవ — రా. 7-00 గం॥ నుండి 8-00 గం॥ వరకు

(అద్దాంమండపంలో రు. 150 టిక్కెట్‌తో జరుపుకొనవచ్చును. గృహస్థుకు 5 గ్రాముల వెండి డాలర్ బహూకరిస్తారు.)

రాత్రిగంట — రా. 8-45 గం॥ నుండి 9-00 గం॥ వరకు

ఏకాంతసేవ — రా. 9-00 గం॥ నుండి 9-15 గం॥ వరకు

ఆర్జితం వివరాలు :

ప్రత్యేక దర్శనం: రూ. 2-00

సహస్రనామార్చన: రూ. 6-50

నిత్యఅర్చన: రూ. 150-00 (ఏడాదికి)

అర్చన: రూ. 1-00

హారతి: రూ. 0-50

పూలాభిషేకం (శుక్రవారాలలో) రూ. 100-00

ఊంజల్‌సేవ (శుక్రవారాలలో) రూ. 150-00

తిరుచ్చి ఉత్సవం: రూ. 63-00

గజవాహనం: రూ. 32-00.

16వ పేజీ తరువాయి

సాహిత్యంలో ఉండే సారభూతమైన 'భగవత్తత్వం' మానవాళి హృదయాల నంటియుండే కామక్రోధాది కశ్మలాన్ని ప్రక్షాళితం చేస్తుంది.

"ఎలా?" అని అడుగుతున్నారా? వినండి.

మానవుడు తన కోరికలను సాధించుకోవడంద్వారా పురోగతిని గాంచగల డని భౌతికశాస్త్రాలు చెపుతుంటే ఆ కోరికలను చంపటంద్వారానే అభ్యుదయాన్ని సాధించగల డని వ్యతిరేకపద్ధతిలో వేదాంతశాస్త్రం చెపుతోంది. అయితే ఆ కోరికలను చంపుకోవడ మెట్లా? అను శంక కలుగ వచ్చును. భగవద్భక్తియొక్కటియే దాని కుపాయము దీనికి ప్రమాణంగా భాగవతంలోని యొక విషయాన్ని ప్రమాణంగా చూపుతున్నాను.

మాతృమరణానంతరం నారదుడు విష్ణువునుగూర్చి తపస్సుచేస్తాడు. విష్ణువు నారదునకు సాక్షాత్కరించగా వారిమధ్య జరిగిన సంభాషణలో

సకృత్ యద్దర్శితం రూప
మేతత్ కామయతేఽనఘ,
మత్కామః శనకై స్సాధు
స్సర్వా న్ముఞ్చతే హృచ్ఛయాన్.

అని విష్ణువు చెపుతాడు (నాయందు భక్తి గలవాని మనస్సులోని అన్ని కోరికలు తొలగిపోవును అని స్థూలార్థం)

"ప్రజహి కామం" (కామాన్ని విడువుము) అని చెప్పిన గీతోపదేశానికి సాధన భూతమైన భాగవత భగవద్భక్తిని మానవ సమాజంలో కల్గించటం కోసం ఋషులు–ప్రవక్తలు స్తోత్రసాహిత్యాన్ని సృజించారు. ఈ సాహిత్యానికి సహజంగా దూరంగా ఉండే ప్రకృతిగల మానవాళిని ఆకర్షించటానికి ఋషులు ఫలశ్రుతు లనే ఆకర్షణలను కల్పించారు.

భగవద్భక్తివలన సర్వకర్మలకు అంతః ప్రేరణను కల్గించే "కామమే" తొలగిపోతే మానవులలో అకర్మణ్యత ఏర్పడదా?! అని యనుమానింపవచ్చును. నిజమే తప్పక అకర్మణ్యత ఏర్పడుతుంది. కాని ఆ యకర్మణ్యత ఏ పనిచేయని సోమరి లక్షణం కల్గినది కాదు. కామభావనకు బీజము ఆసక్తి అని వెనుకచెపితిని కదా. కర్మఫలంమీద ఆసక్తితో కర్మలను చేసే కర్మణ్యత పోయి కర్మఫలంమీద ఆసక్తిలేక కర్మల నాచరించే నిష్కామకర్మణ్యత ఏర్పడుతుంది. "తస్మా దసక్తస్సతతం కార్యం కర్మ సమాచర" (గీత. కర్మ. 19) అని భగవద్గీత కూడ కర్మఫలంమీద ఆసక్తిలేని కర్మలనే ఆచరింపుమని ప్రబోధిస్తోంది. ఈ నిష్కామ కర్మ నాచరించేవాడు విద్వాంసు డని జ్ఞాని యని భంగ్యంతరంగా చెప్పి అట్టివాడు చేసే ప్రతిపని లోకశ్రేయస్సునకే అవుతుం దని

కుర్యాద్విద్వాం స్తథాఽసక్తశ్చికీర్షుర్లోక సంగ్రహమ్" (క. యో. 25).

భాగవతభక్తివల్ల కలిగే నిష్కామ కర్మణ్యతా ప్రయోజనాన్ని గీత సమర్థించింది.

ఇట్టి నిష్కామ కర్మణ్యతను మానవునిలో ప్రచోదనచేసే భాగవత భగవద్భక్తిని ప్రతి వ్యక్తిలో కల్గించాలనే సద్భావంతో ఋషులు స్తోత్రసాహిత్యాన్ని విస్తారంగా సృజించారు. ఈ నిష్కామకర్మణ్యత ఘటోత్కచుని యౌవనంలాగ మనసులో ఒక్కసారిగా ఏర్పడదు. అది క్రమంగా ఏర్పడవలసిందే. అందుచేతనే స్తోత్రాల చివర ఫలశ్రుతులలో ఏకవారం, ద్వివారం, త్రివారం, శతవారం, సహస్రవారం, లక్షవారం ఇలాచదవం డని ఋషులు చెప్పడం పై అభిప్రాయంతోనే.

పై సంఖ్యామాన ప్రకారం స్తోత్రాలను చదివితే ఆ యా పుణ్యవిశేషాలు లభిస్తాయని ఆశ పెట్టడంద్వారా ఆ యా వ్యక్తులయొక్క వ్యక్తిగత పూర్వజన్మ సంస్కారాలను ప్రబుద్ధం చేయటమే స్తోత్రకర్తల ప్రధానాశయం.

ఫలశ్రుతుల వాగ్దానాలనువిని సులభంగా తమ కోర్కెలను సఫలీకృతంచేసికోవాలను కొని పేరాశతో స్తోత్రపఠనం ప్రారంభించిన వారిచేతనే 'నా కేమీ వద్దు భగవాన్ నీ దర్శనం తప్ప"–

న వై ప్రార్థ్యం రాజ్యం న చ
కనకతాం భోగవిభవం
న యాచేఽహం రమ్యాం
నిఖిలజనకామ్యాం వరవధూమ్,

సదా కాలే కాలే ప్రమథ
పతినా గీతచరితో
జగన్నాథస్వామీ నయన
పథగామీ భవతు మే.

(జగన్నాథాష్టకం. శంకరాచార్యులు)

అని ఎలా ప్రార్థన చేయిస్తున్నారో చూడండి. ఇలా ప్రార్థన చేయగా ఆ వ్యక్తి కోరుకొనేది క్షణభంగురాలైన భౌతికసుఖాలు కాదు, వానియందు వైరాగ్యం, జగత్సృష్టికి మూలమైన బ్రహ్మజ్ఞానమున్నూ.

అన్నపూర్ణే సదా పూర్ణే
శంకరప్రాణవల్లభే,
జ్ఞానవైరాగ్యసిద్ధ్యర్థం
భిక్షాం దేహి చ పార్వతి.

(అన్నపూర్ణాష్టకమ్)

మానవుని యిట్టి నిష్కామ్య కర్మణ్యదశకు తీసికొనిపోవుటే స్తోత్రకర్తల ముఖ్యలక్ష్యం.

ఇట్టి మహోన్నత జ్ఞానవైరాగ్యదశకు తీసికొనిపోయే భాగవత భక్తి భగవంతుని మీద అనన్యభక్తి కల్గినప్పుడు మాత్రమే మానవునికి సిద్ధిస్తుం దని భగవంతుని కృప కల్గినవాడుమాత్రమే పరమాత్మను దర్శించ గలడు.

నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యః
న మేధయా న చ బహునా శ్రుతేన

యం వైష వృణుతే తేన లభ్య
స్తస్యైష ఆత్మా వృణుతే తనూం స్వామ్.
(కఠోపనిషత్తు)

అని చెప్పుచున్న కఠోపనిషత్తు ప్రబోధాన్నే ఋషులు ప్రవక్తలు స్తోత్రాలద్వారా మన కెలా అందించారో చూడండి.

భజామి త్వదంఘ్రి న యాచేఽన్యదేవం,
సదా దేవదయా కృపాళో భవంతం
ప్రభోః దీనబంధో! విభో లోకరక్షన్,
శరణ్యం త్వమేవాస్య నాథ.
సత్యనారాయణ సుప్రభాతమ్.

శరణం తరుణేందుశేఖర
శ్శరణం మే గిరిరాజకన్యకా,
శరణం పునరేవ తావుభౌ
శరణం నాన్యదుపైమి దైవతమ్.
మల్లికార్జునప్రపత్తి.

త్వత్పాదపంకజద్వంద్వం
వినా నాన్యం భజామ్యహమ్,
న్యూనాతిరిక్తం యత్కించిత్
తత్సర్వం క్షంతుమర్హసి.
హనుమత్కవచమ్.

అందుచేతనే ప్రతిస్తోత్రంలో ఇట్టి అనన్యభక్తినిమాత్రమే ప్రసాదింపు మని "భక్తిం తవ పదపంకజ యుగళే భక్తజనావన దేహి" ఇత్యాది వాక్యాలెన్నో మనకు కన బడుతాయి.

అయితే ప్రతిదేవుని స్తోత్రంలోని నీవే తప్ప వేరు శరణ్యం లేదంటూ చెప్పే శ్లోకాలున్నాయి కదా. ఇలాస్తుతించే టప్పుడు నిజమైన అనన్యభక్తి ఔతుందా? అనే ప్రశ్న కొందరువేస్తుంటారు. వేరు వేరు స్తోత్రాలలో వర్ణింపబడే దేవత లందరు వేరు వేరని వీరి భావన. అది సరి కాదు. స్తోత్రాలు వేరయినా దేవతల పేర్లు వేరు వేరయినా వర్ణింపబడేది ఒకే భగవత్తత్త్వం. 'ఏకం సత్ విప్రా బహుధా వదంతి" అని ఉపనిషత్తులు చెప్పేది యిదే. భిన్నభిన్న మన స్తత్త్వాలుగల మానవుల నా యా రూపాల్లో అనుగ్రహించటానికే ఒకే భగవంతుడు భిన్నభిన్నరూపాలను నామాలను ధరించాడు.

యే యథా మాం ప్రపద్యంతే
తాం త థైవ భజామ్యహమ్

అని గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన వాక్యాని కిదే యర్థం. భగవంతు డొక్కడే యని ఉపనిషత్ భగవద్గీతల మహాప్రబోధాన్ని విస్మరించి దేవుని భిన్నభిన్ననామ రూపాలను జూచి భిన్న దేవతలుగా భ్రమించి మానవసంఘ మంతా మతకలహాల కార్చిచ్చులో, నేటి యీ హేతువాద వైజ్ఞానిక కాలంలో కూడ దహించుకొని పోతూంది. దూరదృష్టిగల మహర్షులు – మతప్రవక్తలు స్తోత్ర సాహిత్యం ద్వారా భగవంతు డొక్కడే అని యిచ్చే యీ ప్రబోధమీ వైజ్ఞానికయుగంలో కూడ ఎంత ఆచరణీయమైనదో పరిశీలించండి.

సర్వత్ర మాం రక్షతు విశ్వమూర్తి
ర్జ్యోతిర్మయానన్దఘన శ్చిదాత్మా,
అణోరణీయానురు శక్తిరేక
స్స ఈశ్వరః పాతు భయాదశేషాత్.
శివకవచ స్తోత్రం,
స్కాందపు. బ్రహ్మోత్తర ఖండము

ఏక స్స ఏవ జగతి స్థిరసంస్థిత స్తే
యః పాదయో స్తవ సకృత్ప్రణతిం
కరోతి.
— లలితా పంచదశీస్తోత్రమ్

ఏకస్త్వ మేవ బహుధా భవ భాసి లోకే
నిశ్శంకధీ ర్వృషభకేతన మల్లినాథ,
శ్రీభ్రామరీప్రియ సుఖాశ్రయ లోకనాథ
శ్రీశైలశేఖర విభో తవ సుప్రభాతమ్
— మల్లికార్జున సుప్రభాతమ్

యత్తేజః పరమాణు రేత దఖిలం
నానాస్ఫురన్నామభిః
భూతం భావి భవచ్చ రాచర
జగద్ధత్తే బహిశ్చాంతరే.
శ్రీమల్లికార్జున ప్రపత్తి

ఏ రూపంలోఉన్నా ఏ నామంతో ఉన్నా భగవంతు డొక్కడే అని గ్రహించ గల్గిన నాడు మానవాళి యంతా భగవంతుని బిడ్డలే. భూఖండమంతా ఒకే కుటుంబం అనే విశ్వైక కుటుంబ భావన మానవ సమాజంలో యాదృచ్ఛికంగానే కలుగుతుంది. ప్రాంతీయ–దేశీయ–జాతీయ–మతాదిదురభిమానాల కతీతమైన యీ విశ్వకుటుంబ భావనను ఋష్యాదులు స్తోత్రాల ద్వారా నిత్యం మానవాళిచేత మనన మెలా చేయిస్తున్నారో చూడండి.

మాతా చ పార్వతీదేవీ
పితా దేవో మహేశ్వరః,
బాంధవా శ్శివభక్తా శ్చ
స్వదేశో భువనత్రయమ్.
— అన్నపూర్ణాష్టకము

ఈ విశ్వైక కుటుంబ భావనకు ప్రాతిపదిక తాను భగవంతుని బిడ్డడ నని, భగవంతుడే తనకు తల్లి–తండ్రి అనే భావన మనిషిలో బలపడిననాడు తోటిమానవులంతా తనతోబాటే దేవుని బిడ్డలనే భావనగల్గి విశ్వైక కుటుంబభావన ఏర్పడుతుంది. అందుచేత స్తోత్రకర్తలంతా స్తోత్రపాఠకుల చేత ప్రతినిత్యం–

జగజ్జనన్యై జగదేకపిత్రే
నమశ్శివాయై చ నమశ్శివాయ.
— అర్ధనారీశ్వరస్తోత్రం

శీతలే త్వం జగన్మాతా
శీతలే త్వం జగత్పితా,
శీతలే త్వం జగద్ధాత్రి
శీతలాయై నమో నమః.
— శీతలాష్టకమ్

అని భగవంతుడే నాకు తల్లి దండ్రులనే భావాన్ని మననం చేయిస్తున్నారు. కాని ఏం ప్రయోజనం? తల్లి– తండ్రి– భ్రాత: మిత్రుడు – భార్య – బిడ్డలు జ్ఞాపకం రాగానే ఎంతటి మానవుడుకూడ మాయలోపడి స్వార్థాన్ని పెంచుకుంటాడు. మానవుని యీ బలహీనతను గుర్తించే స్తోత్రకర్తలు–

సత్యం మాతా పితా జ్ఞానం
ధర్మో భ్రాతా దయా సఖా,
శాంతిః పత్నీ క్షమా పుత్రః
షడేతే మమ బాంధవాః.
— శైవషడక్షరీస్తుతిః

అనే యీ భావానికి ప్రాధాన్య మిచ్చి నిత్యస్తోత్రపఠనరూపంగా మనశ్శిక్షణ నిచ్చారు.

ఇట్టి మనశ్శిక్షణ పొందిన వ్యక్తి క్షణికములైన ఫలశ్రుతులు చూపే ప్రతిఫలాలకోసం

భగవంతుని ప్రార్థింపడు. విశ్వైకకుటుంబ భావన కద్దుపడే దుర్గుణాలను తొలగించి సర్వజీవులయందు తనకు దయగల్గునట్లు చేయుము.

అవినయ మపనయ విష్ణో దమయ మనః
శమయ విషయమృగతృష్ణామ్,
భూతదయాం విస్తారయ
తారయ సంసారసాగరతః.

—షట్పదీస్తోత్రం. శంకరాచార్యులు

అని మాత్రమే ప్రార్థిస్తాడు. సహజమానవ బలహీనతవల్ల ఏనాడూ కూడ

పౌరోహిత్యం రజనిచరితం
గ్రామణీత్వం నియోగో
మాఠాపత్యం హ్యనృతవచనం
సాక్షివాదం పరాన్నమ్,
బ్రహ్మద్వేషః ఖలజనరతిః
ప్రాణినాం నిర్దయత్వం
మా భూదేవో మమ పశుపతే
జన్మజన్మాంతరేషు.
శివాపరాధక్షమాపణస్తోత్రం
— అప్పయ్య దీక్షితులు.

ఇలాంటి నీచపు పనులు జరుగకుండ చూచి రక్షింపు మని వేడుకొంటాడు.

ఇలా యీ స్తోత్రసాహిత్య మంతా ఒక పెద్ద గుణరత్నాకరం. దిగి తెచ్చుకుంటే సద్గుణరత్నా లెన్నో లభిస్తాయి. గతానుగతికంగా కోరికల వెల్లువలో కొట్టుకొనిపోయే దీనజనులను ఫలశ్రుతులద్వారా యీ స్తోత్ర గుణరత్నాకరాలపై పునకు మరలించి ఉన్నతులుగా తీర్చిదిద్దటమే మన ఋషుల ప్రవర్తల ప్రధాన లక్ష్యం.

ఇట్టి లక్ష్యశుద్ధితో ఋష్యాదులు స్తోత్రాలు వ్రాసి నా స్తోత్రాలను చదివినవారందరికి నిట్టి సద్గుణా లలవడుతున్నాయా? అనే సందేహం కలుగవచ్చు. నిజమే విషం శరీరంలో కలిసి పనిచేయడానికి ఏ నియమాలు లేక పోయినా ఔషధం మాత్రం పనిచేయాలంటే దానికి కొన్ని ఆహార విహార నియమాలుంటాయి. ఆ నియమాలు పాటించకుండ రోగం తగ్గలేదని వైద్యుణ్ణి ఔషధాన్ని నిందిస్తే ప్రయోజన మేమి? ఇప్పుడు మానవసమాజం చేస్తున్న పని యిదే. స్తోత్రాలలో ఫలశ్రుతులతోబాటు వానిని చదివే పఠితకు—

గంగాష్టకమిదం పుణ్యం
యః పఠేత్ భక్తిపూర్వకమ్,
సర్వపాపవినిర్ముక్తో
విష్ణులోకం స గచ్ఛతి.
— గంగాష్టకము. శంకరాచార్యులు

శ్రోతవ్యం పఠితవ్యం చ
శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితైః
ఉపసర్గవినాశాయ
స్వస్త్యయనం మహత్
—శీతలాష్టకమ్. స్కాందపురాణం

వనే రణే శత్రుజలాగ్నిమధ్యే
యదృచ్ఛయాపత్సు మహాభయేషు,
ఇదం పఠన్ స్తోత్ర మనాకులాత్మా
సుఖీ భవేత్ తత్కృతసర్వరక్షః.
— పంచాయుధస్తోత్రమ్

శతావర్తం ప్రవర్తవ్యం
సంకటే కష్టనాశనమ్,
శుచి ర్భూత్వా పఠేత్ స్తోత్రం
సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్.
పూజ య స్వైన మేకాగ్రో
దేవ దేవం జగత్పతిమ్.
— ఆదిత్యహృదయం

భక్తిపూర్వకః; శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః; అనాకులాత్మా; శుచిర్భూతః; ఏకాగ్రః- అనే లక్షణాలు కల్గియుండా లని ఋషులు పేర్కొన్నారు. చిత్తం శివునిమీద; భక్తి చెప్పులమీద అన్నట్టు మన భక్తి అంతా ఫలశ్రుతులు వర్ణించే ప్రతిఫలాలమీదే గాని వానిలో అంతర్భాగంగా చెప్పిన నియమాల మీద మనకు దృష్టి ఏది? అందుచేతనే అహర్నిశలు స్తోత్రపాఠాలు చేసినా గంధపు చెక్కలు మోసే దానికి మంచి గంధమంటని విధంగా ఫలశ్రుతుల ప్రయోజనం మన కేమీ అంటటం లేదు. ఈ దోషం మన దగ్గర ఉంచుకొని చిత్తశుద్ధితో మహర్షులు వ్రాసిన స్తోత్రసాహిత్యప్రయోజనాన్ని శంకిస్తున్నాము. అంతే కాదు. మహర్షుల వరమ కారుణిక బుద్ధినికూడ విమర్శిస్తున్నాము. ఇకనైనా మన తప్పిదాన్ని క్షమించ మని ఆ ఋషులను భగవంతుని ప్రార్థిద్దాము.

యోషి న్మూఢా హమజ్ఞా తే
తత్త్వం జానే కథం విభో
తస్మాత్ తే శతశో రామ
నమస్కుర్యా మనన్యధీః.
—అహల్యాస్తవమ్

★

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఉదయాస్తమాన సర్వసేవాపథకం

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారిని సంపూర్ణంగా అర్చించడానికి భక్తులకొక సదవకాశం!

తలుపులు తెరచినప్పటి నుండి తిరిగి తలుపులు మూసేవరకు ఒక దినంలో తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలో జరిగే సమస్త పూజావిధులను అనగా సుప్రభాతం, తోమాల, అర్చన (మూడు పర్యాయాలు) నైవేద్యం ఇంకా ఇతర ప్రత్యేక సేవలను ఉదయాస్తమాన సర్వసేవానిధి పథకం క్రింద భక్తులు తమ పేరిట స్వంత ఖర్చులతో స్వామివారికి జరిపించవచ్చును.

పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు :

* కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం పేరిట ఒక లక్షరూపాయల విరాళాన్ని క్రాస్ చేసిన డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా చెల్లించాలి. శుక్రవారం సేవలకు మాత్రం మూడులక్షల విరాళం (అభిషేక నిమిత్తం) ఇవ్వవలసి వుంటుంది.

* భక్తులు తమ కైంకర్యములు జరిపే రోజున ఆరుమంది సభ్యులకు శ్రీవారి దర్శనం వుంటుంది. అనివార్య కారణాలవల్ల కొన్ని సేవలు రద్దుకాని పక్షంలో సుప్రభాతం, తోమాలసేవ, సహస్రనామార్చన, ఏకాంతసేవల వంటి అన్ని పూజావేళలలో శ్రీవారిని దర్శించవచ్చును. (శుక్రవారం తప్పించి)

* కైంకర్యదినాన ఆలయంలోపల దాత పేరు ప్రదర్శింపబడుతుంది. గోత్రాదులతో సహా దాత పేరును శ్రీవారి కొలువులో ప్రకటిస్తారు

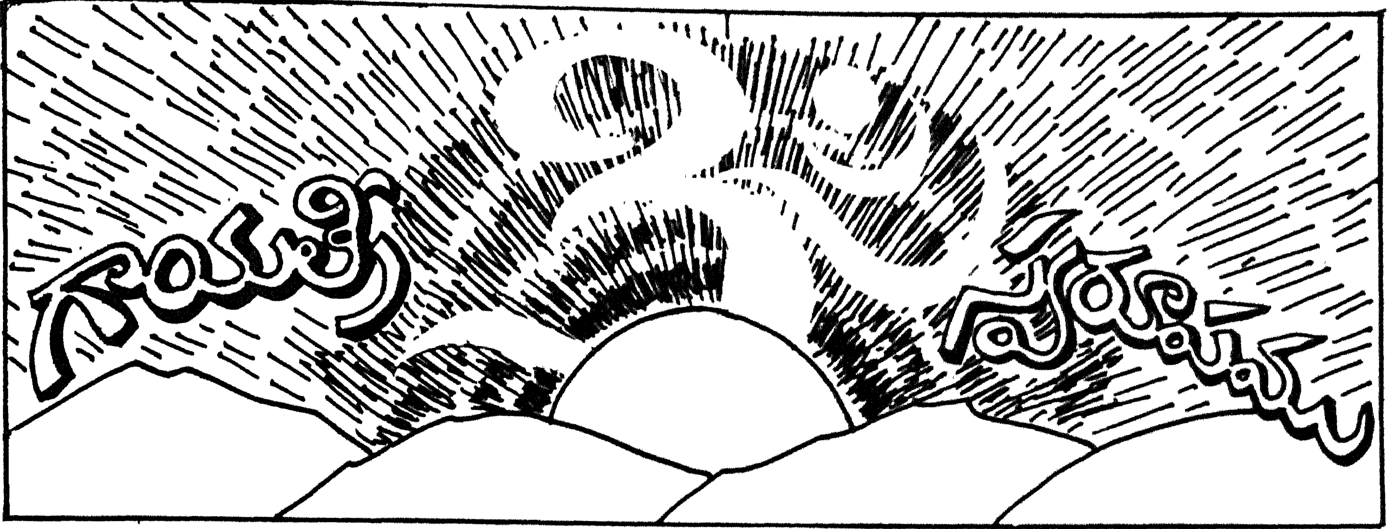
* ఆ దినాన జరిగే ఆర్జితసేవలన్నింటిని కైంకర్యదాత తన వారితోసహా తిలకించవచ్చును.

* కల్యాణోత్సవంలో శ్రీవారి ఉత్సవమూర్తులకు సమర్పించే శేషవస్త్రాలు మూడింటిలో ఒకదానిని గృహస్థుకు బహూకరిస్తారు. ఉచితప్రసాదంగా 25 లడ్డులను, 5 వడలను ఇస్తారు.

* వస్తువుల ధరలు గణనీయంగా పెరిగిపోయిన పక్షంలో పూజాకార్యక్రమాల అదనపు వ్యయాన్ని దాతలే భరించవలసి వుంటుంది. అందుకు సిద్ధంకానపుడు ఆనాటి అదనపు వ్యయం భర్తీ చేసేందుకు దేవస్థానం మరొకరి విరాళాన్ని స్వీకరించవలసి వస్తుంది. అటువంటి సందర్భాలలో ఒకరు లేదా అంతకు మించిన దాతల పేర్లతో ఆనాటి పూజలు జరుపబడుతవి.

* కైంకర్యములు జరిగే తేదిని గురించిన వివరాలను దేవస్థానం ఆ యా దాతలకు తెలియచేయగలదు.

ఈ పథకం గురించిన ఇతర వివరాలకు - వివరణలకు కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, తిరుపతి అనే చిరునామాకు వ్రాయండి.

గాయత్రి పరబ్రహ్మము. గాయత్రి కధీశ్వరుడు కమలాప్తుడు. గాయత్రీమంత్ర మునకు సాటివచ్చు మంత్రములే లేవు. అక్షరములలో ప్రణవము ఎట్లు శ్రేష్ఠమో, ఎట్లు బ్రహ్మమో, ఎట్లు వశిష్ఠమో, పరిశిష్టమో, మంత్రములలో గాయత్రి అట్లు శ్రేష్ఠము. అట్లు బ్రహ్మము, అట్లు వశిష్ఠము, పరిశిష్టమును. అందువలననే గాయత్రిని వేదమాత యనువారు ఋషులు. సర్వవేదములును గాయత్రి యందున్నవి: ఏ విధముగ నున్నవియనగా: మేలైన రెండు తొమ్ముదుల విద్యలలోనను మీమాంస యనునది మననీయ మగుచు వెలయుచున్నది. మీమాంసకంటెను శుభోదర్కమైన గరిమతో తర్కశాస్త్రము ప్రాభవము మిగులుచున్నది. మరి వేదరాశి, తర్కశాస్త్రము కంటెను తాను సమభ్యధికమై పెనుపొందుచున్నది. ఆమ్నాయములకన్నను అభ్యర్హితములున్నవా? లేవా? అన్నచో ఉపనిషత్తులున్నవి. కాని అవి వేదములయొక్క తుదలు. అందువలన వేదములకన్నను అభ్యర్హితములు. మరి వీనికన్నను గాయత్రియూర్ధ్వపదవిని వహించుచున్నదనగా, గాయత్రియనెడి మంత్రము కామధేనువు వంటిది. దానికి ప్రణవము క్రేపు. ఆ క్రేపుతో గూడ గాయత్రియను సురభి అవనిజనులకు సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మమును సాక్షాత్కరింప చేయుచున్నది.

ప్రణవమునకును, గాయత్రికినివున్న సామానాధికరణ్యము విచిత్రమైనది. గాయత్రికి నాలుగు పాదములున్నట్లే ప్రణవమునకును నాలుగు పాదములున్నవి. గాయత్రి బ్రహ్మమును చెప్పుచున్నట్లే, ప్రణవమును బ్రహ్మమును చెప్పుచున్నది. తురీయమగు స్థితిలోనే రెండును ఒక్కటియే.

"గాతారం త్రాయతే నాగ కలిగిన తెలివిన్
గల్గె గాయత్రి కర్థాన్వితంబై
నామధేయంబు
ఇతర మనువులం దీ ప్రభావంబు లేదు
ఈ ప్రాతర్మధ్యాహ్న సాయోప
గమముల
పరబ్రహ్మ విద్వాంసు లార్యుల్
జ్యోతిర్మూర్తిన్ భజింతు ర్వరగుణ
వినుతున్
సూర్యునిన్ సిద్ధ విద్యన్."

ఇటువంటిది గాయత్రి. ప్రణవమును అటువంటిదే. వేదము ఈ ప్రణవమును ఎట్లు వ్యాఖ్యానించుచున్నదో చూడుడు.

"ఓమ్ ఇత్యేతదక్షర మిదగ్ం సర్వం తస్యోప వ్యాఖ్యానం. భూతం భవత్ భవిష్యత్ ఇతి సర్వం ఓమ్కార ఏవ, యచ్చాన్య త్రికాలాతీతం తదప్యోంకార ఏవ."

ఈ సర్వమును ఓంకార స్వరూపము, భూతభవద్భవిష్యత్కాలముల యందున్నది. సర్వమును ఓమ్ కారమ్. అది త్రికాలాతీతము. ఇతరమైనది ఏది కలదో, అదికూడ ఓమ్ కారమ్. మరి సర్వము ననగా ఏమనగా? - జగత్తంతయు నని అర్థము. అంతేగాక అన్ని జగత్తులు నని అర్థము. మరి అది యేమి? అదియంతయు బ్రహ్మాత్మకము, బ్రహ్మము, ఆత్మయు బ్రహ్మయే.

"సర్వం ఏతత్ బ్రహ్మ
అయం ఆత్మా బ్రహ్మ."

ఆ బ్రహ్మము నాలుగు పాదములు గలది.

"సః అయం ఆత్మా చతుష్పాత్" కదా.

ఈ నాలుగుపాదములును ఓమ్‌కారము, లేక ప్రణవమున నున్నవి. ఈ ప్రణవము అకార ఉకార మకార అధిమాత్రలనుగా ఋషులు పేర్కొనుచున్నారు. ఈ నాలుగు పాదములకును విశ్వ తైజస ప్రాజ్ఞ తురీయము లను, సంజ్ఞలను ఏర్పరచినారు. ప్రణవముయొక్క మొదటిపాదమును అకారముచే నిర్దేశించినారు. ఆ పాదమును వైశ్వానరస్వరూపముగ నిర్ణయించినారు. అది జాగరితస్థానమునకు సంకేతము. ఆ స్థానమునందలి పురుషుడు ఆస్థానమును నిర్వహించువాడు. బహిష్ప్రజ్ఞుడు, సప్తాంగములుగలవాడు. ఏకోనవింశతి ముఖములు కలవాడు, స్థూలభుక్కు, వైశ్వానరుడు.

"జాగరితస్థానో బహిష్ప్రజ్ఞః సప్తాంగ ఏకోనవింశతి ముఖః స్థూలభుక్ వైశ్వానరః ప్రథమః పాదః."

ఈ వైశ్వానరపురుషుడు జాగ్రదవస్థా నిర్వాహకుడు. బాహ్యవస్తు జ్ఞాన మొసగు

ప్రకటన

గొడుగుల పంపిణీ

మైకుసెట్లవలెనే ఏకైకాతం సర్విడితో గొడుగుల జతను కూడా ఆలయాలకు విరాళంగా ఇవ్వాలని తే 6-8-82 దిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహక మండలిలో తీర్మానించటం జరిగింది కనుక గొడుగులు అవసరమైన ఆలయాల అధికారులు తమ అభ్యర్థనలు పంపుకొనవలసిందిగా కోరటమైనది. గొడుగుల జత సగం వెల రూ. 650/- అవుతుందికనుక టి. టి. డి. కార్య నిర్వహణాధికారి పేరిట ఆ మొత్తానికి డిమాండ్ డ్రాఫ్టు తీసుకొని ఆయా జిల్లాల అసిస్టెంట్ దేవాదాయ కమీషనర్ల ద్వారా తమ దరఖాస్తులను పంపిన పక్షంలో, అలాంటి వారికి గొడుగులు మంజూరు చేయబడుతవి.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

వాడు. ఏడు అంగములకు కర్త. ఈ ఏడు అంగము లేవియో వేదం తనంతకు తాను తెలియ చేయుచున్నది. "ద్యు సూర్య వా య్వా కాశ వారి పృథివీ జీవు" లనుగా వేదము చెప్పుచున్నది. మరియు ఈ పురుషుడు ఏకోనవింశతి ముఖముల కధికారికదా! ఆ ఏకోనవింశతి ముఖములు ఏవి? జ్ఞానేంద్రియములును, కర్మేంద్రియములును, ప్రాణములును, మనోహంకార చిత్తములును, బుద్ధియు. ఇతడు స్థూల పదార్థములను అనుభవింప చేయువాడు. సమస్తజనులను ఆ యా మార్గములను పొందించువాడగుట వలన ఓంకారము నందలి ప్రథమాక్షరము చేత నిర్దేశింపబడు ఈ పురుషుడు వైశ్వానరుడైనాడు. ఇతడు పరమాత్మయొక్క లేక బ్రహ్మ పదార్థముయొక్క ఒక్క స్వరూపముల జాగ్రదవస్థయందు బ్రహ్మము యొక్క ప్రతిభాసము.

స్వప్నావస్థయందు ఈ పురుషుడే తైజసు డగుచున్నాడు. ఇతడు ప్రణవము నందలి రెండవ పాదమగు ఉకారముచేత నిర్దేశింపబడుచు, బ్రహ్మము యొక్క ద్వితీయరూపమై ప్రతిభాసించుచున్నాడు. ఇతనిని గూర్చి వేదము ఈ విధముగ తెలియజేయు చున్నది.

"స్వప్నస్థానోఽంతః ప్రజ్ఞః సప్తాంగః ఏకోనవింశతిముఖః ప్రవివి క్తభుక్ తైజసో ద్వితీయపాదః"

స్వప్నావస్థ నిర్వాహకుడు, బాహ్యార్థ జ్ఞాన జన్యవాసనా ప్రయుక్తార్థముల జ్ఞానమును కలుగజేయువాడు. స్వప్న సంబంధమైన ఏడు అంగములు కలవాడు. బాహ్య పదార్థేతరములయిన స్వాప్నిక పదార్థములను అనుభవింప జేయువాడు, తేజస్స్వరూపుడు. ఇతనిని ఋషులు తైజసుడని వ్యవహరించి నారు.

మరియు నితడే సుషుప్త్యవస్థయందు మరియొక్క విధముగా అభిభాసించు చున్నాడు. ఇతనిని ఋషులు ప్రాజ్ఞ పురుషునిగ నిర్దేశించిరి. ఇతడు చేతోముఖుడు. సుషుప్తిస్థానమే తానుగనున్న వాడు. ప్రజ్ఞానఘనుడు. ఆనందమయుడు. ఆనందభుక్కు. ఇతడు ప్రాజ్ఞుడు. బ్రహ్మముయొక్క మూడవ రూపము. సుషుప్తి యనగా నేమియో తెలిసినగదా ఇది యంతయు తెలియునది. అందువలన వేదమే ఆ సుషుప్తి యనగా నేమియో ఈ క్రింది విధముగ తెలుపు చున్నది.

"యత్ర సుప్తః న కంచన కామం కామయతే న కంచన స్వప్నం పశ్యతి తత్ సుషుప్తం."

ఏ నిద్రావస్థయందు జీవుడున్నపుడు ఏ కామమునుగాని లేక యుండునో, ఏ కోరికను కోరకయుండునో, ఏ స్వప్నమును గాని పొందకయుండునో, అది సుషుప్తి. సుషుప్తిలో బాహ్యప్రపంచజ్ఞానము వుండదు బాహ్యప్రపంచమే యుండదు. జీవుడు బ్రహ్మమే యగుచున్నాడు. ఆ స్థితి జాగరిత స్థితి కాదు. అది స్వప్నమును కాదు. అచ్చమైన ఎరుక. అందుచేతనే జీవు డచ్చట బ్రహ్మమై ప్రజ్ఞానఘను డగుచున్నాడు. ఆనందమయుడు, ఆనందభుక్కు, శుద్ధమైన మనస్సుచేతనే గ్రహింపబడువాడు, ప్రాజ్ఞుడు, సర్వజ్ఞుడు అగుచున్నాడు. అందుచేతనే వేదములు అతనిని సుషుప్తి స్థాన ఏకీభూతునిగా నిర్దేశించినవి. ఇతనినే పరమాత్మ యనినవి. అంతర్యామి అనినవి. సర్వస్వయోని యనినవి. సర్వభూతముల ఉత్పత్తిలయములకు కారణముగా పేర్కొనినవి.

"ఏష సర్వేశ్వరః ఏష సర్వజ్ఞః ఏష అంతర్యామీ ఏష యోనిః సర్వస్య ప్రభవాప్యయే హి భూతానాం."

మరి తురీయ మనగా నేమి? అది పరమాత్మయొక్క నాల్గవరూపము. దీనిని గూర్చి వేద మీ రీతిగ చెప్పుచున్నది. ఈ తురీయరూపము జ్ఞానేంద్రియగోచరమగునది కాదు. అది అదృష్టము. వ్యవహారములకు అతీతమైనది. అది అవ్యవహారము. కర్మేంద్రియములచేత తెలియబడునది కాదు.

అది అగ్రాహ్యము. శబ్దములచేత నిర్దేశించ తగినది కాదు. అది అవ్యపదేశ్యము. ఆలోచనముచేత అందుకో తగినది కాదు. అది అచింత్యము. జాగ్రత్ స్వప్న సుషుప్తి స్థానములయందలి బ్రహ్మమునకు సార మైనది. అది ఏకాత్మప్రత్యయసారము. ప్రపంచమునకు లయస్థానమును; కారణ స్థానమును, అది ప్రపంచోపశమము. అది శాంతము. అది శివము, అది అద్వైతము. ఇట్లు చెప్పబడినదే ఆత్మ. అదియే తెలియ తగినది.

"స ఆత్మా; స విజ్ఞేయః"

ఈ ఆత్ముడు, ఈ విజ్ఞేయుడు ఎట్టివాడు? అతడు అంతఃప్రజ్ఞ కలవాడు కాడు. బహిప్ప్రజ్ఞుడు కాడు. అనగా తైజసుడు కాడు. వైశ్వానరుడును కాడు. ఈ విశ్వతైజసుల సంఘాతమును కాడు, ప్రజ్ఞానఘనుడు కాడు; ప్రజ్ఞారహితుడును కాడు. మరి యెవ్వడు? అందుకు వేద మీరీతిగ తెలియచేయు చున్నది. ఆ తురీయరూపమును గురించి.

"అంతఃప్రజ్ఞం న బహిష్ప్రజ్ఞం న ఉభయతః ప్రజ్ఞం న ప్రజ్ఞానఘనం న ప్రజ్ఞం నాప్రజ్ఞం"- మరి యేమి? "అదృష్టం అవ్యవహార్యం అగ్రాహ్యం అలక్షణం అచింత్యం అవ్యపదేశ్యం ఏకాత్మప్రత్యయ సారం ప్రపంచోపశమం శాంతం శివం అద్వైతం స ఆత్మా స విజ్ఞేయః."

మాత్రా పరిమాణ నిర్ణయములు లేని ప్రణవము యొక్క తురీయ పాదము బ్రహ్మము. దీనిని అవ్యవహార్యముగా, ప్రపంచోపశమముగా, శివమునుగా, అద్వైతమునుగా తెలిసినవాడు బ్రహ్మమే యగుచున్నాడు. ప్రణవము చెప్పిన ఈ బ్రహ్మమునే గాయత్రియు చెప్పుచున్నది. గాయత్రిచెప్పుచున్న సూర్యమండలాం తర్గత పురుషుడును, దక్షిణనేత్రాంతరస్థ పురుషుడును, హృదయమునందలి గుహ యందు నెలకొనియున్న పురుషుడును ఒక్కరే. గాయత్రిలోని ఈ మహత్త్వపూర్ణ మైన అర్థమునే ప్రణవము వ్యక్తపరచు చున్నది. అందువలననే ఋషులు గాయత్రిని కామధేను వనినారు. ప్రణవము క్షేపు అనినారు.

ఇంతకును గాయత్రి చెప్పు నదేమి? దాని అర్థ మేమిటి? గాయత్రి చెప్పునది ఇది, దాని యర్థమును ఇది. పరమాత్మ లింగధర్మ రహితుడు. సత్యజ్ఞానాది లక్షణములు కలవాడు. ఆ పరమాత్మను మనుష్యులము, అయిన మేము, తెలిసికొనలేక పోవుచున్నాము. కారణము? చిరకాలాభ్యస్తములైన భిన్నభేద ములు, భేదభావములు, మా యందున్నవి. అయినను మా అంతఃకరణ ప్రవృత్తులను పరమాత్మయే ప్రేరేపించుచున్నాడు. ఆ పరమాత్మ సకలజగదుత్పత్తిస్థితి సంహార కారకుడు, అంతర్యామి, స్వయంప్రకాశుడు, వరేణ్యుడు. సకలజగత్తునకును అధిష్ఠాన మును, ఉపాదానకారణమును, ఆధార మును, ఆశ్రయమును ఆతడు. అతడే పరమ సుఖము. ఆధ్యాదిదోషములను నిర్జయించు వాడు. సాక్షాత్కారముచేత అవిద్యను, దాని కారణమయిన ఆవరణమును దహించువాడు.

వాక్కునకు మనస్సుకు అగోచరుడు. సూర్యమండలమందును హృదయమండల మందును వేదములయందును సకల లోక ములయందును బ్రహ్మస్వరూపుడై యున్నవాడు. ఆబ్రహ్మమును మనుష్యుడు ధ్యానించుచున్నాడు. తానుకూడ ఆ బ్రహ్మ మేనని తెలుసుకొనుచున్నాడు. ఆ బ్రహ్మ ముతో అభేదమును కోరి ధ్యానము చేయు చున్నాడు. మూలప్రకృతికన్న పరమై, వేరై ఉన్న బ్రహ్మమును సకల శ్రుతుల చేత ప్రతిపాదింపబడిన బ్రహ్మమును తనకు సాయిజ్యమును కల్పన చెయ వలయునని ధ్యానించుచున్నాడు. తన్ను రక్షించవలయునని యు ధ్యానించు చున్నాడు. అవిద్యా నివృత్తి పూర్వక స్వస్వరూప జ్ఞానమును కలుగజేయు గాత యని ధ్యానించుచున్నాడు.

గాయత్రి ఏ బ్రహ్మమును గూర్చి చెప్పుచున్నదో, ఆ పురుషుని వేదము లిట్లు వర్ణించినవి:

"స యశ్చాయం పురుషే
య శ్చాసావాదిత్యే స ఏకః"

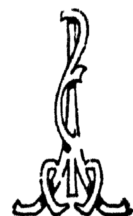
బ్రహ్మమును, సూర్యమండలాంతర్గత పురుషుడును ఒక్కరే. హృదయ గుహ యందలి పురుషుడును అతడే. అతనిని వేదమిట్లు కీర్తించినది.

"బ్రహ్మ విదాప్నోతి పరమ్
తదేషాఽభ్యుక్తా
సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ
యో వేద నిహితం గుహాయాం
పరమే వ్యోమన్ సమానాయ
సోఽశ్నుతే సర్వాన్కామావ్యతే
బ్రహ్మణా విపశ్చితేతి"

అట్టి పరమపురుషుని గూర్చి చెప్పు చున్న గాయత్రిని గురించి వేద మిట్టుల నమస్కరించుచున్నది.

"తస్యా ఉపస్థానం. గాయత్ర్యస్యేకపదీ
ద్విపదీ త్రిపదీ చతుష్పదీ
అపదసి
న హి పద్యసే
నమస్తే తురీయాయ దర్శతాయ
పదాయ
పరో రజసేఽసావదోమ్"

గాయత్రీ! నీవు మూడు లోకములు ప్రథమ పాదముగా గల దానవు. ఋగ్య జుస్సామములే ద్వితీయ పాదముగా గల దానవు. ప్రాణాపానాదికమే తృతీయ పాద ముగా గలదానవు. నాల్గవదియగు తురీయ పాదముచే నాలుగు పాదములు గలదాని వగుచున్నావు. ఏ కారణమువలన నీ నాల్గవ పాదము తెలియబడదో ఆ కారణమున నిరు పాధికమగు స్వస్వరూపముతో పాదము లేని దానివే యగుచున్నావు. అటువంటి పరోరజసి యగు నీ యొక్క పాదమునకు నమస్కారము.

తిరుమల యాత్రికులకు సదుపాయములు

* * *

* అన్ని వర్గాలవారికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు ఉచిత, పరిశుభ్రమైన సత్రాలు, లేదా సరసమైన రేట్లకు కాటేజీలలో ఆవాస సౌకర్యం.
* శ్రీవారిని దర్శించు యాత్రికుల క్యూషెడ్లలో గాలి, వెలుతురుగల విశాలమైన ఏర్పాటులు.
* క్యూ షెడ్లలోనే కాఫీబోర్డువారి అల్పాహార సదుపాయం.
* సరసమైన ధరలకు అన్నపుపొట్లాల అమ్మకం.
* యాత్రికులు వెలుపలకు రానక్కరలేకుండా క్యూలదగ్గరే మరుగుదొడ్డి సౌకర్యం.
* ఆంధ్రప్రదేశ్ పాలసరఫరా సంస్థచే స్వచ్ఛమైన పాలవిక్రయం.
* యాత్రికులు చదువుకునేందుకు దేవస్థాన ముద్రిత గ్రంథాలు. స్వామివారి, అమ్మవారి చిత్రపటాల అమ్మకం.
* క్యూలోని యాత్రికులకు విసుగులేకుండా ఉండేందుకు టెలివిజన్ ప్రదర్శనం, భక్తిసంగీత ప్రసారం.
* క్యూలైన్లలోను, తిరుమలకుపోవు కాలిబాట 7 వ మైలువద్ద వైద్యసదుపాయం.
* సామానులు, పాదరక్షలు భద్రపరచుకొనేందుకు ప్రత్యేక సౌకర్యం
* తిరుమలలో సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసునుండి వివిధప్రాంతాలకు ఆటో సౌకర్యం.

ఉచిత బస్సుసదుపాయం

* దళారీలనుండి వంచకులనుండి తప్పించేందుకు ముఖద్వారంలో పేష్కారుస్థాయి అధికారి సిబ్బంది.
* క్యూషెడ్లలోని యాత్రికుల ఫిర్యాదులు విచారించేందుకు కావలసిన సౌకర్యములకుగాను పేష్కారు స్థాయిలో మరొక అధికారి, సిబ్బంది.
* యాత్రికుల సామానులను భద్రంగా తిరుమలకుచేర్చే సౌకర్యం ఏర్పాటైంది. తిరుపతిలో ఏ సత్రములో నైనాగాని, టోల్ గేట్ వద్దగాని తమసామాగ్రి అప్పగించి రసీదుపొంది ఆ రసీదు తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీస్ దగ్గర కౌంటర్ లో ఇచ్చి సామాగ్రి పొందవచ్చును.
* దుండగులనుండి యాత్రికులను కాపాడేందుకు, తిరుమలకు వెళ్ళే దోవపొడుగునా రాత్రింబవళ్ళూ పోలీసు గస్తీ ఏర్పాటుచేయబడింది.
* దారిపొడుగునా మంచినీటి సదుపాయం ఉన్నది.
* రాత్రిపూటగాని, తెల్లవారుఝామునగాని కొండకు వెళ్ళదల్చుకొన్నవారికి వీలుగా మంచికాంతి శక్తిగల దీపాలు ఏర్పాటైనవి.
* వివిధప్రాంతాలనుండి వచ్చేయాత్రికులకు బోధపడేందుకుగాను తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసులో, దేశంలోని ముఖ్యభాషలలో విచారణ కార్యాలయాలు.
* ప్రత్యేక కాటేజీలలోని అదనపు సౌకర్యాలు అంజనాద్రినగర్, శేషాద్రి, గరుడాద్రి, శంకుమిట్ట కాటేజీలలో కూడ ఏర్పాటైనవి.

(12 వ పేజీ తరువాయి)

ఈశ్వరస్సర్వ భూతానాం హృద్దేశేఽర్జున ! తిష్ఠతి ।
భ్రామయన్సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయా ॥

అర్జునా ! సర్వేశ్వరుడు సమస్తప్రాణుల హృదయాలలోనూ విలసిల్లుతూ, తన మాయతో సర్వభూతాలలోనూ కీలుబొమ్మలలాగా ఆడిస్తున్నాడు.

తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత ।
తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానం ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్ ॥

అర్జునా ! అన్నివిధాల ఆ ఈశ్వరుడినే శరణు వేడు. ఆయన దయవల్ల పరమశాంతినీ, శాశ్వతమైన మోక్షాన్నీ పొందుతావు.

ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యాద్గుహ్యతరం మయా ।
విమృశ్యైతదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు ॥

పరమ రహస్యమైన జ్ఞానాన్ని చెప్పాను. బాగా ఆలోచించి నీకెలా తోస్తే అలా చెయ్యి.

సర్వగుహ్యతమం భూయః శృణు మే పరమం వచః ।
ఇష్టోఽసి మే దృఢమితి తతో వక్ష్యామి తే హితమ్ ॥

నీ వంటే నా కెంతో ఇష్టం. అందువల్ల నీ మేలు కోరి పరమ రహస్యమూ, సర్వోత్కృష్టమూ అయిన మరో మాట చెబుతాను విను.

మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు ।
మామేవైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోఽసి మే ॥

నా మీదే మనసు వుంచి, నా పట్ల భక్తితో నన్ను పూజించు, నాకు నమస్కరించు. నాకు ఇష్టుడవు కనుక ఇది నిజమని శపథం చేసి మరీ చెబుతున్నాను. నీ వలా చేస్తే తప్పకుండా నన్ను చేరుతావు.

సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ ।
అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మా శుచః ॥

సర్వధర్మాలనూ విడిచిపెట్టి నన్నే ఆశ్రయించు. పాపాలన్నిటినుంచీ నీకు విముక్తి కలగజేస్తాను. విచారించకు.

ఇదం తే నాఽతపస్కాయ నాఽభక్తాయ కదాచన ।
న చాఽశుశ్రూషవే వాచ్యం న చ మాం యోఽభ్యసూయతి ॥

నీకు ఉపదేశించిన ఈ గీతాశాస్త్రాన్ని తపస్సు చేయనివాడికీ, భక్తి లేనివాడికీ, వినడానికి ఇష్టంలేని వాడికీ, నన్ను దూషించేవాడికి ఎప్పుడూ చెప్పకూడదు.

య ఇదం పరమం గుహ్యం మద్భక్తేష్వభిధాస్యతి ।
భక్తిం మయి పరాం కృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయః ॥

పరమరహస్యమైన ఈ గీతాశాస్త్రాన్ని నా భక్తులకు బోధించేవాడు నామీద పరమభక్తితో నన్ను చేరుతాడనడంలో సందేహం లేదు.

న చ తస్మాన్మనుష్యేషు కశ్చిన్మే ప్రియకృత్తమః ।
భవితా న చ మే తస్మాత్ అన్యః ప్రియతరో భువి ॥

అలాంటివాడికంటే నాకు బాగా ప్రీతి కలుగ జేసేవాడు మనుష్యులలో మరొకడు లేడు. అతనికంటే నాకు ఎక్కువ మక్కువ కలిగినవాడు ఈ లోకంలో ఇక ఉండబోడు.

అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మ్యం సంవాదమావయోః ।
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహం ఇష్ట స్స్యామితి మే మతిః ॥

మన వుభయులకీ మధ్య జరిగిన ఈ ధర్మసంవాదాన్ని చదివినవాడు జ్ఞానయజ్ఞంతో నన్ను ఆరాధిస్తున్నాడని నా వుద్దేశం.

శ్రద్ధావాననసూయశ్చ శృణుయా దపి యో నరః ।
సోఽపిముక్తశ్శుభాన్ లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యకర్మణామ్ ॥

ఈ గీతాశాస్త్రాన్ని శ్రద్ధతో అసూయ లేకుండా ఆలకించేవాడు పాపాల నుంచి విముక్తిపొంది, పుణ్యాత్ములుండే శుభలోకాలను చేరుతాడు.

కచ్చిదేతచ్ఛ్రుతం పార్థ ! త్వయైకాగ్రేణ చేతసా ।
కచ్చిదజ్ఞానసమ్మోహః ప్రణష్టస్తే ధనంజయ ॥

పార్థా ! నిశ్చలమైన మనసుతో నీవు ఈ గీతాశాస్త్రాన్ని విన్నావుకదా ! ధనంజయా ! అవివేకంవల్ల కలిగిన నీ భ్రాంతి అంతా అంతరించిందా లేదా ?

అర్జున ఉవాచ :

నష్టో మోహః స్మృతిర్లబ్ధా త్వత్ప్రసాదాన్మయాఽచ్యుత ।
స్థితోఽస్మి గతసన్దేహః కరిష్యే వచనం తవ ॥

అర్జునుడు: కృష్ణా! నీ దయవల్ల నా వ్యామోహం తొలగిపోయింది. జ్ఞానం కలిగింది. నా సందేహాలన్నీ తీరిపోయాయి. నీ ఆదేశాన్ని శిరసావహించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

సంజయ ఉవాచ:

ఇత్యహం వాసుదేవస్య పార్థస్య చ మహాత్మనః।
సంవాద మిమ మశ్రౌషం అద్భుతం రోమహర్షణమ్॥

సంజయుడు: శ్రీకృష్ణ భగవానుడికీ మహాత్ముడైన అర్జునుడికీ మధ్య ఇలా ఆశ్చర్యకరంగా, ఒళ్ళు పులకరించేటట్లుగా సాగిన సంవాదాన్ని విన్నాను.

వ్యాసప్రసాదా చ్ఛ్రుతవాన్ ఏత ద్గుహ్యతమం పరమ్।
యోగం యోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్ సాక్షాత్కథయతస్స్వయమ్॥

యోగేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు స్వయంగా అర్జునుడికి అతిరహస్యమూ, సర్వోత్కృష్టమూ అయిన ఈ యోగశాస్త్రాన్ని చెబుతుండగా శ్రీ వేదవ్యాస మహర్షి కృపవల్ల నేను విన్నాను.

రాజన్! సంస్మృత్య సంస్మృత్య సంవాదమిమమద్భుతమ్।
కేశవార్జునయోః పుణ్యం హృష్యామి చ ముహుర్ముహుః॥

ధృతరాష్ట్ర మహారాజా! అద్భుతమూ, పుణ్యప్రదమూ అయిన కృష్ణార్జునుల ఈ సంవాదాన్ని పదే పదే స్మరించుకుంటూ సంతోషిస్తున్నాను.

తచ్చ సంస్మృత్య సంస్మృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః।
విస్మయో మే మహాన్ రాజన్! హృష్యామి చ పునః పునః॥

ధృతరాష్ట్ర మహారాజా! అత్యద్భుతమైన శ్రీకృష్ణ భగవానుడి విశ్వరూపాన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ తలచుకుంటూ మహాశ్చర్యం పొంది ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను.

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః।
తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిః ధ్రువా నీతి ర్మతిర్మమ॥

యోగేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణ భగవానుడూ, ధనుస్సు ధరించిన అర్జునుడూ వుండేచోట సంపద, విజయం, ఐశ్వర్యం నీతి నిలకడగా వుంటాయని నా విశ్వాసం.

ఇలా ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మవిద్య, యోగశాస్త్రం శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదం అయిన శ్రీమద్భగవద్గీతలలోని "మోక్షసన్న్యాసయోగం" అనే పద్దెనిమిదవ అధ్యాయం సమాప్తం.

*

(8వ పేజీ తరువాయి)

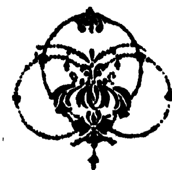
రీషుని అతిథి అయి, స్నానానికి వెళ్ళి ఎంతసేపటికి తిరిగిరాకపోగా ద్వాదశి ఘడియలు ముగుస్తాయని విష్ణుభక్తికి అపచారం చేసే కన్నా విప్రశాపానికి లక్ష్యమవడమే మేలను కొని ఆతిథ్యానికి భంగం కలుగకుండా జలపారణ చేశాడు అంబరీషుడు. అంతలోనే దూర్వాసుడు వచ్చి నోటికి వచ్చినట్లు తిట్టి, పది జన్మలెత్తుమని శపించాడు. అది విన్న పీతాంబరుడు దూర్వాసుని బారి నుండి అంబరీషుని కాపాడి తనే ఆ పది జన్మలను పది అవతారములుగా యెత్తి పది వేసముల దిట్ట అయినాడు. అంబరీషుని పారణ కారణంగా శేషశాయి దశావతారము లెత్తి దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ చేశాడు.

వేదసమ్మతమైన కార్తికవ్రతం చెయ్యని స్త్రీ పురుషులు "అంధతమసం" అనే నరకంలో నానా బాధలు అను భవిస్తారు. కార్తిక మాసంలో కార్తిక మాహాత్మ్యమును చదివిన వారు, విన్నవారు పాప విముక్తులౌతారు. సకల సంపదలతో సుఖంగా జీవిస్తారు. అంత్యమున విష్ణుపదమును పొందెదరు.

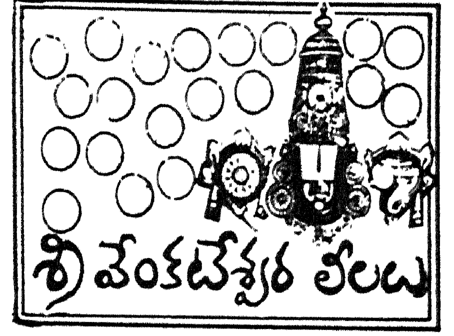
తెలుగువారికి చైత్రం (ఉగాది) యెట్లో మార్వాడీలకు కార్తిక మట్లు. కార్తిక శుద్ధ పాడ్యమి నుండి వ్యాపారులు కొత్తలెక్కలు ఆరంభిస్తారు.

కార్తిక శుద్ధ పాడ్యమి నాడు గోవర్ధన పూజ, విదియ నాడు భగినీ హస్త భోజనం, ద్వాదశి నాడు యమప్రీతి దీపదానం– ఇవి కార్తిక మాసములోని ముఖ్యమైన దినములు. (కార్తిక పురాణము నుండి)

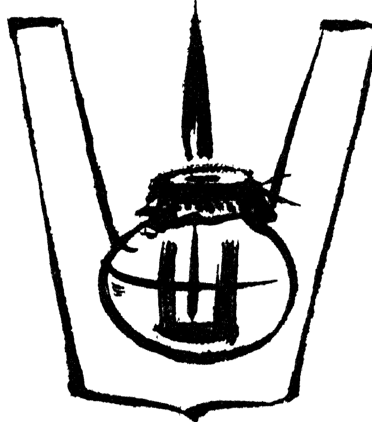
— శ్రీ తేల్కార్ శంకర్ రావ్

శ్రీనివాసుని మహిమ

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారు నాకు యిష్ట దైవం. ఆ దేవునికోసం ఒక హుండీని పెట్టుకొని చిల్లర ఉన్నప్పుడు లేదా ఏదైన ఆపద కలిగినప్పుడు లేదా ఏదైనా అపరాధం చేసినప్పుడు తోచినంత ఆ హుండీలో వేసుకొని హుండీ నిండిన తరువాత తిరుపతి వెళ్ళినప్పుడు దీనిని శ్రీవారి హుండీలో వేయడం అలవాటు. అలాగే సంవత్సరం క్రితం ఓ ఆపిల్‌పండు ఆకారంలో ఉండే హుండీని కొనుక్కున్నాను. అది మార్చి నెలకి నిండిపోయింది. తిరుపతి వెళదాం కదా అప్పుడు వేద్దాం అనుకున్నాను. మే నెల వరకు తిరుపతి రావడం కుదరలేదు. రోజూ హుండీని చూస్తూనే తిరుపతిని గుర్తు చేసుకునేదాన్ని. ఎందుకో ఓ రోజు హుండీ కనిపించకపోయినా దాని సంగతే గుర్తు రాలేదు. మనసులో ఆందోళనగా ఉంటోంది కానీ కారణం అంతుపట్టలేదు. హుండీ సంగతే గుర్తురాలేదు. కనీసం అది కనబడలేదేఅన్న ధ్యాసకూడ నాలో కలగలేదు. మూడవరోజు పక్కింటి పిల్లవాడు దేనికో వచ్చి ఎవరిదో హుండీ కోతి రెండురోజుల క్రిందట గోడమీద పెట్టి వెళ్ళింది అని అంటుంటే విని ఊరుకున్నాను కానీ అప్పటికీ అది నాదే అని నాకు తట్టలేదు. కాస్సేపటికి ఎందుకో నా అర దగ్గరికి వెళ్ళగానే ఎవరో తట్టి గుర్తు చేసినట్టనిపించి హుండీ కోసం చూశాను. కనబడలేదు. వెంటనే హుండీ కోసం అడిగివంపిస్తే వాళ్ళూ పాపం ఇది దేవుడి హుండీలాగ ఉంది అని జాగ్రత్తగా తీసి ఉంచారట. ఇచ్చిపంపారు. కోతి పండు అనుకొని తీసికెళ్ళింది. అది పండుకాదని తెలియగానే పారేయకుండా గోడమీద పెట్టివెళ్ళింది. అందరికీ కనబడేలా ఒంటిరాయి గోడమీద ఆ హుండీ 12 గంటలు అలాగే ఉందంటే అది ఆ శ్రీనివాసుని లీల గాక మరేమవుతుంది? ఏది దొరికినా పాడుచేసి పారేసే కోతి దాన్ని పగలకొట్టక క్రిందపడేయక అంత జాగ్రత్తగా పెట్టి వెళ్ళిందంటే అది ఆ స్వామి లీలే కదా. అందులో షుమారు 75 రూపాయల వరకు చిల్లర ఉంది. ఏ పిల్లలకో దొరికి వాళ్ళు జల్సాగా ఖర్చుపెట్టక పెద్దలకంటికే కనబడి వాళ్ళు దాన్ని భద్రపరచి ఇచ్చి పంపారంటే నిజంగా ఆ ఏడుకొండలవాడే దాన్ని కాపాడి తన మహిమని ఈ విధంగా చూపించాడేమో అనిపించింది. వెంటనే ఆ హుండీకి జాగ్రత్తచేసి అపరాధ కానుక వేసి మరునటి వారమే తిరుపతికి వెళ్ళి ఆ స్వామి వారి హుండీలో వేసివచ్చినాము.

శ్రీ స్వామివారి లీలలు తెలిపే మరొక సంఘటన. ఇది జరిగి సుమారు నాలుగేండ్లు జరిగింది. నాకు వేంకటేశ్వరస్వామి ఇష్టదైవం. ఆయనకి తలనీలాలు అంటే చాలా ప్రీతికదా అని తిరుపతి వెళ్ళినప్పుడల్లా మూడు కత్తెరలు యిచ్చిరావడం నాకు అలవాటు. ఓ సారి ఇలాగే మా పిన్నితో తిరుపతి వెళ్ళడం జరిగింది. అలవాటు ప్రకారం నేను మూడు కత్తెరలిచ్చి స్నానంచేసి దేవుడి దర్శనం చేసుకొని వచ్చేశాను. మేము తిరుపతి నుండి తిరిగివస్తుంటే మా పిన్ని అన్నారుకదా మన మధ్యలలో ఆడవారు జుట్టు ఇచ్చే పద్ధతిలేదు. ఆడవాళ్ళ తలలో కత్తెర పెట్టడం మంచి శకునం కాదు. కాబట్టి ఈసారి నుండి జుట్టు యివ్వక దాని బదులు మరేదైనా కానుక యిచ్చుకో అన్నారు. నా నమ్మకం నాది. కానీ ఎదురుచెప్పడం దేనికి అని సరేలే పిన్నీ అని చెప్పాను. వెంటనే పదిరోజులకల్లా ఆవిడకి తల వెనుక వైపు చామంతిబిళ్ళ పెట్టినట్టు అరచేతి వెడల్పున జుట్టు రాలిపోయి బట్టతల ఏర్పడింది. రోజూ తలదువ్వుతున్నా ఆవిడ గమనించలేదు. ఓ రోజు మా చిన్నాన్న చూసి ఇదేమిటి నెలలో బట్టతల వచ్చేసింది అనే సరికి ఆవిడ మనోవేదనపడి ఎన్నెన్నో మందులు వాడి ఎందరో డాక్టర్లకి చూపించి ఏమేమో చేశారు. ఏమీ మార్పులేదు. చివరికి ఎందుకో ఓ రోజు తను అన్న మాటలు గుర్తొచ్చి ఓహో నేను తనని జుట్టు యివ్వవద్దన్నాను కాబట్టి నాకిలా జరిగిందేమో అనుకొని వెంటనే స్వామికి ముడుపుకట్టి నాకు జుట్టు మొలిస్తే నేనే నీకు మూడు కత్తెరలిస్తానని అనుకున్నదట. అది అనుకున్న మరునటిరోజు నుంచే జుట్టు పెరగడం ఆరంభించి పదిరోజుల లోపే మామూలుగా జుట్టు పెరిగి జడలో కలిసిపోయింది. వెంటనే వాళ్ళు తిరుపతి వెళ్ళి మొక్కు తీర్చుకుని వచ్చారు. ఆవిడ నాకు ఇది చెప్పి నీవు తప్పక జుట్టు యిస్తుండు మానకు అని చెప్పింది. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ఆ దేవుడి లీలలు ఎన్నో ఉంటాయి. ఎందరో భక్తులకు నిత్యజీవితంలో ఇలా ఎన్నో ప్రత్యక్ష సంఘటనలు జరిగి తద్వారా ఆ శ్రీనివాసుని మహిమలు బయట పడుతూనే ఉన్నాయి.

— కుమారి బి. సరళ

(28వ పేజీ తరువాయి)
ఈ అనంతమైన కాలంలో ఎందరు వాల్మీకులు పుట్టారో, ఎందరు రాములు పుట్టారో ఎవరి కెరుక?

వాల్మీకి రామాయణాన్ని అర్థం చేసుకోవాలన్నా భిన్న భిన్న రామాయణాలను తప్పక పఠించాలి, పేరుకు తగ్గట్టుగా ఇందులో ఎన్నో చిత్రవిచిత్రమైన కథ లున్నాయి.

రాముడు అవతరించడానికి ముందుగా పర్వత నారదుల శాపాలు కారణంగా ఉన్న కథ, లక్ష్మి తనను గౌరవించనందుకు రాక్షసవంశంలో (సీతగా) పుడుతుందని నారదుడు శపించటం, మునులరక్తాన్ని ఒక్క కలశంలో రావణు డుంచగా దానిని మండోదరి త్రాగడంవల్ల సీత పుట్టిందని, ఆమెను కురుక్షేత్రంలో నేలలో పాతిపెట్టిందనే కథలు అద్భుతకరంగా ఉన్నాయి.

సముద్ర తరణసందర్భంలో లక్ష్మణుడు సముద్రంలోకి దూకి నీటిని ఎండింప చేయటం, అందున్న జలజంతువులు హాహాకారాలుచేయగా సీతావియోగంచే పుట్టిన కన్నీటిచే మరల సముద్రాన్ని రాముడు పూరించటం మరొక అద్భుతం.

కైకసికి దశకంఠరావణునితో పాటు సహస్రకంఠరావణుడనే కొడుకున్నాడని సీత చెప్పటం, అతణ్ణి చంపుటకు సీతా సహితుడై రాముడు బయలుదేరుట రాముని మూర్ఛ, సీత, సహస్రకంఠరావణుణ్ణి సంహరించుట, రాముడు సహస్రనామాలతో సీతను (వరాశక్తిని) స్తోత్రం చేయడం మరొక అద్భుతం.

సీతావియోగంవల్ల రాముడు అశ్రువులను విపరీతంగా విడిచిపెట్టడంవల్ల వైతరణి యనే నది ఏర్పడిందని వ్యుత్పత్తి చెప్పడం ఆశ్చర్యకరం.

ఈర్ష్యాద్వేషాలు అంతరిస్తేనేగాని సంగీతంలో సిద్ధిలేదని నారదతుంబురుల కథ వివరిస్తోంది. రాముడు, హనుమకు చేసినతత్త్వోపదేశం సర్వవేదాంత గ్రంథాలలో ఉన్నదే. బహుగ్రంథకర్తలైన శ్రీ శర్మగారి గ్రంథాన్ని అందించినందులకు వంద్యులు.

— శ్రీ దేవరకొండ శేషగిరిరావు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తిగీతాలు

[రచయిత: శ్రీ పి. వి. రామనరసయ్య: పుటలు: 20: సైజు: 1/8 క్రౌన్: వెల: రెండురూపాయలు: ప్రతులకు: లక్ష్మీనివాసము, 1-8-700/43, నల్లకుంట, హైదరాబాదు–500 044.]

నవవిధ భక్తిమార్గములలో కీర్తనం ఒకటి. మిగిలిన భక్తిమార్గములకంటె కూడ ఈ కలియుగంలో సంకీర్తనమునకు అనంత ఫలమున్నది. పదకవితాపితామహుడు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులువారి పుత్రులు, పౌత్రులు, క్షేత్రయ్య, నాదయోగి త్యాగయ్య ఇలాగ ఎందరెందరో మహానుభావులు సంకీర్తనద్వారా తాముతరించినారు, లోకులను తరింపజేసినారు, తరింపజేయుచున్నారు.

"వేంకటేశ సమో దేవో
న భూతో న భవిష్యతి"

అట్టి తిరుమలేశుని గూర్చి కీర్తించుట, ఆ కీర్తనలన్నీ ఆ వేంకటేశునికే అంకితమిచ్చుట అనునది ఒక్క అన్నమయ్యతోనే ప్రారంభమైందని చెప్పవచ్చు. తదుపరి ఆ మార్గంలో ఎందరో మహానుభావులు పయనించి ధన్యులైనారు.

"శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తిగీతాలు" చిన్న గేయసంపుటి. రచయిత శ్రీ పి. వి. రామనరసయ్య తన ఆవేదనంతయు భక్తికీర్తనల ద్వారా శ్రీ స్వామికి విన్నవించుకున్నారు. విన్నవించుకొనడమే కాదు. ఆ భక్తిగీతాసుమాలను శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పాదపద్మాలకు సమర్పించుకొన్నారు.

ఇందులో 18 గేయాలున్నాయి. మొదటి గేయాన్ని తిరుమలేశునికి వందనంతో ప్రారంభం చేశారు రచయిత. రెండవ కీర్తనలో "వెతలన్నీ బాపుటకు వేడుకొంటినిరా" అని స్వామిని శరణు పొందారు. మూడవగేయంలో తిరుమలేశుడు 'పిలిచిన పలికెడి దైవ'మని ఎలుగెత్తిచాటినారు. బ్రతుకే క్షణభంగుర'మని తెల్పుతూ, సత్యము నిత్యమూ అయిన దైవకృప పొందండి అని నాల్గవకీర్తనలో మానవబోధ చేశారు. ఏడవకీర్తన 'అవిగో తిరుమల శిఖరాలు' అన్న గేయం.

'అదివో అల్లదివో హరివాసము
పదివేల శేషుల పడగలమయము"

అను తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల ప్రసిద్ధ కీర్తనను అనుకరించి రచించిన గేయ మగపిస్తున్నది.

'విన్నావా' అన్నకీర్తనలో
"నీ పూజా కుసుమము నైతే చాలు
నీ గుడిగంటగ మ్రోగిన చాలు"
నీ వాకిట నే నుండిన చాలు
నీ కడ బ్రతుకే పండిన చాలు"

అని రచయిత తన కోరికను మనసారా స్వామికి విన్నవించుకొన్నారు. "హేప్రభో!" అన్న కీర్తన రచయితకు హిందీభాషా పరిచయం వున్నట్లు వెల్లడిస్తున్నది.

చివరగా మంగళస్వరూపుడైన శ్రీ వేంకటేశునకు మంగళహారతు లిచ్చారు.

ఇందులోని కీర్తనలు భక్తితో పాడుకో తగ్గవి. భజనమందిరాల్లో భజనకీర్తనలుగా కూడ పాడుకోవచ్చు. రచయిత యొక్క ఆర్తి, భక్తి ఇందులోని ప్రత్యక్షరంలోను స్పష్ట మౌతుంది.

ఈ గేయసంపుటి శ్రీ వేంకటేశునికి అంకితమిచ్చుట మరింత ప్రత్యేకత సంతరించుకున్నది.

కాని ఈ గ్రంథానికి ఒకే ఒక లోటు ఏర్పడింది. అది పుస్తకం అట్టమీది ముఖచిత్రం. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి చిత్రం కుడి ఎడమగా, శంఖచక్రములు తారుమారై, వరదహస్తము ఎడమచేయిగా ముద్రింపబడింది. పుస్తకం లోపలకూడా అంతే. ఈ పొరపాటును రచయిత గమనించి యున్నారో లేదో? తొందరలో ఈ పొరపాటును సవరిస్తే బాగుంటుంది.

— శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం

★

వార్తాలహరి

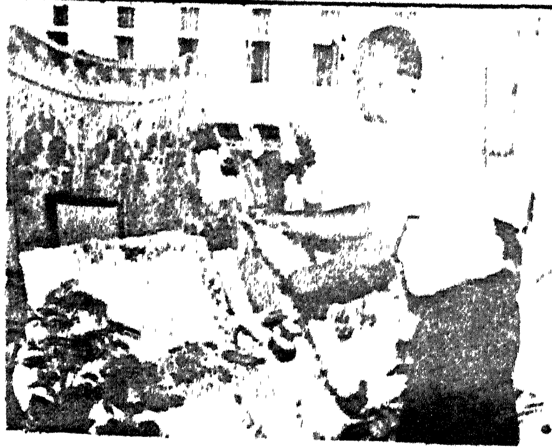
ధనుర్మాసం

1984 డిశంబరు 16 నుండి, 85 జనవరి 13 వరకు గల ధనుర్మాస సందర్భంగా తిరుమలలో శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామికి ప్రతిరోజు తెల్లవారు ఝామున సుప్రభాతానికి బదులు "తిరుప్పావై" జరుపబడుతుంది. కనుక సుప్రభాత టిక్కెట్లు అమ్మబడవు. ధనుర్మాస సర్వదర్శనము ప్రతిరోజు ఉదయం 6 గంటలకు ప్రారంభమౌతుంది.

త్యాగరాజ ఆరాధనోత్సవాలు

తిరుపతి త్యాగరాజ మండపంలో అక్టోబరు 28 న తి. తి. దేవస్థానం వారి సహకారంతో త్యాగరాజ ఉత్సవ కమిటీ వారు త్యాగరాజ ఆరాధనోత్సవాలను ప్రారంభించారు. మొదటిరోజు అక్టోబరు 28 న నాటి సాయంత్రం 6-30 గంటలకు ప్రముఖ న్యాయవాదులు శ్రీ విజయరాఘవన్ అధ్యక్షత వహించగా, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వ విద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ ఆచార్య జి. యన్. రెడ్డి ప్రధాన అతిథిగా విచ్చేశారు. వేద పండితుల వేద పారాయణంతో సభ ప్రారంభం కాగా శ్రీ ఎమ్. శ్రీనివాసాచారి స్వాగతం పలికారు.

తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ ఆచార్య జి. యన్. రెడ్డి గారు తమ ప్రారంభోపన్యాసంలో త్యాగరాజస్వామి జీవితాన్ని క్లుప్తంగా వివరిస్తూ ఇతర వాగ్గేయకారులకంటే త్యాగరాజ స్వామిలో నాలుగు ప్రత్యేక కారణాలు చోటు చేసుకున్నాయని, అందువల్లే నాదబ్రహ్మ త్యాగరాజ స్వామికి ఒక ప్రత్యేక స్థాన మబ్బిందని వక్కాణించారు. నైష్ఠిక జీవితం, ఉపాసనా బలం, శ్రీరామ సాక్షాత్కారం, సంగీతానికి కారణ జన్మత్వం, అను ఈ నాలుగు కారణాలు త్యాగరాజ స్వామి జీవితానికి వర

సంతాప తీర్మానం

శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి దుర్మరణం పాలైన సందర్భంగా తి. తి. దేవస్థాన ఉద్యోగులు, దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామి రెడ్డి అధ్యక్షతన నవంబరు 5 వ తేదిన సంతాపసభ ఏర్పాటు చేశారు. దేశనాయకురాలి మృతికి సంతాప సూచకంగా రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించారు. తరువాత దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి ప్రసంగించారు "భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి మరణం అత్యంత విషాదంగా ముగియడం అందరికీ దిగ్భ్రాంతి, మరియు తీవ్ర విచారాన్ని కలిగించింది. తి. తి. దేవస్థాన ఉద్యోగులంతా ఈ పాశవిక చర్యను తీవ్రంగా ఖండించాలి. ఈ సమయంలో శ్రీమతి గాంధి దేశానికి చేసిన సేవలను స్మరించుకోవాలి.

శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి ఆత్మకు శాంతి కలిగించాలని, వారి కుటుంబానికి ధైర్యాన్ని చేయూత నివ్వాలని మనమంతా శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి వారిని ప్రార్థించుదాం.

మనదేశం ఒక అత్యుత్తమ ప్రధానిని పోగొట్టుకుంది. ఈ దుఃఖసమయంలో ప్రజలంతా శాంతి సంయమనం కలిగి పరస్పర ప్రేమాభిమానాలతో మెలగాలని ఆకాంక్షిద్దాం" అని సంతాప తీర్మానాన్ని చదివారు.

ఆ సాయంత్రం 5 గంటలకు తి. తి. దేవస్థాన ఉద్యోగస్థులంతా నల్ల బ్యాడ్జీలు ధరించి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధిగారి నిలువెత్తు చిత్ర పటంతో తిరుపతి పట్టణంలో మౌనంగా ఊరేగింపు జరిపారు.

మోన్నతమైన స్థానం చేకూర్చాయని, ఇతర వాగ్గేయకారులలో కనపడని శిష్య పరంపర త్యాగరాజు కుండడం మరొక విశేష మని సెలవిచ్చారు. అలాగే నాదయోగి త్యాగరాజు యొక్క భాషా విశేషాలను సోదాహరణంగా వివరించారు. చివరగా ఈ త్యాగరాజు కీర్తనలపై అభిరుచి పెంచ డానికి, ఈ సంప్రదాయం తెగి పోకుండా ఉండడానికి బాలబాలికలకు ఉచిత శిక్షణా తరగతులను నిర్వహించడం, పోటీలు పెట్టడం, క్యాసెట్లను విడుదల చెయ్యడం వంటి కార్యక్రమాలను చేపట్ట వలసిందిగా త్యాగరాజు ఉత్సవ కమిటీ వారికి, అభి మానులకు సలహా ఇచ్చారు. తదుపరి శ్రీ పి. మునిరెడ్డి గారు వందన సమర్పణ చేశారు.

ఈ కార్యక్రమాలు, అక్టోబరు 28 నుండి నవంబరు 4 వరకు జరుగవలసి వుండగా భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి నిర్యాణం వల్ల అక్టోబరు 30 వరకు మూడు రోజులే జరిగాయి.

వేదాల కాసెట్లు

గత అక్టోబరు 18 న తిరుపతి దేవస్థానం వారి రికార్డింగు స్టుడియోలో "సైన్ ఛానల్ మిక్సర్ యూనిట్" ను దేవస్థానం కార్య నిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామి రెడ్డి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఈ సందర్భంగా ప్రసంగిస్తూ, వారు, ప్రజలకు వేదాల కాసెట్లను అందించేందుకై తి. తి. దేవ స్థానం చర్యలు తీసుకుంటున్నట్లు, ఇప్పటి వరకు ప్రఖ్యాత వేదపండితులచే 1200 టేపు లపై 600 గంటల కార్యక్రమం రికార్డు చేయ బడిందని, వీటిని వ్యాపారస్థాయిలో కాసెట్ల ప్రతులు తయారు చేసేందుకు స్టుడియోలో అధునాతన పరికరాలు ఏర్పాటు చేయబడత వని తెలియ జేశారు.

ఆకాశవాణి ఛీఫ్ ఇంజినీరు శ్రీ ఎం. ఇ. సూర్యనారాయణ, మాజీ ఛీఫ్ ఇంజనీరు శ్రీ పి. ఆర్. నరసింహం, శ్రీ పద్మావతీ మహిళా విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారు శ్రీ బి. రంగయ్య నాయుడు మరియు తదితర అధికారులు స్టూడియోను దర్శించి తగు సూచన లిచ్చారు.

దేవస్థాన విద్యాశాఖాధికారి శ్రీ పి. చంద్ర శేఖర నాయుడు అధునాతన పరికరముల ఏర్పాటు గురించి ప్రసంగించారు.

నిర్వాహక మండలి నిర్ణయాలు

తి. తి. దేవస్థాన కార్యనిర్వాహక మండలి అక్టోబరు 27 న జరిగిన సమా వేశంలో ఈ క్రింది నిర్ణయాలను గైకొన్నది.

1. తిరుమలలో నూతన క్యూకాంప్లెక్సులో రూ. 14,61,000/- ల ఖర్చుతో ఫైబర్ గ్లాసు బెంచీలను ఏర్పాటు.
2. పనిలో మెరుగుదలకై తిరుమల మహాద్వారం సెల్‌వద్ద ఇప్పుడున్న పేష్కారు కాక అదనంగా మరొక పేష్కారును, అట్లే తిరుచానూరు కేంద్రంగా స్థానిక ఆలయాలకు ఒక పేష్కారును నియామకం.
3. దేవస్థానం బోర్డు వ్యవహారాలను చక్కగా నిర్వర్తించుటకు ప్రత్యేకంగా ఒక పేష్కారు, అదనంగా అప్పర్ డివిజనల్ గుమాస్తా, ఒక అటెండరు ఉద్యోగములతో ఒకశాఖ కల్పించుట.
4. డెప్యుటేషన్‌మీద తి.తి.దే. డిపో మేనే జరుగా పనిచేస్తూ, ఏ. పి. యస్. ఆర్.టి.సి. లో డివిజనల్ మేనేజరుగా ప్రమోషన్ పొందిన శ్రీ యస్. వి. సుబ్బారావును, మరల దేవస్థాన రవాణా డిపో జనరల్ మేనేజరుగా కొనసాగించాలని నిర్ణయించింది.
5. సికింద్రాబాదు వాస్తవ్యురాలైన శ్రీమతి డి. విజయలక్ష్మిచే దానం ఇవ్వబడిన మెదక్‌జిల్లా సంగారెడ్డి తాలూకా కల్వకుంట గ్రామంలోని ఒక ఎకరం పొలాన్ని వేలం వేయుట, వేలంమీద వచ్చిన మొత్తమును ఫిక్సడ్ డిపాజిట్టుగా వుంచాలని తీర్మానించింది.
6. దేవస్థాన ఆస్థాన పంచాంగకర్త శ్రీ తంగిరాల చిన హనుమత్సిద్ధాంతి గారికి ప్రస్తుత మిస్తున్న రూ. 2116/- పారితోషికాన్ని రూ. 3000/- లకు పెంచుతూ తీర్మానించారు.

7. యస్.వి.బాలమందిర్‌లో చేరుటకు ఈ క్రింది నియమములు ముఖ్యమైనవి.

అ) విద్యార్థుల సంఖ్య 200 లకు మించ కుండుట.

ఆ) 5 నుండి 7 సంవత్సరాల వయస్సు లోపు హిందూమతం పిల్లలకే ప్రవేశం.

ఇ) తల్లిదండ్రులులేని, లేదా తండ్రి మరణించి, తల్లి పోషణ చేయలేని పిల్లలకు ప్రవేశం.

ఈ) పిల్లలకు దర్జీపని, నూలువడుకుట, నగిషీకుట్టుపని, వాహనములు నడుపుట, ముద్రణ మున్నగు వృత్తి విద్యల్లో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.

ఉ) 18 సంవత్సరాలు నిండిన విద్యార్థులను ఈ సంస్థ నుండి బయటకు పంపటం జరుగుతుంది.

ఊ) బాలబాలికలు మధ్యలో పరీక్షలలో తప్పినగాని, లేదా పరీక్షను వ్రాయకున్నా ఇంటికి పంపటం జరుగుతుంది.

8. తి. తి. దే. ఉద్యోగుల సహకార బ్యాంకుకు ప్రస్తుతమున్న రూ. 2½ లక్షల డిపాజిట్టును రూ 10 లక్షలకు పెంచుటకై ప్రభుత్వమువారి నియమాలను సవరించుటకై అభ్యర్థించుట.

9. గుంటూరు జిల్లా పులగంబాడు సీతానగరంలో శ్రీ రామానుజ జీయరు స్వామి ఆశీర్వాదంతో నడుపబడుతున్న వేదకళాశాలలో అధ్యాపకులకు రూ. 500/లను, విద్యార్థులకు 200/ వేతనంగా ఇవ్వాలని నిర్ణయించడం జరుగుతుంది.

దేవస్థానంలో నియతవేతనంలో పని చేయుచున్న ఉద్యోగస్థులకు ఇప్పుడిచ్చు చున్న మొత్తమునకు 25 శాతం జీతము పెంచటం జరిగింది.

దేవస్థాన సీనియర్ వైద్యాధికారికి, వైద్యాధికారికి మధ్యలో డిప్యూటీ సివిల్ సర్జన్ ఉద్యోగాన్ని కల్పించుటమైనది.

*

ధర్మరక్షణ కార్యక్రమాలు

ప్రొద్దుటూరు

హిందూధర్మరక్షణ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ప్రొద్దుటూరులో అక్టోబరు నెలలో నాలుగు భజనలు, మూడు హరికథాకాలక్షేపములు, ఐదు ఉపన్యాసకార్యక్రమములు నిర్వహింపబడ్డాయి. అంతేగాక అక్టోబరు 12వ తేదీన స్థానిక 'రామేశ్వరం హరిజనవాడ'లో శ్రీ యం. మునిరామరాజుగారు, 26వ తేదీన "రంగయ్యసత్రం హరిజనవాడ"లో శ్రీ జె. చిన్ననాగరాజుగారు ధార్మికప్రసంగాలు జనరంజకంగా చేశారు.

అనంతపురం

ధర్మరక్షణసంస్థ ఆధ్వర్యంలో స్థానిక అంబేద్కర్ నగర్ హరిజనవాడయందు విజయదశమీ పర్వదినాన ఉదయం నగర సంకీర్తనము, భజన, కార్యక్రమాలు ధార్మికప్రసంగాలు నిర్వహింపబడ్డాయి. ఆ సాయంత్రం శ్రీ రాఘవేంద్రస్వామి మఠంలోను, శ్రీకాశీవిశ్వేశ్వరాలయంలోను, శ్రీప్రసన్నపార్వతీ జగదీశ్వరాలయంలోను ధార్మికోపన్యాసాలు పలువురు ప్రముఖులచే ఇవ్వబడ్డాయి.

వరంగల్

ధర్మరక్షణసంస్థవారిచే, స్థానిక శ్రీ వేంకటేశ్వర కల్యాణమండపములో సెప్టెంబరు 26 నుండి అక్టోబరు 4 వరకు శ్రీదేవిభాగవతముపై పురాణ ప్రవచనం చేయబడింది. ఇవేగాక అక్టోబరునెలలో 3 హరికథలు, 5 ధార్మికోపన్యాసాలు, 2 భజనకార్యక్రమాలు నిర్వహింపబడ్డాయి.

గుంటూరు

పిడుగురాళ్ళ శ్రీ వాసవీ కన్యకా పరమేశ్వరీ దేవాలయంలో దసరా నవరాత్రి ఉత్సవాల సందర్భంగా స్థానిక శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తసంఘం ఆధ్వర్యంలో శ్రీమాన్ దిట్టకవి వేంకటరామానుజాచార్యులు "దేవీభాగవతము" పురాణకాలక్షేపం జనరంజకంగా నిర్వహించారు. పై ఆలయ నిర్వాహకులు శ్రీ ఆచార్యులవారిని ఘనముగా సత్కరించారు.

సంగారెడ్డి

హిందూధర్మరక్షణసంస్థ ఆధ్వర్యంలో సంగారెడ్డిలో 4 భజనలు 4 ఉపన్యాసములు 2 హరికథలు 2 చక్రభజనలు నిర్వహించడం జరిగింది. అంతేగాక శ్రీ దేవీనవరాత్రుల సందర్భంగా స్థానిక ధార్మికసంస్థల సహాయంతో అనేక ఉత్సవాలు కార్యక్రమాలు ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. శ్రీ వేంకటనరసింహాచార్యులచే 'ఉత్తర గోగ్రహణము" పై ఉపన్యాసకార్యక్రమం జరిగింది. విజయదశమి సాయంత్రం స్థానిక భవానీ మందిరంలో స్త్రీలకై ఏర్పాటుచేయబడిన సమావేశంలో తులసీ, శమీ పూజల ప్రాముఖ్యాన్ని గూర్చి శ్రీమాన్ కందాళై శ్రీనివాసాచార్యులుగారు చక్కగా వివరించారు. ఆరాత్రి శ్రీ లక్ష్మణదాస్ భాగవతార్‌గారిచే విరాటపర్వము హరికథా కాలక్షేపం నిర్వహించడం జరిగింది.

పుస్తకావిష్కరణ

గత సెప్టెంబరు 29 మహబూబ్‌నగరం లోని పురమందిరంలో అభయ వీరహనుమాన్ ఆధ్యాత్మిక వికాస నిర్మాణసంఘం, మరియు, పాలమూరు సాహితీ సమితి సంయుక్తనిర్వహణలో తి. తి. దేవస్థానముల ఆర్థిక సహాయంపొందిన "కాలజ్ఞాన సంగ్రహకాలము" అనే గ్రంథం ఆవిష్కరింపబడింది. గ్రంథకర్త శ్రీ గాధిరాజు పాల్కొన్నారు. ఆ సభకు శ్రీ జి. మహానంది యాదవ్ అధ్యక్షతవహించగా తెలుగు పండితులు శ్రీ చౌడూరు గోపాలరావు, బహుగ్రంథ పరిశోధకులు శ్రీ నాగలింగ శివయోగి, పాలమూరు సాహితీసమితి అధ్యక్షులు శ్రీ తోటపల్లి కృష్ణమూర్తి గ్రంథ విశిష్టతలను కొనియాడారు. చివరలో గ్రంథకర్త శ్రీ గాధిరాజు మాట్లాడుతూ ఈ గ్రంథానికి తి. తి. దేవస్థానములవారు ఆర్థికసహాయంచేయడం తన మహద్భాగ్యమని, వారికి సర్వదా కృతజ్ఞుడనని తన భక్త్యంజలి సమర్పించారు.

[2వ పేజీ తరువాయి]
ప్రారంభిస్తున్నారట. నిజానికిది ఆ ప్రాంతం అభివృద్ధికి నిదర్శనం.

మరి అన్ని ప్రాంతాలలోను ఇంతటి అభివృద్ధి కన్పిస్తున్నదా అంటేఅనుమానమే. మద్రాస్‌కు హైద్రాబాదుకు దూరంతగ్గించే బీబీనగర్ నడికూడి గుంటూరు రైలుమార్గం నత్తనడకలోవుంది. శేషగిరి వెంకన్న సింహాద్రి అప్పన్నలువెలసిన దివ్యదేశాల నడిమిప్రదేశంలో ఎంతో ఆలోచనమీదగాని పిసరంతప్రగతి కన్పించటంలేదు.

నిజానికి వ్యాపారకేంద్రాలెంత ముఖ్యమో ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాలుకూడా అంతటి ప్రాముఖ్యం కలవే. జాతిప్రగతిని ఎత్తిచూపేదొకటైతే జాతిమనుగడకే వెన్నుగడ ఇంకొకటి. కనుక ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాల అభివృద్ధి విషయంలో జరగవలసిన సౌకర్యాలు ఎన్నో వున్నై.

I. ప్రతిచోట ఎదురుబండి రాకపోకల కోసం కాచుకోకుండా ప్రయాణం జరగాలంటే జంటమార్గాలు తప్పనిసరి. ముఖ్యంగా తిరుపతి గూడూరు మధ్య జంట రైలు మార్గం తప్పనిసరి.

II. ఇక రైలు బళ్ళను ఏర్పాటు చేయటంలో కేవలం వ్యవహారకేంద్రాలతోనేగాక ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాలను కలుపుతూ వేయాలి. ఈ దృష్టితోచూస్తే వాల్తేరు గుంటూరు మధ్య నడిచే సింహాద్రి ఎక్స్‌ప్రెస్‌ను తిరుపతివరకు పొడిగిస్తే, రెండు విష్ణు క్షేత్రాలకు సాన్నిహిత్యం ఏర్పడుతుంది. తిరుపతి విజయవాడలమధ్య నడిచే తిరుమల ఎక్స్‌ప్రెస్‌ను గోల్కొండతో కలిపి హైద్రాబాద్ వరకు నడపటంవల్ల రాయలసీమ సర్కార్, తెలంగాణాల మీదుగా రాష్ట్రరాజధానికి సరాసరి సౌకర్యం ఏర్పడుతుంది. కలకత్తానుండి సరాసరి మద్రాసుకు సౌకర్యం ఎక్కువగానే ఉన్నది. తిరుపతినుండి ఒకటి రెండు పెట్టెలు 45, 46 హౌరా హైద్రాబాద్, 5, 6 కృష్ణా ఎక్స్‌ప్రెస్‌లకు విజయవాడలో మార్పిడి జరిగేలా ఏర్పాటుచేస్తే చాలా ఉపయోగంగా ఉంటుంది. అదేవిధంగా జయంతి జనతా ద్వారా నడిచే నిజాముద్దీన్ రేణిగుంట పెట్టెను, రేణిగుంట రిషికేశ్ దాకా ఏర్పాటుచేస్తే హిమాచలక్షేత్రంలో కలిపే అవకాశం ఉంటుంది.

వారణాసి ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు గంగాకావేరీ ఎక్స్‌ప్రెస్ అని పేరుపెట్టారు. నిజానికది తిరుపతి లాంటి దివ్యక్షేత్రం మీదుగానడిస్తే పేరుసార్థకమౌతుంది. కనుక దానిని తిరుపతికి మళ్ళించి, తిరుపతినుంచి బయల్దేరే మధురై ఎక్స్‌ప్రెస్‌ను రామేశ్వరందాకా పొడిగిస్తే వారణాసి నుండి వచ్చేవారు తిరుమలేశుని దర్శనం చేసుకొని, రామేశ్వరం వెళ్ళేందుకు వీలౌతుంది.

బెంగుళూరునుంచి తిరుపతికి బస్సు సౌకర్యం తప్ప వేరే లేదు. కాని బస్సు ప్రయాణం ఖరీదైన దన్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. కనుక అర్కోణంమీదుగా బెంగుళూరుకు రేణిగుంట, తిరుత్తణి, అర్కోణం, షోలింగర్, కాట్పాడిలలో ఆగేటట్లు 7 గం|| కాలంగల ఎక్స్‌ప్రెస్ అవసరం. తిరుపతి కాట్పాడిమార్గం బ్రాడ్‌గేజి ఐనప్పుడు ఆ మార్గాన మళ్ళించవచ్చు. వేరే మార్గం వేసేకన్న మిక్సెడ్‌గేజిగా రూపొందిస్తే కాలం ఖర్చు కలిసివస్తాయి.

తిరుపతి సికిందరాబాద్‌ల మధ్యనడిచే కృష్ణాఎక్స్‌ప్రెస్ వేళలో మరికొంత మార్పు అవసరమనిపిస్తున్నది. తిరుపతిలో 5-30 కు బయల్దేరి విజయవాడ 12-30 ప్రాంతంలో చేరి సికిందరాబాద్ 8-30 లోగా చేరేట్లు, విజయవాడలో 13-15 కు బయల్దేరి తిరుపతి కనీసం 9-00 లోపల చేరేటట్లు మార్చి, వీటి కనుకూలంగా తెనాలి గుంటూరు మార్గం బళ్ళ కాలాన్ని సవరిస్తే గుంటూరువైపు వెళ్ళే యాత్రికులు తెనాలిలో పడికాపులుకాసే స్థితి తప్పుతుంది.

III. ఇవన్నీ కలవారు, కాస్తసిరిగలవారు ప్రయాణంచేసే దూరభారపు బండ్లు. రోజురోజుకు పెరిగే ధరలతో బ్రతుకే భారమౌతున్న ఈ రోజులలో భగవంతుని సేవకు వీలైనంత చవుక (వాసిలోమాత్రంకాదు) ప్రయాణసౌకర్యాలు ఉండాలి. అందువల్ల ఈ క్రింది ప్యాసింజరు బళ్ళ స్థితి మెరుగుపర్చాలి.

1. తిరుపతి-కాకినాడ ప్యాసింజరు బండి ఇప్పటి ప్రయాణకాలంలోని జాగును తగ్గించి మధ్యాహ్నం 12 గం. లోపల విజయవాడ చేరేటట్లు మార్చాలి. వీలైతే ఈ బండ్లకు అటు మచిలీపట్నంనుంచి, ఇటు గుంటూరు వైపుకు ఒకటి రెండు పెట్టెలు తగిలించవచ్చును.

2. గూడూరుమీదుగా విజయవాడ నుండి మద్రాసు వెళ్ళే ప్యాసింజరు బండి చాలా దారుణంగా వుంది. విజయవాడ తిరుపతుల మధ్య ప్రయాణకాలం 13 గం. లోపలవుంటే అంతకన్న కొద్ది దూరంగల మద్రాసుకు 17 గం. పైనపడితే ప్రయాణికుల అవస్థ ఆ పరమాత్మకేఎరుక. కనుక 5 గంటల కాలవ్యయాన్ని నివారించి, 78 ప్యాసింజరు 13-20 కి విజయవాడలో బయల్దేరి ఇప్పటి వేళలో మద్రాసు చేరేటట్లు, 77 ప్యాసింజరు మధ్యాహ్నం 2-30 కి విజయవాడ చేరేటట్లు మార్చాలి.

3. తిరుపతి-ఒంగోలు, ఒంగోలు-విజయవాడల మధ్య ప్యాసింజరు అంచలంచలుగా విభజించి నడుపుతున్నారు. దీనివల్ల భక్తులకు సరాసరి బండి సౌకర్యం తప్పిపోతున్నది. అందువల్ల ఒంగోలు దగ్గర ఏర్పడే కాలవ్యయాన్ని నివారించి, విజయవాడ తిరుపతి ప్యాసింజరుగా నడిపితే ప్రయాణీకులకు అదనంగా ఒక సరాసరి ప్యాసింజరు ఏర్పాటౌతుంది.

4. బిట్రగుంట విజయవాడల మధ్య నడిచే ప్యాసింజరువల్ల పరిమితప్రయోజనమే కలుగుతుంది. కనుక దీన్ని విజయవాడ గూడూరు ప్యాసింజరుగా పొడిగిస్తే బాగుంటుంది. ఈ పద్ధతులన్నింటివల్ల స్థానికమైన ప్యాసింజర్ల స్థితి మెరుగై, ఎక్స్‌ప్రెస్‌లలో అనవసరమైన రద్దీ తగ్గి దూరప్రాంత ప్రయాణాలు సుఖకరము శుభకరమూ ఔతాయి. నిర్జీవ పదార్థాల కోసం, సూపర్‌ఫాస్టు గూడ్సుబండ్లను నడిపే మనం, భక్తులకు ఈ మాత్రం సౌకర్యాలు కల్గించలేకపోతే, వాళ్లను మనం అంతకన్న చిన్నచూపుచూస్తున్నట్లు, దేవునికి దూరంగా మనం ఉంటున్నట్లు, ఉంచుతున్నట్లూ- అంతే.

నాగరాజ్ — తిరుపతి.

Edited and Published on behalf of the T. T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press, by M. Vijayakumar Reddy, L.P.T., Manager, T.T.D. Press, Tirupati.

7

8

Regd. No. H/TRP/13.

సంవత్సర చందా: 12-00.

